

זמירות עם אהבת ישראל

פיוטים לשבתות ולשמחות
עם אזכרת שמות חכמי ישראל
ודברי קודשם בעניין אהבת ישראל

כל ישראל חברים

תוכן העניינים

04	קידוש ליל שבת
07	ברכת המזון
12	זמירות ופיוטים לשבתות
17	זמירות ופיוטים לשמחות
27	קידוש לבוקר שבת
28	שבת כלה וחתן, הולדת הבן והבת
32	הבדלה
37	אהבת ישראל לחודש תשרי
45	אהבת ישראל לחודש חשוון
53	אהבת ישראל לחודש כסליו
62	אהבת ישראל לחודש טבת
71	אהבת ישראל לחודש שבט
82	אהבת ישראל לחודש אדר
93	אהבת ישראל לחודש ניסן
101	אהבת ישראל לחודש אייר
108	אהבת ישראל לחודש סיוון
116	אהבת ישראל לחודש תמוז
122	אהבת ישראל לחודש אב
129	אהבת ישראל לחודש אלול
138	אהבת ישראל ליום ז' באדר
147	עילוי נשמות והשכבות

זמירות עם אהבת ישראל

מִצֻּחַ עַל כָּל אָדָם לְאַהֲבָה אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּגֹפֶן, וּבְכָל־לַח הַמִּצֻּחַ לְלַמֵּד זְכוּת עַל יִשְׂרָאֵל: שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק; וְעַמּוּד כָּל־מִצְוָה צְדִיקִים; וְאֶפִּילוּ רִיקָנִים שֶׁבָּהּ מִלְּאִים מִצֻּחַ כְּרֵמוֹן; וְיִשְׂרָאֵל אֶף שֶׁחֲטָא, יִשְׂרָאֵל הוּא; וְלוֹ חֲבוּר עֲצָבִים אֶפְרַיִם, הֵנַח לוֹ. וְאֶדְרָבָא, גְּדוּל הַמִּצְוָה אֶת הָרַבִּים, שֶׁמְכַרֵּעַ אֶת יִשְׂרָאֵל לְכָף זְכוּת, שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת לֹא נִבְרְאוּ, אֶלָּא בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל. וְיִתְרַחֵק מְאֹד מִן הַמַּחֲלָקֶת, וְאֵל יַחֲזִיק בְּמַחֲלָקֶת, וְאֶפְלוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם, יִרְבֶּה שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וְיֵדַע שֶׁכָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִחְצְבוּ מִמָּקוֹם אֶחָד, וְאִין חֵלְקוֹ שֶׁל זֶה כְּחֵלְקוֹ שֶׁל זֶה, וְכָל יִשְׁבֵּט וְיִשְׁבֵּט עוֹלָה תְּפִלָּתוֹ, דֶּרֶךְ שַׁעַר אֶחָד מִיָּחָד לוֹ, וְכִי בְּעַמּוּד יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ.

וְאַחַר שֶׁצִּירִיד לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, לְקַטְנוּ מְעַט מִדְּבָרֵי חֻכְמִים בְּעֵינֵי אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל. מִשְׁפָּטִים קָצֵרִים לְכָל יוֹם מִיָּמוֹת הַשָּׁנָה, מְסֻדָּרִים לְפִי יְמֵי פְטִירַת חֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל. זְכוּתָם יָגֵן עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, וְגַם יַחְדְּנוּ בְּיוֹם ז' בְּאֶדְרָב, יוֹם פְּטִירַת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, לְמוֹד לְחֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר יוֹם פְּטִירַתָם נִעְלָם מֵאַתְנָנוּ, שֶׁכָּל הַמַּתְעַסֵּק בְּתוֹרָה, מַתְפַּשֵּׁט בּוֹ נִשְׁמַת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ. וְהִיא כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבּוֹר יִשְׂרָאֵל.

וְכִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל. וְתִשְׁוַעַת צְדִיקִים מִה' מְעוֹזָם בְּעֵת צָרָה. וְיִעֲזָרֵם ה' יִפְלְטֵם, יִפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בּוֹ.

קידוש ליל שבת

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת מִלְּאֲכֵי עֲלִיוֹן
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בּוֹאֲכֶם לְשֵׁלוֹם מִלְּאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְּאֲכֵי עֲלִיוֹן
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּרַכּוֹנִי לְשֵׁלוֹם מִלְּאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְּאֲכֵי עֲלִיוֹן
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּשִׁבְתְּכֶם לְשֵׁלוֹם מִלְּאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְּאֲכֵי עֲלִיוֹן
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּצִאֲתְכֶם לְשֵׁלוֹם מִלְּאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְּאֲכֵי עֲלִיוֹן
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

כִּי מִלְּאֲכֵי יִצְוֶה לָךְ לְשִׁמְרָה בְּכָל דְּרָכֶיהָ.
ה' יִשְׁמַר צִאֲתָהּ וּבּוֹאָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.
מְגִדֵּל עֵץ שֵׁם ה' בּוֹ יְרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁגָּב.
כִּי כִי יִרְבּוּ יְמֵיהָ וְיִוָּסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים.

אִשֶּׁת חַיִּל מִי וּמִצָּא וְרַחֵק מִפְּנִינִים מְכָרָה. בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וּשְׁלָל לֹא יִחְסֹר. גָּמְלָתָהּ טוֹב וְלֹא רָע כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ. דָּרָשָׁה צָמֹר וּפִשְׁתִּים וַתַּעֲשֶׂה בַּחֲפִץ כַּפֶּיהָ. הָיְתָה כְּאִנּוּת סוֹחֵר מִמְּרוֹחַק תִּבְיֵא לַחֲמָה. וַתִּקֶּם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ. זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּתְקַחֲהוּ מִפָּרִי כַּפֶּיהָ נֹטֶעַה כָּרֶם. חָגְרָה בְּעוֹז מִתְּנִיָּה וַתֹּאמֶץ זְרַעוֹתֶיהָ. טָעַמָּה כִּי טוֹב סִחָרָה לֹא יִכְבֶּה בְּלִילָה נָגַהּ. יָדֶיהָ שְׁלָחָה בְּפִישׁוֹר וּכְפִיהָ תִּמְכּוּ פֶלֶךְ. כִּפְּפָה פְּרָשָׁה לְעֵנִי וַיָּדִיהָ שְׁלָחָה לְאֶבְיוֹן. לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֹג כִּי כָל בֵּיתָהּ לִבָּשׁ שָׁנִים. מִרְבָּדִים עֲשֹׂתָה לָהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה. נוֹדַע בְּשַׁעֲרִים בַּעֲלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זָקְנֵי אֶרֶץ. סָדִין עֲשֹׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוּר נִתְּנָה לְכַנְעָנִי. עוֹז וְהָדָר לְבוּשָׁה וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן. פִּיָּה פִּתְחָה בְּחִכְמָה וַתּוֹרֵת חֹסֵד עַל לְשׁוֹנָה. צוֹפִיָּה הִלִּיכּוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכֵל. קָמוּ בָנֶיהָ וַיֵּאשְׁרוּהָ בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלָהּ. רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֵת עֲלִית עַל פִּלְגָּה. שָׁקַר הַחוֹן וְהֶבֶל הַיָּפִי אִשָּׁה יִרְאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל. תִּתֵּן לָהּ מִפָּרִי יָדֶיהָ וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעֲרֵים מַעֲשֶׂיהָ.

יוֹם הַשִּׁשִּׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלָאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת
יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ. כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

סְבָרֵי מִרְנָן. (לַחֲיִים)

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָנוּ, וְשָׁבַת
קִדְּשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ, וְזָרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, תַּחֲלָה לְמִקְרָאֵי קִדְּשׁ
זָכָר לַיְצִיאֵת מִצִּיּוֹן. וְשָׁבַת קִדְּשָׁה בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה ה',
מְקַדֵּשׁ הַשָּׁבַת.

ברכות על הלחם

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים.

באמור: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, המוציא לחם מן הארץ

בְּרֹכֶה ה' וַיִּשְׁמְרֵהּ. יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחְנֶךָ. יֵשֶׁא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם. וַיִּשְׁמֹו אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי אֲבָרְכֶם. וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מְטֵל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, וְרֹב דָּגָן וְתִירָשׁ. יַעֲבֹדֶךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ לְאֲמִים, הָיוּ גִבּוֹר לְאַחִיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ בְּנֵי אֲמָה, אֲרֻרֶיךָ אֲרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ. וְאֵל שְׂדֵי יִבְרָךְ אֶתְּךָ וַיַּפְרֶךָ וַיִּרְבֶּה, וְהָיִיתָ לְקַהֵּל עַמִּים. הַמְלֵאךָ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע יִבְרָךְ אֶת הַנְּעָרִים, וַיִּקְרָא בְּהֶם שְׁמִי, וְשֵׁם אֲבֹתִי אֲבָרְהָם וַיַּצְחֵק, וַיְדַגּוּ לָרֹב בְּקִרְבֵּי הָאָרֶץ. בְּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר, וּבְרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה. בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ, וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ. וַיִּסְעוּ וַיְהִי חֶמֶת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב.

צור משלך אכלנו

צור משלך אכלנו ברכו אמוני שבענו והותרנו כדבר ה'. הן את עולמנו רוענו אבינו אכלנו מלחמו ומינינו שתינו, על כן נודה לשמו ונהללו בפנינו אמרנו וענינו אין קדוש כה'. בשיר וקול תודה נברך לאלהינו על ארץ חמדה טובה שהנחיל לאבותינו, ומזון יצדה השביע לנפשנו חסדו גבר עלינו ואמת ה'. רחם בחסדך על עמך צורנו על ציון משכן כבודך וכול בית תפארתנו, וכן דוד עבדך יבא ויגאלנו רוח אפינו משיח ה'. יבנה המקדש עיר ציון תמלא ושם נשיר שיר חדש וברננה נעלה, תרחמן הנקדש תתפרד ויתעלה על פוס יין מלא בברכת ה'.

ברכת המזון

מזמור שיר ליום השבת. טוב להדות לה' ולזמר לשמוך עליון. להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות. עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור. כי שמחתני ה' בפעלה במעשי ידיך ארגו. מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבתך. איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת. בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד. ואתה מרום לעלם ה'. כי הנה איביך ה' כי הנה איביך יאבדו יתפרדו כל פעלי און. ותתם בראים קרני בלתי בשמן רענן. ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אוני. צדיק כתמר יפרח כארז בלכנון ישגה. שתולים בבית ה' בחצרות אלהינו יפריחו. עוד ינובחו בשיבה דשנים ורעננים יהיו. להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו.

אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי. סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם. תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד. ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם תללו יה. וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'.

אם המסובים שלושה או יותר יאמר המזמון:

הב לו ונברכה למלכא עלאה קדישא (שמים)

ברשות מלכא עלאה קדישא, (בשבת: וברשות שבת מלכתא. ביום טוב: וברשות יומא טבא. בסוכה: וברשות שבכה אושפזין עלאין קדישין) וברשותכם, נברך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו.

ברוך (בעשרה: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, האל הן אותנו ואת העולם כלו בטובו, בחו בחסד ברוח וברחמים רבים, נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון תמיד לעולם ועד, כי הוא אל זן ומפרנס לכל ושלחנו ערוך לכל, והתקין מחיה ומזון לכל ברייתו אשר ברא ברחמי וברוב חסדיו. כָּאִמּוֹר, פִּוֹתֵחַ אֶת יָדָהּ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. בָּרוּךְ אַתָּה ה', הָאֵל אֶת הַכֹּל.

נוֹדָה לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ, אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמִזוֹן, עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבָדִים, וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּכַשְׁרֵנוּ, וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ, וְעַל חֲמִי רְצוֹנָה שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל חַיִּים וּמִזוֹן שֶׁאַתָּה זָן וּמִפְרִינָם אוֹתָנוּ:

בחנוכה: על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות ועל הנחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מתתיה בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו, כשעמדה מלכות זון הרשעה על עמך ישראל, לשפחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך, ואתה ברחמיה הרבים עמדת להם בעת צרתם, רבת את ריבם, דנת את דינם, נקמת את נקמתם, מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, ורשעים ביד צדיקים, וטמאים ביד טהורים, וזדים ביד עוסקי תורתך. לך עשית שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה. ואחר כך באו בניך לדביר ביתך, ופנו את היכלך, וטהרו את מקדשך, והדליקו נרות בחצרות קדשך. וקבעו שמונת ימי חנכה אלו בהלל ובהודאה. ועשית עמם נסים ונפלאות ונוֹדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

בפורים: על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות ועל הנחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה, כשעמד עליהם המן הרשע, בקש להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, בשלישה עשר לחדש שנים עשר, הוא חדש אדר, ושללם לבז. ואתה ברחמיה הרבים הפרת את עצתו, וקלקלת את מחשבתו, והשבות לו וגמולו בראשו. ותלו אותו ואת בניו על העץ. ועשית עמם גם ופלא ונוֹדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה.

על הכל ה' אלהינו אנחנו מודים לך, ומברכים את שמך. כָּאֲמֹר, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ. בָּרוּךְ אַתָּה ה', עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזֹז.

רחם ה' אלהינו עלינו ועל ישראל עמו, ועל ירושלים עירך, ועל הר ציון משכן כבודך, ועל היכלך, ועל מעונך, ועל דבירך, ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו. אבינו, רענו, זוננו, פרנסנו, כלכלנו, הרוחנו הרוח לנו מהרה מכל צרותינו. ונא, אל תצריכנו ה' אלהינו, לידי מתנות בשר ודם ולא לידי הלואותם, (שמתנות מעוטה וחרפתם מרבה) אלא לידך המלאה והרחבה, העשירה והפתוחה, יהי רצון שלא נבוש בעולם הזה, ולא נפלם לעולם הבא, ומלכות בית דוד משיחך תחידך למקומה במהרה בימינו.

בשבת: רצה והחליצנו ה' אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי, השבת הגדול והקדוש הזה. כי יום גדול וקדוש הוא מלפניך, נשבות בו וננוח בו ונתענג בו כמצות חקי רצונך, ואל תהי צרה ויגון ביום מנוחתנו. והראנו בנחמת ציון במהרה בימינו, כי אתה הוא בעל הנחמות. והגם שאכלנו ושתינו חרבן ביתך הגדול והקדוש לא שכחנו. אל תשכחנו לנצח ואל תזנחנו לעד כי אל מלך גדול וקדוש אתה.

בראש חודש, ביום טוב ובחול המועד: אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא, ויגיע ויראה, וירצה וישמע, ויפקד ויזכר, וזכרוננו וזכרון אבותינו, וזכרון ירושלים עירך, וזכרון משיח בן דוד עבדך, וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך, לפליטה, לטובה, לחן, לחסד ולרחמים, לחיים טובים ולשלום, ביום

בראש חודש: ראש חדש הזה.

בפסח: חג המצות הזה, ביום טוב מקרא קדש הזה.

בשבועות: חג השבועות הזה, ביום טוב מקרא קדש הזה.

בראש השנה: הזכרון הזה, ביום טוב מקרא קדש הזה.

בסוכות: חג הסוכות הזה, ביום טוב מקרא קדש הזה.

בשמיני עצרת: שמיני חג עצרת הזה, ביום טוב מקרא קדש הזה.

לרחם בו עלינו ולהושיענו. זכרנו ה' אלהינו בו לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים טובים, בדבר ישועה ורחמים, חוס וחסנו, וחמול ורחם עלינו, והושיענו כי אליה ענינו, כי אל מלך חנון ורחום אתה. ותבנה ירושלים עירך במהרה בימינו. ברוך אתה ה', בונה ירושלים. אמן.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, לעד האל אבינו, מלפנו, אדירנו, בוראנו, גואלנו, קדושנו קדוש יעקב, רוענו רועה ישראל. המלך הטוב, והמטיב לכל, שבכל יום ויום הוא הטיב לנו, הוא מטיב לנו, הוא ייטיב לנו, הוא גמלנו, הוא גומלנו, הוא יגמלנו לעד חן וחסד ורחמים ורחו והצלח וכל טוב. (אמן)

הרחמן הוא ישתבח על פסא כבודו. הרחמן הוא ישתבח בשמים ובארץ. הרחמן הוא ישתבח בנו לדור דורים. הרחמן הוא קרן לעמו ירים. הרחמן הוא יתפאר בנו לנצח נצחים. הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד ולא בכזיז בהתר ולא באסור בנחת ולא בצער (ברוח ולא בצמצום). הרחמן הוא יתן שלום בינינו. הרחמן הוא ישלח ברכה רוחה והצלחה בכל מעשה ידינו. הרחמן הוא יאליח את דרכינו. הרחמן הוא ישבר על גלות מהרה מעל צוארנו. הרחמן הוא יוליכנו מהרה קוממיות לארצנו. הרחמן הוא ירפאנו רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף (ורפואת הנשמה). הרחמן הוא יפתח לנו את ידו הרחבה. הרחמן הוא יברך כל אחד ואחד ממונו בשמו הגדול כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב, בכל מפל כל, בן ברוך אותנו יחד ברכה שלמה, וכן יהי רצון ונאמר אמן. הרחמן הוא יפרוש עלינו סבת שלומנו.

בשבת: הרחמן הוא ינחילנו עולם שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים.
בראש חודש: הרחמן הוא יחדש עלינו את החדש הזה לטובה ולברכה.
בראש השנה: הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה.

בסוכות: הַרְחֵמֶן הוּא יִזְכְּנוּ לַיֵּשֶׁב בְּסִפְת עוֹרוֹ שֶׁל לוֹיָתָן. הַרְחֵמֶן הוּא יִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שִׁפְעַ קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה מִשְׁבַּעַה אוֹשְׁפִיזִין עֲלָאִין קְדִישִׁין, וְכוּתֶם תִּהְיֶה מִגֵּן וְצִנָּה בְּעֲדֵינוּ. הַרְחֵמֶן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת סִכַּת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת.

בַּמוֹעֲדִים: הַרְחֵמֶן הוּא יִגְיַעֲנוּ לְמוֹעֲדִים אַחֲרִים הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם.

בְּיוֹם טוֹב: הַרְחֵמֶן הוּא יִנְחִילָנוּ יוֹם שֶׁכָּלוּ טוֹב.

הַרְחֵמֶן הוּא יִטַּע תּוֹרָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּלִבָּנוּ וְתִהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵינוּ לְבִלְתִּי נַחֲמָא. וְיִהְיֶה כָּל מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם.

הַרְחֵמֶן הוּא יִבְרַךְ אֶת הַשְּׁלָחַן הַזֶּה שְׂאֲכָלָנוּ עָלָיו וְיִסְדֵּר בּוֹ כָּל מַעֲדֵי עוֹלָם, וְיִהְיֶה כְּשֶׁלַּחֲנוּ שֶׁל אֲבֵרֵהֶם אֲבֵינוּ, כָּל רֶעִב מִמֶּנּוּ יֹאכַל וְכָל-צָמָא מִמֶּנּוּ יִשְׁתֶּה, וְאֵל יַחֲסֹר מִמֶּנּוּ כָּל-טוֹב לָעַד וְלַעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, אָמֵן. הַרְחֵמֶן הוּא יִבְרַךְ בְּעַל הַבֵּית הַזֶּה וּבְעַל הַסְּעוּדָה הַזֹּאת, הוּא וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְכָל-אֲשֶׁר לוֹ, בְּבָנִים שְׂיִחִיו וּבְנִיכָסִים שְׂיִרְבּוּ. בָּרַךְ ה' חִילוֹ וּפָעַל יָדָיו תִּרְצֶה. וְיִהְיֶה נִכְסָיו וְנִכְסֵינוּ מְצֻלָּחִים וְקָרוֹבִים לָעִיר, וְאֵל יִזְדַּקֵּק לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוֹם דְּבַר חֲטָא וְהִרְהוּר עוֹן. שֵׁשׁ וְשִׁמְחַ כָּל הַיָּמִים, בְּעֶשֶׂר וְכָבוֹד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. לֹא יִבוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא יִכָּלֵם לְעוֹלָם הַבָּא, אָמֵן כּוֹ יְהִי רָצוֹן:

הַרְחֵמֶן הוּא יַחְיֵנוּ וְיִזְכְּנוּ וְיִקְרְבֵנוּ לְיִמּוֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְבָנֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

מַגְדִּיל (מַגְדֹּל) יִשְׁעוֹת מִלְכוֹ וְעֲשֵׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם. כְּפִירִים רָשָׁו וְרָעִבוּ וְדָרְשִׁי ה' לֹא יַחֲסֹרוּ כָּל טוֹב. נַעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְזֵב וְזֶרְעוֹ מִבְּקֵשׁ לָחֶם. כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלוֹה וְזֶרְעוֹ לְבִרְכָּה. מַה שְׂאֲכָלָנוּ יִהְיֶה לְשִׁבְעָה. וּמַה שְּׂשִׁיתֵנוּ יִהְיֶה לְרִפְּוָאָה. וּמַה שְּׁהוֹתֵנוּ יִהְיֶה לְבִרְכָּה. כְּדֹכְתִּיב: וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּתְּרוּ כְּדָבָר ה'. בְּרוּכִים אַתֶּם ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בּוֹ וְיִחְיֶה ה' מִבְּטָחוֹ. ה' עֵז לְעַמּוֹ וַיִּתֵּן ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם. עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו עֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאַמְרוּ אָמֵן.

בר יוחאי

בר יוחאי נמשחת אשירף שמן ששון מחבריה. בר יוחאי שמן משחת קדש נמשחת ממדת הקדש נשאת ציץ נור הקדש חבוש על ראשה פארה. בר יוחאי מושב טוב ישבת יום נסת יום אשר ברחת במערת צורים שעמדת שם קנית הודו והדרה. בר יוחאי עצי שטים עומדים למודי ה' הם לומדים אור מפלא אור היקוד הם יקדים הלא המה יורו מורה. בר יוחאי ולשה תפוחים עליה ללקוט בו מרקחים סוד תורה כציצים ופרחים נעשה אדם נאמר בעבורה. בר יוחאי נאזרת בגבורה ובמלחמת אש דת השערה וחרב הוצאת מתערה שלפת נגד צוריה. בר יוחאי למקום אבני שיש הגעת לפני אריה ליש גם גלת כותרת על עיש תשורי ומי ישורה. בר יוחאי בקדש הקדשים קו ירוק מחדש חדשים שבע שבתות סוד חמשים קשרת קשרי ש"ן קשריה. בר יוחאי יו"ד חכמה קדומה השקפת לכבודו פנימה לב נתיבות ראשית תרומה את פרוב ממשיח וזו אורה. בר יוחאי אור מפלא רום מעלה יראת מלהביט פי רב לה תעלומה ואין קורא לה נמת עין לא תשורה. בר יוחאי אשירי יולדתה אשירי העם הם לומדה ואשירי העומדים על סודה לבושי חשן תמיה ואורה.

אעטיו לאילכם שכרה גמיע מנהו חי, יפכנא מן כל ע'צרה בזכות בר יוחאי. זית דהינת אלקדם מדהון נהאר אלעיד, פי בניאן אלמקדם נעמלו פרח ג'דיד, תאג' נוואר מעדס פוק ראץ מלך דוד ומנבת באלחג'רה בזכות בר יוחאי. מקעד מליח ומכתאר פי בלאדנא ציון, תמא מערה ושג'ור פי מקאם רבי שמעון, אשכון כיפו משכור פי וטאן מירון, כיף תכרג' לצחרה נאדי בר יוחאי. עוד אלענד ואלענבר ואקפין פי בית אללה, בליאקות ואלמרמר אלהיכל יתעללא, בזכות רבי אלעזר נג'ינא מן אלכלא, ויג'מענא באלקדרה בזכות בר יוחאי. ולשגרת אל תפאח טלעת דאך אלנהאר, נטלק ורד מפתנת סודות אלוהר, מא אקוא דוך אלאריאח פי וסט אלדוואר, מעא צחאבהו פי אל-אדרא סיד בר יוחאי. תחוזמת באלגברוהו פי ערק אלוהר, מתל אלגמר פי אלצוה תוקד בלא שרא, פי ידך סיף אלקוה יא צאעד מנהו חצ'ר, ליד תואתי אלשכרה סיד בר יוחאי. מוד'ע חג'ר אליאקות תמא נול אלכתאב, וג'ה אלציד פי אלמלכות אנתי ואלאצחאב, תפכנא מן פם אלמות ומן אלדוד ואלתרבא, ותפכנא מן כל ע'צרה בזכות בר יוחאי. פי קדם אלמקדסין אצחאבהו אלכל מעאה, תיג'אן דהב מלבוסין כאלסלטאן פי אלכלעה, פי דוך אייאם אלכמסין סואבע סבעה, תעדאת עליהם ע'צרה פכהם בר יוחאי. יו"ד אלחרוף צע'ירה פי אלחדקה סככת, שרעית רבנא כתיאב בסבעין וג'ה תפסרת, לו נידע נבדע שירה ופמי מא יסכת, ולא נשבע מן אל-אדרא מן פם בר יוחאי. צ'ו עג'יב ועאלי קווי ומנהו נכאך, מנתק לסאנד ע'אלי יא סעד מנהו שאף, מוחאל אלעין תרכתא לי חתא נשוף אלואצאף, מוחאל אלעין תארא ע'רך אלא בר יוחאי. יא מסקל אלואלדה יא מסקל קומך, אלחאדרין פי אלקדרה יסמעו מן פמך, ליד נדיי אלוועדה ונסממי באסמך, פי אלד'יקה ואלע'צרה נאדי בר יוחאי.

כי אשמרה שבת

כי אשמרה שבת אל ישמרני אות היא לעולמי עד בינו וביני. אסור מצא חפץ לעשות דרכים גם מלדבר בו דברי צרכים. דברי סחורה או דברי מלכים אהגה בתורת אל ותחפמיני. בו אמצאה תמיד נוח לנפשי הנה לדור ראשון נתן קדושי מופת בתת לחם משנה פשטי פכה בכל ששי יכפיל מזוני. רשם בדת האל חק אל סגניו בו לערף לחם פנים לפניו. על כן להתענות בו על פי נבניו אסור לכד מיום כפור עוני. היום מכבד הוא יום תענוגים לחם וזין טוב בשר ודגים. השמחים בו הם שמחה משיגים כי יום שמחות הוא ותשמחני.

יודוך רעיוני

יודוך רעיוני ה' רועי ביום שבת קדש יום השביעי. יום אשר כלית בו כל מלאכתך אומר כי שרית על כל זולתך. ומעשים עשית אין לבלותך לי כן אמתך חיש להרגיעי. שביעי בחרת מפל המנינים ואותו קדשת בשבועות ושנים. חיש אשר נשאת לגוע אמונים ופדם מאסונים ארחי ורבעי. רצה במנוחת יום זה יום מנוחה וביום עבודתי המצא לי הרוחה. והכו לשביתתי משאת וארוחה וששון ושמחה יהיו שעשועי. אל עולם שכלו שבת תזכנו ונרד בהלו שים אור בעדנו. ואל מושפן שילה תשוב תעלנו מהרה ענני אורי וישעי.

דרור יקרא

דרור יקרא לבן ולבת וינצרכם כמו בבת. נעים שמכם ולא ישבת שבו נוחו ביום שבת. דרש נוי ואולמי ואות ישע עשה עמי. נטע שורק בתוך פרמי שעה שועת בני עמי. דרך בבל בתוך בצרה וגם אדום אשר גברה. נתן צרי באף עברה שמע קולי ביום אקרא. דעה חכמה לנפשו והיא כתר לראשו. נצר מצות קדשו שמר שבת קדשו.

אשיר לאל אשר שבת

אֲשִׁיר לְאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִמְּלֹאכְתּוֹ בְּיוֹם שַׁבָּת נִתְּנוּ לָעַם כְּבֻבֹת עֵץ תָּמִיד יִנְצְרָנָהּוּ שְׁמֵרוּ יִשְׂרָאֵל שַׁבָּת כִּי אוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם הוּא. מִכְבֹּד הוּא מִכָּל יָמִים כִּי בּו שַׁבָּת צוֹר עוֹלָמִים יִנּוּחַ בּו לֵב עֲגוּמִים שְׂמֵחַ יִשְׁמְחָנָהּוּ. שַׁבָּת קִדְּשׁ יוֹם מְנוּחָה בּו נָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה עִם אֵל בְּהִשְׁקָט וּבְבִטְחָה שַׁבָּת עֲנֵג יִקְרְאוּהוּ. הָאֵל אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ שַׁבָּת קִדְּשׁוּ הִנְחִילָנוּ מִן הָעַמִּים הַבְּדִילָנוּ לְהִיּוֹת לָנוּ לְאֵלֵהֶם הוּא. הַלּוּיִם רָנָה יִפְצְחוּ לְכָבוֹד שַׁבָּת כִּי בּו נָחוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בּו יִשְׁמְחוּ שְׂמֵחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם הוּא. חֲזֹק יִשְׁלַח מוֹשִׁיחָנוּ וְיָשִׁיב אֶת שְׁבִיתָנוּ וְאִז נִשְׁבּוֹת שַׁבְּתָנוּ עוֹלָם שְׁכָלוּ שַׁבָּת הוּא. שְׁמֵרוּ יִשְׂרָאֵל שַׁבָּת כִּי אוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם הוּא.

יום השבת אין כמוהו

יוֹם הַשַּׁבָּת אֵין כְּמוֹהוּ בָּרְכוּ אֱלֹהִים וַיְקַדְּשׁוּהוּ. מִיּוֹם רִאשׁוֹן עַד יוֹם שֵׁשִׁי לְקִרְאָת שַׁבָּת נִכְסְפָה נִפְשִׁי, כִּי בַשַּׁבָּת אֶצְא חִפְשִׁי וְכִי יוֹם מְנוּחָה אֶקְרָאָהּ. נִגִּיל וְנִשְׂמַח כִּי טוֹב לְהוֹדוֹת וְנִזְמֹר עָלֶיּוֹן עַל כָּל אוֹדוֹת, כִּי הַשַּׁבָּת לָנוּ חֲמוּדוֹת אִישׁ בְּעַר לֹא יִדְעָהּ. צִוָּה לַעֲשׂוֹת שַׁבָּת כְּהַלָּכָה אִז מְסִינִי מִצִּוָּה עְרוּכָה. גַּם הִיא לְשׁוּמְרָהּ כְּתוּר מְלוּכָה וְכָבוֹד וְהִדָּר תַּעֲטֶרָהּ. וְזֹא הַבִּיָּה יָמִים יֹאדִיכּוּ וְגַם טוֹעֲמֶיהָ חַיִּים זְכוּ. וּבִנְתִּיב יִשָּׁר הִמָּה יִלְכוּ עֲדוֹתָיו בְּכָל לֵב יִדְרֶשׁוּהָ. רָצָה ה' וּבָחַר בָּנוּ וּמִכָּל לָשׁוֹן הַבְּדִילָנוּ. וּקְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת הִנְחִיל לָנוּ כָּל זֶרַע יַעֲקֹב כְּבֹדוּהָ.

זודי ירד לו מכרמו

דוֹדֵי יֵרֵד לוֹ מִכְרְמוֹ, וּפְרִי גִפְנוֹ הֵבִיא עִמּוֹ, פָּרְחִים קָטָף לוֹ בְּדִרְפּוֹ, וְגִיל לוֹ בְּלִבּוֹ. חֲמָה שִׁקְעָה בַּמַּעְרָב, וּבְכָר מַעַל זָרַח כּוֹכֵב, מְלָאָה שַׁבָּת הַדֶּרֶת זָהָב, אִישׁ אִישׁ בְּאֵהָלָיו. וּבַשַּׁבָּת הוּא יִזְמֹר בְּחִיל וְרַעַד שִׁירֵי הַלֵּל לְאֵלֵהֶיו עַל טוֹב וְנַחַת. שִׁירֵי שַׁבָּת מְהֻדָּדִים, וּבַחֲרִשׁוֹת הוֹמוֹת יוֹנִים, בֵּית יִשְׂרָאֵל מְרַנְּנִים, שְׂמֵעוּ כָּל הָעַמִּים.

עזרני אל חי

עֲזַרְנִי אֵל חַי לְהַכְנִיעַ אֶת יֶצֶר הַמִּפְתָּה הַמְרִיעַ, מִבְּלֹתָךְ אֵין מוֹשִׁיעַ לְהוֹשִׁיעַנִי. דְּלֹתִי
תְּשׁוּבָה חַי פֶּתַח לִי כִּי שִׁבְתִּי מִחֲטָאִי וּמַעְלִי, אָנָּה צוּרִי שְׁמַע קוֹלִי מְהֵרָה עֲנִי. אוֹדָה
עָלֶי פֶשְׁעֵי אֶתָּה תִּשָּׂא עוֹנִי. סוּד יְמִינְךָ הַפְּשׁוּטָה לְקַבֵּל אֶת נַפְשִׁי הַמִּתְחַרְטָה, וְלֹא
תוֹסִיף תַּחֲטָא אֵלֶיךָ קוֹנִי. הִרְחֹק נָא מֵעֲלִיָּה חֲבֵרַת פֶּת הַצְּפוּנִי.

שבת מתנה

אֲחֻכָּה יָמִים שִׁשָּׁה לְבוֹאָה שֶׁל הַמְלָכָה. לֹא עָמַל לֹא דָאָגָה, וְלֹא עָצַב וְתוֹגָה, כִּי בְּיוֹם
זֶה יוֹם שִׁבְתָּ זְמִירוֹת לֹאֵל אִשָּׁא. אֲזַמֵּר בְּקוֹלִי וְהִדַּד עוֹנָה לִי, אוֹדָה לֹאֵל אֵלֵי הַטּוֹב,
הַשִּׁבְתָּ נִתְנָה, לְעַמּוֹ מִתְנָה, לְכָל נַפֶּשׁ מְנוּחָה. בְּתַפְלָה גַם נִבְכַּשׁ אֶת פּוֹחֲנוֹ לְחֹדֶשׁ, כִּי
פּוֹחֲנוֹ כָּלָה בְּיָמִים שִׁשָּׁה, אֶךְ בְּיוֹם זֶה יוֹם שִׁבְתָּ, נִהְלָלָה וּנְקַדְּשָׁה.

שלום לבן דודי

שְׁלוֹם לְבֶן דּוּדִי הַצָּח וְהַאֲדָמוֹן. שְׁלוֹם לָךְ מֵאֵת רַקָּה כְּמוֹ רִמּוֹן. שְׁלוֹם לְבֶן דּוּדִי.
לְקִרְאָת אַחֻתְךָ רוֹץ צֹא נָא לְהוֹשִׁיעָה. וְצִלַּח כְּבֹן יִשְׂרָאֵל בְּנֵי עַמּוֹן. שְׁלוֹם לְבֶן דּוּדִי.
מַה לָּךְ יִפְהַפִּיָּה כִּי תַעֲזוּרִי אֲהַבָּה. וּתְצַלְצְלִי קוֹלְךָ כְּמַעִיל בְּקוֹל פַּעַמּוֹן. שְׁלוֹם לְבֶן
דּוּדִי. הָעֵת אֲשֶׁר תַּחְפּוּץ אֲהַבָּה אַחִישָׁנָה. עֲתָה וְעַלְיָךְ אֲרַד כְּטַל חֶרְמוֹן.

כשיבוא השישי

כְּשִׁיבּוֹא הַשִּׁשִּׁי אֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל. שְׁמור וגם זְכוֹר כֹּה אָמַר הָאֵל. כְּשִׁיבּוֹא הַשִּׁשִּׁי אֵלֶיךָ
יִשְׂרָאֵל. שְׁמור וגם זְכוֹר כֹּה בָּחַר הָאֵל. לְבִי שְׁמַח וְקוֹרְנִים פָּנִי מִלְּאֻכִּים מַעְלִי. אֶתְעַנֵּג
בְּנִגּוּנֵי שִׁירִי, וְיִשְׂרָאֵל אַחֲרִי, וְרָאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ, יִהְיוּ סָבִיב שְׁלֹחַנְךָ. יִשְׁלַח מִלְּאָךְ לְפָנֶיךָ,
נָצַב עַל יַד יְמִינְךָ. יְהִי אֵלֵי נָצַב עַל יַד יְמִינְךָ.

יום שבתון

יום שבתון אין לשפּתּח זכרו פּריח הניחוח. **יונה מצאדה** בו מנוח ושם ינוחו יגיעי כח. **היום נכבד לבני אמונים** זהירים לשמרו אבות ובנים. חקוק בשני לחות אבנים מרב אונים ואמיץ כח. **ובאו כלם בברית יחד** נעשה ונשמע אמרו פאחד. ופתחו וענו ה' אחד ברוך הנותן ליצף כח. **דבר בקדשו בחר המור** יום השביעי זכור ושמור. וכל פקודיו יחד לגמר חזק מתנים ואמיץ כח.

מה ידידות מנוחתך

מה ידידות מנוחתך את שבת המלכה. בכן נרוץ לקראתך בואי כלה נסוכה. לבוש בגדי חמודות להדליק נר בכרכה. ותכל כל העבודות לא תעשו מלאכה. להתענג בתענוגים ברבורים ושליו ודגים. **מערב מזמינים** כל מיני מטעמים. מבעוד יום מוכנים תרנגולים מפטמים. ולערב כמה מינים שותות יינות מבשמים. ותפנוקי מעדנים בכל שלש פעמים. להתענג בתענוגים ברבורים ושליו ודגים. **מעין עולם הבא** יום שבת מנוחה. כל המתענגים בה יזכו לרוב שמחה. מחבלי משיח יצלו לרוחה. פדותנו תצמיח ונס יגון ואנחה. להתענג בתענוגים ברבורים ושליו ודגים.

ידיד נפש

ידיד נפש אב הרחמן מושע עבדך אל רצונה. ירוץ עבדך כמו איל ישתתנה מול הדרה. כי יערב לו ידידותך מנפת צוף וכל טעם. **הדור נאה** זיו העולם נפשי חולת אהבתך. אגא אל נא רפא נא לה ברהאות לה נעם זיוה. אז תתחזק ותתרפא והיתה לה שפחת עולם. **ותיק יחמו** רחמיה וחוסה נא על בן אוהבה. כי זה כמה נכסף נכסף לראות בתפארת עזך. אגא אלי מחמד לבי חושה נא ואל תתעלם. **הגלה נא** ופרש חביב עלי את סבת שלומך. תאיר ארץ מכבודך נגילה ונשמחה בך. מהר אהוב כי בא מועד וחנוני כימי עולם.

יה רבון עלם

יה רבון עלם ועלמניא, אנת הוא מלפא מלכא, מלכניא, עובדי גבורתך ותמהניא, שפר קדמי להחניא. **שבחין אסדר צפרא ורמשא, לך אלהא קדישא ברא כל נפשא, עירין קדישין ובני אנשא, חיות ברא ועוף שמיא. רברבין עובדך ותקיפין, מפיו רמיא זקיף כפיפין, לו יחי גבר שנין אלפין, לא יעול גבורתך בחושבניא. אלהא די ליה יקר ורבותא, פרוק ית ענה מפס אריותא, ואפיק ית עמד מגו גלותא, עמד די בחרת מכל אמיא. למקדשה תוב ולקדש קדשין, אתר די ביה יחדון רוחין ונפשין, ויזמרון לך שירין ורחשין, בירושלם קרתא דשפריא.**

שמח בני בחלקך

שמח בני בחלקך, לא תקח גם את שלך. השמחה תחיה, העולם לפניך. הולך ברגליך, מנענע ידך. עינים צופים לך, הלב פועם בך. השמחה תחיה, העולם לפניך. מי עשיר ומי שמח, בעולם הזה אורח. לא בחיל ולא בכח הממון יהיה לך. השמחה תחיה, העולם לפניך. הבט ושא עיניך, מי נתן כל אלה לך. גם בנים לשלחנך. אם תודה רק לבוראך, בן תמיד יהיה לך. השמחה תחיה, העולם לפניך.

נגילה הללויה

נגילה הללויה נגילה בא זמן הגאולה אל שדי קבץ נדחי ידידי וגרש משנאי, נפשי בהם געלה. נגילה. נגילה הללויה נגילה בא זמן הגאולה. שלח לי בן ישי גואלי ובנה לי בית היכלי, באיבי עשה פלה נגילה. נגילה הללויה נגילה בא זמן הגאולה. רחמן חוס על עם לא אלמן ושלח להם ציר נאמן, יבשר עם סגלה נגילה. נגילה הללויה נגילה בא זמן הגאולה. חזק זמר זרע יצחק ומבצם ממרחק, ונסדר שיר ותהלה נגילה. נגילה הללויה נגילה בא זמן הגאולה.

אל גליל

אל גליל אל גליל אל גליל. אנשך ארץ הגליל. כמה נפשי לך הגליל. אל גדולך צדיקים. אל קדושך תמימים. מגן צנה הם על אחים. חיים הם בתוכנו. מרום את צמאוננו. ערך שלחן לעמי. יוסף הוא נר תפארת. חדש הכין הצפתי. בזכותו עמד עולם. מרומם הוא מכלם. נסים עשה לי בזכות אהוב. שמח לעם בשיכיו. לכה דודי ליראיו. תקן שלמה בעמיו. בזכותו עמד עולם. מרומם הוא מכלם. נסים עשה לי בזכות אהוב. עלה ארי וגוריו. משה דרשן וענו. אנשי הדור חזה פניו. בזכותו עמד עולם. מרומם הוא מכלם. נסים עשה לי בזכות אהוב.

לך אנא עורך

לך אנא עורך יה אל הלל ולשמך צורי אגדל. וגם אגיד שבחך תמיד רצני עת פי ימלל. לך אנא יה אלי אהלל. פדה נא אל את עיר קדשך ובנה לי יוצרי מקדשי. ויזרח לי אור כבודך על ציון היא חמדת נפשי. ואשיר לך יה אלי יה אל על הדוכן יה אלי יה אל. תראינה עיני יה בבוא גואל רועה נאמן לישראל. לך אנא יה אלי אהלל. צורי הגן על קהלי ואבד אויבי אל קנא. את סבלי שור ועמלי ולי אליה שלח נא. חזק גילה למן נטמן ובנה לנו דביר ואולם. ושלח לנו את אליה ויבשר את הגאולה. ואשיר לך יה אלי יה אל על הדוכן יה אלי יה אל. תראינה עיני יה בבוא גואל רועה נאמן לישראל.

נורא אל נורא

נורא אל נורא נאזר בגבורה שוב אלי מלכי. דודי רפא נפשי נכספה לביתך מלפי נורא אל נורא נאזר בגבורה. נורא אשירה לך אהבירה שיר מחללי. לך אתנה מנת חבלי וגורלי. בכל זמן עזר אל נורא. גוע אברהם נצר תפארה. אתה אל חי נותן תורה. נורא אל נורא נאזר בגבורה.

חביבי יה חביבי

חביבי יה חביבי האל המלך הרחמן ישלח משיחו הנאמן. **אב הרחמן** שמע קולנו
שלח בן דוד ויגאלנו. נשוב לציון עיר קדשנו ונשלט בה ביד רמה. חביבי יה חביבי האל
המלך הרחמן ישלח משיחו הנאמן. **ראה בעיני ישראל** עמך והשיבם נא לגבולך. ואז
יראה כל זכורך שלש פעמים בשנה.

זהו אלי וגואלי

זהו אלי וגואלי לבי אליו יחשק. אתה צורי ומושיעי אתה אל נאמן. **אתה צורי** יה
אל קוני ברך עם הנבחר. אתה תומך גורלי בכל עת ובכל זמן. איך תעזבני לנפשי מול
אויב אכזרי. טובה עשה למעני אלי אבי וגואלי. **ברך נא אל** את ישראל שמך והגן
עליה. ברך את כל חיליה פסג ארמונותיה. איך לא תרחם עליה מול עומדים לכלותה.
טובה עשה למעני אלי אבי וגואלי.

יהלומה

יהלומה. ארצנו הנחמדת ארצנו הקדומה. **אלהי דר מרומים** בנה ביתך ברמים.
מתי בו לך אקריב קרבן ראשית תרומה. **יה רצה לתפילתי** בשבת מנוחתני. והקשב
לשנעתי בזכות תורה תמימה.

מול אלי וגדלו

מול אלי וגדלו ירעד גופי פלו. בצר לי אקרא לו יה עוזר לקהלו. וכטוב לי אשיר לו יה
צור עוזר לקהלו. **יצר לו עולם** ובצלמו אדם. עושים רצונו באימה כלם. בחר בגזע
עבדו אברהם. לקדשו לעד לעולם. עליהם פורש צלו והוא עוזר לקהלו. **שבחיו מי**
מנה ומי ידמה לו. יה אלי עוזר לקהלו.

אגדלך

אגדלך אלהי כל נשמה ואודך ברב פחד ואימה. בעמדי תוך קהלך צור לרומם לך אכרע ואכף ראש וקומה. רקיעי רום הלא נטה במבטא והארץ יסדה על בלימה. **היובל איש** חקור את סוד יצרו ומי הוא זה בכל קדמה וימה. מרומם הוא עלי כל פה ולשון אשר הפליא ועשה כל בחכמה. ויתגדל בגוי קדוש ועליון ויתקדש שמייה רבא בעלמא.

יעלה יעלה

יעלה יעלה בואי לגני הנז רמון פרחת גפני. **יבוא דודי** יחיש צעדיו ויאכל את פרי מגדיו, אם ידי ארכו נדודיו, איך יחידה אשב על בני?! **שובי אלי** את בת אהובה, שובי את ואני אשובה, הנה עמי, זאת אות פתובה כי בתוכך אתן משכני. **רעי, דודי,** נפשי פדית, ולך רעיה אותי קניתי, עתה לי בין עמים זריתי, ואיך תאמר דוד אהבתני. **אימתי, לטוב** זריתיך, ולתהלה ולשם שריתיך, כי אהבת עולם אהבתיך, שמחי כי ישועתך אני. **לו יהי בדברך ידי,** עתה מהר תאסוף נדודי, ולתוף ציון נחה גודי, ושם אקריב לך את קרבני. **חזקי רעיה** חפך כיון טוב, כי ציץ ישעך רענן רטוב, ולצרף אכרות ואחסב, וחיש אשלח את סגני.

למולדת שובי רוני

למולדת **שובי רוני** צהלי בת יפה פתיה. בתוכך אתן משכני בנוי על הר המוריה. **אורי נאזה כי בא אנך** ושכחי ימי שפלותך. עורי יפה שירי שירך כי תמו ימי גלותך. ובנה אולמך ודבירך שמה על ארץ צביה. **שובי אל משפנותיך** שובי את ואני אשובה. ואגאל את שביתתך ויהיו לאלפי רבבה. ארחם על אדמותיך ותהי לגן פריה. **רעיה חביבה עדינה** גלי שמחי שיר דברי. פרחי כציץ פשושנה ודגי ורבי עשי פרי. כי הגאלה נכונה ואשלח ונן ואלהיה.

יפּרַח וּיִרְבֶּה

יפּרַח וּיִרְבֶּה עִם נָדִיב כְּדָגִי הַיָּם יפְרוֹץ חֲבִיב. יֵה רָפָא לְבִי מַחְלִי הַפְּלֵא נָא חֲסִדֶּיךָ לִי.
 קֹבֵץ עֲמָךְ תִּתֶּן גְּבוּלֵי כְּדָגִי הַיָּם יפְרוֹץ חֲבִיב. עֲזֹר רַחֲמָן לְעַם יַחֲדִי כִּי כִלְעָדָךְ לֹא אֵין
 יָדִיד. שְׁלַח לֹא מֶלֶךְ בֶּן דָּוִד כְּדָגִי הַיָּם יפְרוֹץ חֲבִיב. קִרְנֵנוּ הָרָם אֵל חֵי רָם דִּגְלָנוּ עַל כָּל
 גִּג יוֹרָם. יפְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵרְס כְּדָגִי הַיָּם יפְרוֹץ חֲבִיב. בְּרַח עֲדָה הַחֲמוּדָה הַשֵּׁב הַדֶּרֶה
 וְהוֹדָה. הָרָם קָרוֹן מַחְנֶה יְהוּדָה כְּדָגִי הַיָּם יפְרוֹץ חֲבִיב

מָה נֶאֱוָו עָלֶי

מָה נֶאֱוָו עָלֶי הַהָרִים רִגְלֵי מִבְּשָׁר שְׁלוֹם בִּבְנֵי עִירָךְ. קוֹל צוֹפִיךָ יִשְׁאוּ קוֹל רִנָּה
 הַתִּנְעָרִי מִתּוֹךְ מִגְּנֶה. עֵין בְּעֵין תִּרְאֵי שְׂכִינָה וְשָׁבוּ בְּנֵיךָ לְגִבּוֹלָךְ. לְשִׁבּוּיִים דָּרוֹר בְּשִׁיר
 וּמִזְמוֹר אֶל בֵּית הָרַם הַמּוֹר יֵהי שְׂבִילָךְ. סִלּוּ סִלּוּ אֶת הַמִּסְלָה פָּצְחוּ רִנְנָה וְתִהְלֶה. יָבֹא
 מִבְּשָׁר בְּלִשׁוֹנוֹ מֶלֶךְ קוֹמִי עוֹרִי כִּי בֹא אוֹרָךְ. צֵאִי מִבְּבֶל קִרְיַת עוֹבְדֵי בֵל כִּנּוֹר וְנִבֵּל
 אֲזִי יֵהי שִׁירָךְ. שׁוּשׁ יִשְׁיִשׁוּ כָּל אֲבֵלֵי צִיּוֹן לְבֹא לְחִסּוֹת בְּצֵל הָעֲלִיוֹן. בָּנֵה אֲבִנָּה לָךְ נוֹה
 אֶפְרַיִם אֲכִין כֶּסֶף לְדָוִד מִלְכָּךְ. עַד מָתִי פִלָּה יִפֶּה וּמַעֲלָה לֹא בָּעוֹלָה כִּדֹּל וְהִלָּךְ.
 עוֹרִי עוֹרִי עֲדַת יִשְׂרָאֵל אַחִישׁ אֲשַׁלַּח יְנוּן וְגוֹאֵל. וְגַם אֲקִים לָךְ חוֹמַת אֲרִיָּאל זָכָר אֲזַכֵּר
 חֲסִד נְעוּרָךְ.

אֵלֶיךָ אֶקְרָא יְה

אֵלֶיךָ אֶקְרָא יְה אֵל נוֹרָא תִּפְקֹד גִּפּוֹן שְׁהַעֲמִים זְרוּחַ אֵל נוֹרָא. שׁוּעָתָה תִּקְבֹּל אֵל שׁוֹכֵן
 מְרוֹמִים. וְתִתְחַדֵּשׁ שְׁחֻרְתָּהּ לַעֲד וּלְעוֹלָמִים. הִלְעוֹלָם תִּזְנַח עֲמָךְ נֶאֱנָח. צוּעַק מִבּוֹר לֹא
 מַצָּא עֲזָרָה אֵל נוֹרָא. לְחַם אֶת הָאוֹיֵב כִּי יָדוֹ גְּבֵרָה. אֲכַל אֶת פְּרִיָּה וְעוֹד יָדוֹ לֹא קִצְרָה.
 שְׁלַח בּוֹ חֲמָה זַעַם וְנִקְמָה. יֵאֱמְרוּ הָעַמִּים שְׁמֶךָ נִקְרָא אֵל נוֹרָא. מְרוֹם זָכָר נָא בְּרִית
 אִישׁ חִלּוֹם חִלָּם. הִרְבֵּה אֶת זֶרְעוֹ וְתֵן לוֹ שְׁלוֹם עוֹלָם. נָא רְצֵה גִזְעוֹ וְחַן אֶת זֶרְעוֹ. עַד
 מָתִי יִהְיֶה שֶׁהַפְּזוּרָה אֵל נוֹרָא. אֵלֶיךָ אֶקְרָא יְה אֵל נוֹרָא.

עת דודים כלה

עת דודים כלה בואי לגני פרחיה הגפן הנץ רמוני. חלף הגשם הסתו עבר קומי רעיתי החשק גבר. נצא השדה גלן במדבר שם אתן דודי לך מחמד עיני. **פית ונעמית** כשלג שנה דבש וחלב תחת לשונך. צאי נא ורעי בעקבי צאנך קולך השמיעני מראש הראיני. **ירדתי עפרה** לרעות בגנים לראות בפינה עינך יונים. אריתי מורי ללקוט שושנים ערכתי שלחן מסכתי ייני.

לדוד שיר ומזמור

לדוד שיר ומזמור בתף ובמצלתים. יסודתו על הר המור צבי ירושלים. **דירת קדיש** נבחרה ממנה תצא אורה. זו תורה מפארה הבת ירושלים. ובה יחד נמצאות כל מדות טובות נאות. כי אלהים צבאות בוחר בירושלים. **דרשו לאל** קוו לו כל בית ישראל בלו. התפללו שאלו שלום ירושלים. **בחסדך שוכן סנה** כמאז אותי תקנה. תרחם ציון תבנה חומות ירושלים. **נין לישי** הלחמי יבשר לבת עמי. בא אורח עורי קומי שבי ירושלים. **אל תחרש** אל תדם לגוים שרפו הדום. גם תזכר לבני אדום את יום ירושלים. **רנו פצחו** זמרו הרים שאו בשירו. קראו שלום דברו על לב ירושלים.

תשבי צרי לבבי

תשבי צרי לבבי זכרו כצוף זמן. צורי שלח וחובי אל יאריה זמן. **ילד אשר** בתוך ים גלות יהודה. הוציא שטר מקים חתום בידך. **שריר מאד** וקים לפדות יחידך. יאמר ראה כתבי חזק ונאמן. **קול אשמעה באזני** מה לך בני ומה. הוצא כתב ימיני זה וצקמה. לא יעבר זמני עד חוב אשקמה. אחיש זמן ואביא רועה ונאמן. צורי שלח וחובי אל יאריה זמן. **עדים מאד** כשרים חגי וירמיה. חתמו בתוך ספרים יואל וישעיה. קומה רפא שבורים הנקראים ביה. חלים רפא כנביא רפא לנעמן.

אעופה אשכונה

אעופה אשכונה וארחיקה נדד. במדבר אלינה ואולי אמצא דוד. נשק אהבתו בלבי בערה. מיום פרדתו נפשי עלי מרה. ידיד מני ברח הלך עזבני. איזו דרך ארח ואלכה גם אני. יצאתי לבקש דודי בין חברים. נלכדתי במוקש הכוני השמרים. צפיתי לדודי מתי יבוא אלי. ילבישני עדוי וירחם עלי. חשף זרועה לקבץ פזורים. גלה קץ ישעיה ודגלה הרם. קומי יחידתי ושובי בתשובה. אחותי רעיתי הנה גואלה בא. חמודה יקרה רבת המעלות. גם מפז נבחרה צאי נא במחולות. קול דודי הנה בא מדלג על ההרים. קומי לה אהובה כי בא קץ דורות.

אשמח בך

יודו לה רעיוני אל מבטן יוצרי. על קרבתך בסניי להאיר את נרי. על כן בתחנוני אפאר בשירי. בכל ימי ושני עד לעד לעולם. אשמח בך אל עולם. אשמח בך גואל נפשי. את גאלת עולם. שישון לבי המה בזכרי חסדיו. כי בחר מפל אמה ישראל עבדיו. נצר וטיעה תמה האבות ידידיו. אבן צדק שלמה משרש גדלם. אתה הוא האלהים העד והדין. קום נא לקראת גבהים צאי נא מזין. לנקם נקמתך מהם להשלים כל ענין. שמך וכסאך שהם מעין כל חי נעלם. לעשה נפלאות לבדו את יריבי יריב. אקנה תמיד חסדו השכם והערב. ולא יסד בעדו את טירתו יחריב. ואז נשיר לכבודו השירים במשלם.

בזכרי ימים ימימה

בזכרי ימים ימימה. לעולם לא אשכח. בהיותי תוף עיר מגדל חומה. לעולם לא אשכח. משך ארבע מאות שנים. ישבו ישראל שאננים. חפשיים מתחת יד אויבים ושונאים. לעולם לא אשכח. מקדש עומד על תלו. ועם ישראל בחילו. ועכשו מקום מקדש חללו. טמאו, לעולם לא אשכח.

אפתח פי ברירה

אֶפְתָּח פִּי בְרִירָה בְּשִׁיר וּבְגִיטָה. לְכָבוֹד זֶה הַתֵּנָא הוּא רַבִּי מֵאִיר. נִכְבָּד מִפְּלִ נִבְרָא
רֵאשׁ וְעֵטְרָה. פּוֹקֵד כָּל עֶקְרָה הוּא רַבִּי מֵאִיר. מִפְּאֹר בְּחִכְמָה בְּעִמְקֵי יָמָה. כָּל מִשְׁנָה
סְתוּמָה שֶׁל רַבִּי מֵאִיר. אִם הַנֶּפֶשׁ מְרָה זַעַם וְעִבְרָה, יְדוּר בַּעַת צָרָה לְרַבִּי מֵאִיר. יַעַן
עַל כָּל פָּנִים לָנוּ דִּין בָּנִים. הַסְפִּימוּ נְבוֹנִים לְרַבִּי מֵאִיר. הִזְקוּ וְזִמְרוּ שִׁירִים תֹּאמְרוּ.
וְגַם הִזְהִירוּ בְּכָבוֹד רַבִּי מֵאִיר. כִּבְיָץ פְּזוּרְדָּנוּ לְעִיר קִדְשָׁנוּ. מִהֲרָה עֲנֵנוּ אֱלֹהָא דְרַבִּי מֵאִיר.

כוכב צדק

כּוֹכַב צֶדֶק לְדוֹרוֹת זָרַח אוֹרוֹ. אֶחָד הֵיָה אֲבִרָהֶם בְּכָנִי דוֹרוֹ. אֲשֶׁר בְּאֵבִיב שְׁנוֹתַי הִפִּיר
בוֹרָא. וַיֵּרָא שָׁם בְּמֵאוֹרוֹתָיו אֶת מִשְׁטָרוֹ. וּבַיּוֹם בֶּן פִּנְשׁ הִשְׁלִיכוֹ אֶל כְּבִשְׁנוֹ. יָרַד
מִלְּאָהָ אֶל תּוֹכוֹ וַעֲנֵנוּ. כִּי שָׁם שָׁם לֹא אֶל שְׂדֵי בְּכַחוֹנוֹ. אֶחָד הֵיָה אֲבִרָהֶם בְּכָנִי דוֹרוֹ.
זָקֵן יוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה לֹא שׁוֹר צָבָא. וְעַם שׁוֹלְפֵי חֲרָבוֹת זָכְרוּ לֹא בָא. אֶךְ לְהַקְהִיל קְהִלּוֹת
נִפְשׁוּ תֹאבָה. וְלִמְדָם אֶת לְקַחוּ מִדֵּי עֲבָרוֹ.

ארגב יא לעאלי

אֲרֻגֵּב יָא לְעֵאֲלִי וְרֻגֵּב יָא לְעֵאֲלִי. עֲמַל בְּחָק אֶסְמֹךְ לְעִזּוֹי אִם לֹא בְּגִלְלִי. אֲרַחֵם יָא
דְּרֵאִים שׁוֹכֵן שָׁמַיִם קֹאֲלָבִי לְמִגְמוֹר. אֵל חֵי הַנַּעֲלָם גִּיתָנָא מִן דְּלֵאִם אוֹיֵב תִּזְמוֹר.
צִפִּית פִּיָּא עֲדִיאֲנִי גּוּלִי עֲלָאשׁ. לְחִרְפָּה נִתְתַּנִּי גּוּלִי עֲלָאשׁ. גּוּלִי עֲלָאשׁ דֵּל נַחְלֵשׁ
עֲלָאשׁ יָא לְעֵאֲלִי. מָא חֲדָנִי בְּרוּחִי אֶתָּה מְבִטְחִי. מִגֵּן בַּעֲדִי וְלִיָּה כָּא נֹאדִי. פִּין מָא
מְשִׁית גֹּאדִי לְחַיּוֹת עֲמִדִי. צִפִּית פִּיָּא עֲדִיאֲנִי גּוּלִי עֲלָאשׁ. לְחִרְפָּה נִתְתַּנִּי גּוּלִי עֲלָאשׁ.
גּוּלִי עֲלָאשׁ דֵּל נַחְלֵשׁ עֲלָאשׁ יָא לְעֵאֲלִי. לֹא תִכְיִיב רְזִיאִיָּה הוּהּ וְהֵיָה. לְפִדּוֹת מִמְּפָרִי
מִלְּמִדּוֹן וּסְחָאֲרִי. עֵתָק יָא לְבִאֲרִי עוֹז נֹאדִרִי. צִפִּית פִּיָּא עֲדִיאֲנִי גּוּלִי עֲלָאשׁ. לְחִרְפָּה
נִתְתַּנִּי גּוּלִי עֲלָאשׁ. גּוּלִי עֲלָאשׁ דֵּל נַחְלֵשׁ עֲלָאשׁ יָא לְעֵאֲלִי.

צור שהחיני

צור שהחיני דרכו הנחני בו כל מעיני. עליו משעני כי הוא עשני והוא קנני. לו הבדילני אורו עטני צור שהחיני. **אל נא יסופו** אוכלי בת עמי טל יערפו דורשי שלומי. שגב המוני אתה משגבו יקלל מוני השב צור חרבו. יבושו זדים יכלו וקברתים ועדת בוגדים יהיו נצמתים. **מיום הגלגלי** מבית מעונו לו אשא עיני עבד לאדונו. בו בטח לבי סוף כל סוף יחמול חורשים על גבי רשעתם יגמול. הן הן אל שגיא שוכן עליה יום יום בו אהגה עיני צופיה. **רחוקים יקריב** על יד אליה מיד כל יריב יציל צביה יחיד אין שני אין להמשילו יחון עם עני ירחיב גבולו. פתמר ישגה דוד משיחו אקריב את חגי על ראש מזבחו.

אשיר לך ארץ חמדה

אשיר לך ארץ חמדה בלב חשוק את ארץ נבחרה. את משוש כל תבל כי בורא דוק את לנו תפארה. תמיד עיני צופיה עפרה אני שוקק. בתוכה שוכן יה שופט בצדק. **כמה רועה נאמן בך חשק**, ולראותה לא נתן רק ממרחק, ובתוכה לא נטמן בך אל חקק. **אשיר לך ארץ חמדה בלב חשוק** את ארץ נבחרה. את משוש כל תבל כי בורא דוק את לנו תפארה. תמיד עיני צופיה עפרה אני שוקק. בתוכה שוכן יה שופט בצדק. **דורה בך ארבע אמות ארץ צבי**, סולח לה אשמות צורי משגבי, יתמו המלחמות מסביבי, יוצר כל הנשמות גואל תביא.

שער פתח דודי

שער פתח דודי קומה פתח שער, כי נבהלה נפשי גם נשערה שער. **לי לענה שפחת** אמי, ורם לבה, ען שמע אל קול צעקת נער. **מני חצות לילה** פרא רדפני, אחרי אשר רמס אותי חזיר יער. **הקץ אשר נחתם** הוסיף עלי מכאוב לבי, ואין מבין לי ואני בער.

אשאל אלוהי

אֲשָׁאֵל אֱלֹהִי יִגְאָלָה שְׁבוּיִים יֵאָסֹף וְרוּיִים. בְּזָכוֹת מְכֻנָּה אֵב הַמּוֹן לְגוֹיִם יִזְכּוּ לְחַיִּים.
עַתָּה יִקְרָאוּ בְּשִׁמּוֹ יְהוָה עֲנוּיִים כִּי הֵם רְצוּיִים. בְּזָכוֹת אֲשֶׁר גָּלָה לְנַהֲרִים הוֹלִיד נְקִיִּים.
אֲרַבַּע דְּגָלִים הֵלְכוּ גְּאוּלִּים חָנוּ בְּאֵלִים. אֵל תִּמְסְרָה אוֹתָם בְּיַד בְּזוּיִים יְהוָה קְנוּיִים.

איילת חן

אֵילַת חֵן בְּגִלּוֹת תִּסְמְכֵנִי, וּבִלְיָלָה בְּתוֹף חִיקָה מְלוֹנִי. לְכוֹס יֵינָה אֲנִי תָמִיד מְזֻמָּן,
וְנִתְעָרַב חֲמֹד יֵינָה בֵּינִי. שְׁתֵּנוּ דוֹדִים לְעַמְּתִי וְשִׁכְרוּ, וְהַעֲרִיו לְשִׁכָּל רַעֲיוֹנִי. בְּהִיכֹל
בֵּת מְלָכִים הַפְּבֹדָה, וְשִׁלְחָנָה מְזֻמָּן לְהַמוֹנִי. אֱלֹהִים חֵישׁ לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, עֲשֵׂת רָצוֹן
תִּצְחָצַח גְּרוֹנִי. שְׁלוֹמִי לֵב בְּרוֹב שְׁלוֹם תִּסּוּבֵכִי, בְּנִי אִישׁ תָּם סִגְלַת אֵב הַמּוֹנִי.

אהבת הדסה

אֶהְבֵּת הַדְּסָה עַל לִבִּי נִקְשְׁרָה, וְאֲנִי בְּתוֹף גּוֹלָה פְּעָמִי צוֹלְלִים. לֹא יֵשׁ רִשּׁוֹת לִי
אֶעֱלֶה אֶתְחַבְּרָה, תוֹף שְׁעָרֵי צִיּוֹן אֲשֶׁר הֵם נִהְלָלִים. שְׁחִירִית וְעֶרְבִית בֵּת נְדִיבִים
אֲזַכָּרָה, לִבִּי וְרַעֲיוֹנִי בְּחֶשֶׁק נִבְהָלִים. בְּנֻעִים זְמִירוֹת מְנַדִּיד אֶתְעוֹרְרָה, וְאֲנִי וְרַעֲיָתִי
בְּרִנָּה צוֹהֲלִים. בֵּינוּ עַדֵּת קֹדֶשׁ בְּשִׁירָה חֲבֵרָה, חֲתָן וְחַפָּלָה בְּחֶפֶז נִכְלָלִים.

אהבת רעיה

אֶהְבֵּת רַעֲיָה רְצוּנִי, מִחֲמַד נִפְשִׁי וְלִבִּי, אֲשֶׁאֲלָה צוּרִי וְקוֹנִי, יִשְׁלַחַה מְרֻפָּה לְעַצְבִּי.
אֲלֶכָה דֶּרֶךְ מִסְלָה, בֵּין שְׁרִידֵי הַקְּהֵלָה. בֵּין שְׁרִידֵי הַקְּהֵלָה, הַזְּהִירִים בְּתַפְלָה. גַּם
בְּקוֹרְאֵי יַעֲנֵנִי, כִּי שְׁמוֹ קִשְׁתִּי וְחֲרָבִי, רַק בְּשִׁכָּל רַעֲיוֹנִי, תִּהְיֶה רוּחִי בְּקִרְבִּי. אֲשִׁמְחָה
אִנְשָׁה יְגוֹנִי, אֶעֱמֹד שְׁחָרִי וְעֶרְבִי, כִּי בְנָעַם הַגִּיווִי, אֲשַׁכְּחָה עוֹלִי וְעַלְבִּי.

קידוש שבת בבוקר

אסדר לסעודתא בצפרא דשבתא, ואזמין בה השתא עתיקא קדישא, נהורה ישרי
בה בקדושא רבה, ומחמרא טבא דבה תחדי נפשא.

מזמור לדוד. ה' רעי לא אחסר. בנאות דשא ירביצני. על מי מנחות ינהלני. נפשי
ישובב. ינחני במעגלי צדק למען שמו. גם כי אלה בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה
עמדי. שבטך ומשענתך המה ינחמני. תערוך לפני שלחן נגד צוררי. דשנת בשמן
ראשי כוסי רוויה. אף טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי. ושבתי בבית ה' לארץ ימים.

אם תשיב משבת רגלך, עשות חפצה ביום קדשי. וקראת לשבת ענג לקדוש ה'
מכבד. וכבודתו מעשות דרכיך, ממצוא חפצה ודבר דבר. אז תתענג על ה' והרכבתיך
על במתי ארץ. והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר.

ושמרו בני ישראל את השבת. לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. ביני ובין
בני ישראל אות היא לעלם. כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, וביום
השביעי שבת וינפש. על כן ברח ה' את יום השבת ויְקַדְּשֶׁהוּ.

סברי מרנן. (לחיים)

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.

ישמח משה

ישמח משה במתנת חלקו, ומה נתת לו פתר בראשו נתת לו. **ישמח משה** במתנת
חלקו, ומה קראת לו עבד נאמן קראת לו. **ישמח משה** במתנת חלקו, ומה הוריד
בידו שני לוחות הברית הוריד בידו.

ואברהם זקן

ואַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם כָּל־יְמֵי
וְה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם כְּכֹל־אֵל וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עֲבָדָיו זָקֵן בֵּיתוֹ הַמִּשְׁלָל כָּל־
אֲשֶׁר לוֹ שֵׁים נָא יְדֵךְ תַּחַת יְרֵכִי: וַאֲמַר אַבְרָהָם לְעֲבָדָיו סָבֵא דְבֵיתָהּ דְּשָׁלִיט בְּכָל־
דְּלִיָּה שׁוֹ כְּעֵן יְדֵךְ תַּחַת יְרֵכִי: וַאֲשַׁבֵּיעַךְ בְּה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ: וְאִמִּים עֲלֶךְ
בְּמִימְרָא דְה' אֱלֹהָא דְשָׁמַיָא וְאֱלֹהָא דְאָרְעָא דְלֹא תִסָּב אֶתְתָּא לְבָרִי מִבְּנוֹת כְּנַעֲנָי דְאֵנָּא
יְתִיב בִּינְיָהוֹן: כִּי אֵל אֲרָצִי וְאֵל מוֹלְדֵתִי תִלְךְ וְלִקְחָתָא אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק:
אֵלֶּהִין לְאָרְעִי וְלִילְדוּתִי תִיּוּזִיל וְתִסָּב אֶתְתָּא לְבָרִי לְיִצְחָק: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד אוֹלִי לֹא
תֵאבְּהָ הָאִשָּׁה לְלַכֵּת אַחֲרַי אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת הִהְשֵׁב אִשְׁיִב אֶת בְּנִי אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵצְאָתָא מִשָּׁם: וַאֲמַר לִיה עֲבָדָא מָאָם לֹא תִיכִי אֶתְתָּא לְמִיתִי בְּתַרִי לְאָרְעָא
הָדָא הָאֵתְבָא אֲתִיב יְת בֵּרַךְ לְאָרְעָא דְנִפְקָתָא מִתַּמּוֹן: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם הַשְׁמֹר
לֶךְ פֶּן תִּשְׁלִיב אֶת בְּנִי שָׁמָּה: וַאֲמַר לִיה אַבְרָהָם אֶסְתַּמֵּר לֶךְ דְּלִמָּא תִתִּיב יְת בְּרִי
לְתַמּוֹן: ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאָרֶץ מוֹלְדֵתִי וְאֲשֶׁר
דִּבֶּר לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי לֵאמֹר לְזִרְעֶךָ אֶתְּןָא אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח
מִלְּאֲכֹו לְפָנֶיךָ וְלִקְחָתָא אִשָּׁה לְבָנִי מִשָּׁם: ה' אֱלֹהָא דְשָׁמַיָא דְדִבְרָנִי מִבֵּית אָבִי
וּמֵאָרֶע יְלִדוּתִי וְדִמְלִיל לִי וְדִקְיִים לִי לְמִימֹר לְבָנִי אֶתְּנִי יְת אֲרָעָא הָדָא הוּא יִשְׁלַח מִלְּאֲכִיָּה
קִדְמָךְ וְתִסָּב אֶתְתָּא לְבָרִי מִתַּמּוֹן:

מקהלות עם

מִקְהָלוֹת עִם בָּרְכוּ אֶל הָרִימוּ קוֹל פֶּח וְאֵל. יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שְׂמִיחָתְכֶם
שִׁיר מְהֻלָּל אֵל. הִלְלוּהוּ גִדְלוּהוּ כִי בְרוּךְ הוּא נֶאֱמָן לְכָבוֹד הַחֲתָן בַּחוּר מֵעַם יַעֲקֹב
אִישׁ תָּם. רוֹמְמוּ אֵל מֵאִיר אוֹרָה גִּבֹּר חֲסִדוֹ אֲשֶׁר בָּרָא. חֲתָן וְכֹלֵהּ הִיא לוֹ לְעִזְרָה יִשִּׁיר
יִשְׂרָאֵל אִזְּ אֶת הַשִּׁירָה. דְּרִשׁוּ אֵל חֵי לְעוֹלָמִים הִלְלוּהוּ בְּמִרוּמָיִם. יוֹסֵף עֲלֵיכֶם אֶלְהִי
פְּעָמִים עֲשׂוֹר וְכָבוֹד וְאֶרֶץ יָמִים. פִּימִי צִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם בְּעִזְרַת עֲדִיִים. כֹּן בְּעִזְרַת
תְּרָאוּ פִי שְׁנִים כֹּן בִּירוּשָׁלַיִם כָּלְכֶם חַיִּים.

שבע ברכות

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, שהכל ברא לכבודו.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, יוצר האדם.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו והתקין לו ממונו בגן עד. ברוך אתה ה', יוצר האדם.

שוש תשיש ותגל עקרה בקבוץ בניה לתוכה במהרה בשמחה. ברוך אתה ה', משמח ציון בבניה.

שמח תשמח רעים אהובים כשמחה יצירה בגן עדן מקדם. ברוך אתה ה', משמח חתן וכלה.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר ברא ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה רנה דיצה וחדוה, אהבה ואהבה שלום ורעות. מהרה ה' אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים: קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כללה, קול מצהלות חתנים מופתם ונערים ממששתה נגינתם. ברוך אתה ה' משמח החתן עם הכלה.

אל מאוד נעלה

אל מאוד נעלה אקדם פניו בשירה ותהלה אבא למעניו, כימי משה ואהרן יובילני למשכנותיו. לו שועתי תעל וישמע קולי ויסלח לי מעל ועזור לי, יאזן לאמרי פי ואל יפן למעללי. יה הרם לחתן וכלתו בזכות אב האיתן וצדקתו, ותמלך המלכה רחל כשלמה במלכותו.

יפת עין ליבבתיני

יוֹנָתִי בְּחַגִּי הִסְלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הָרִאשִׁי אֶת מְרֹאֵד. הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ
עָרֵב וּמְרֹאֵד נֶאֱוָה. **יָפֶת עֵינִי לִבְבְּתִינִי** זֶהֱרֵר פְּנִיךָ הָרִאשִׁי, בְּעִיר צִיּוֹן שִׁיר הַרְגִּינִי וְאִזּוֹ
אֲשִׁיב שְׁבוּתֶךָ שָׁם. **שִׁבְרֹתִי לְגֹאֲלֶתְךָ** קְרוּכָה יִשׁוּעֶתְךָ, אֵלֵי שׁוֹבָה לְמִנּוּחֶתְךָ בְּגִדֵי
יִשְׁעֵי הַלְבִּישֵׁנִי. **עוֹרִי כָּלָה בַּת אֱהוֹבָה** חֲזִקִי וְשׁוֹבִי בְּתִשׁוּבָה, וְלֹךְ יִפְנֹא חֶפְצִי בָּהּ לְמוֹל
קוֹלְךָ הַשְׁמִיעֵנִי. **יְהִי בְנָה לִי בֵּית תַּפְאָרְתִּי** וְהִשָּׁב אֶת עֲבוֹדָתִי, וְנָשָׂם אֲשִׁיר אֶת שִׁירְתִּי
אֶמְצֵא חֵן כִּי נִחְמַתִּנִּי.

בתי צאי

בְּתִי צֵאִי מִבֵּית כָּלָה זְמַן קָרִיב עִם קִדְשֶׁךָ יַעֲלֶה. **אֵל מִמְרוֹם** חֲמַל עֲלֶיךָ שָׁם קִץ וְסוֹף
לְעֲרוֹתֶיךָ. רַחֵם חֲמַל אֵל עוֹשֵׂיךָ וְהִשִּׁיב לְךָ אֶת שְׁבוּתֶיךָ. חֲבָקְכִי אִם נֶאֱמַנָה אֶת כָּל פְּנִיךָ.
מִדְּלָגִים מִכָּל פֶּנֶה שָׁבִים אֵלֶיךָ. בְּתִי צֵאִי מִבֵּית כָּלָה זְמַן קָרִיב עִם קִדְשֶׁךָ יַעֲלֶה. **בּוֹאִי**
כָּלָה אֵל דְּבִירֶיךָ וְשׁוֹבִי לִימִי נְעוּרֶיךָ. וְיִשְׁמַע בְּחִיצוֹת עִירֶיךָ קוֹל צְהִלּוֹת חֲפוֹת בְּחוּרֶיךָ.
הַבִּיטִי רַעְיָה עֲדִינָה אֶת לוֹיֶיךָ. פִּיהֶם מְלֵא שְׁחוֹק רִנָּה וְשִׁירֶיךָ. בְּתִי צֵאִי מִבֵּית כָּלָה
זְמַן קָרִיב עִם קִדְשֶׁךָ יַעֲלֶה.

יערת דבש

יַעֲרַת דְּבַשׁ עַל לִשְׁוֹנֶךָ לִבְנָה כִּלְבָּנָה. עָרְבוּ לִי שִׁירֵי הַגִּיּוֹנָה פֶּחָחִי לִי שִׁיר וְרִנָּה. עֲתָה
אֲמִיר לְךָ זְמַנָּה אַחֲרֵי בְלוֹתֶךָ עֲדָנָה. שׁוֹשְׁנָה אֲגִדִּיל שְׁשׁוֹנֶךָ שׁוֹשְׁנָה רַעֲנָנָה. **שִׁבְעַת**
נֹוד בְּמִדְיָנוֹת וּבְמִדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. חוּץ לְמִנּוּחוֹת שְׁאֲנָנוֹת וּמִשְׁכָּנוֹת מִבְּטַחִים. אֶת
רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים. הַכְּאִיבוֹךְ הָרוּוֹךְ לַעֲנוֹת מִכָּל עֵכָר וּפְנָה. **אֵל**
סֶף נִכְסֶף אֵל לִבְנָה הוּא בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת. שָׁם אֶקְבְּצֶךָ וְאֲשִׁיבֶךָ מִמַּעֲנוֹת אֲרִיּוֹת. וְשָׁמָּה
אֲשַׁכֵּן בְּקִרְבֶּךָ כְּמוֹ שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת. עוֹד לְנִצָּח לֹא אֶעֱזָבֶךָ יוֹנָה לְחֶרֶב יוֹנָה.

ברית המילה: אערוך מהלל ניבי

אָערוך מהלל ניבי לפני אלהי אבי. לכבוד חמדת לבבי אליהו הנביא. נטע האל בישורן חבצלת השרון. איש מזוע אהרן משרת צור משגבי. כהן לאל עליון הוא פינחס הוא אליהו. הנביא יקראוהו הגלעדי התשבי. דין שמע מפיו רבו איש ארמית משכבו, קנאים הם פוגעים בו ויאמר אריק חרבי. יום קנא קנאת האל הרג בכח ואל. נשיא שבט ישראל ובת צור שמה כזבי. זכור לטוב יאיר גרי בשור ציון עירי. יאמר לה התנערי מעפר קומי שבי. קול זמרת שיר מהללי ירצה צורי גואלי. ולא דומיה לי כל עוד נשמתי בי.

יהי שלום בחילנו

יהי שלום בחילנו ושליו בישראל, בסימן טוב בן בא לנו בימיו יבא הגואל. הילד יהי רענן בצל שדי תלונן, ובתורה אז יתבונן יאלף דת לכל שואל. ומקורו יהי ברוך זמן חייו יהי ארוך, ושלחנו יהי ערוך וזכחו לא יתגאל. שמו יצא בכל עבר אשר יגדל יהי גבר, וליראי אל יהי חבר יהי בדורו כשמואל. עדי זקנה וגם שיבה יהי דשן בכל טובה, ושלום לו ורב אהבה אמן בן יאמר האל. הנמול בתוך עמו יחיה לאביו ולאמו, ויהיה אלהיו עמו ועם כל בית ישראל.

ברוכים אתם קהל אמוני

ברוכים אתם קהל אמוני וברוך הבא בשם ה'. ילד הילד יהיה בסימן טוב יגדל ויפרח כמו גן רטב. יעלה ויצליח וינצל מקטוב אמן בן וכן יעשה ה'. חלק יתן לנו בנעימים ובימיו נעלה לשלש וגלים. גדולים וקטנים לבית ה' וברוך הבא בשם ה'. זכר רחמיך ודם חברית ופקד את צאנה צאן השאירית. על יד משיחה משיח בן דוד ושלח את אליהו נביא ה'. הילד הזה יזכה למילתו אביו ואמו יראו חפתו. המלאך הגואל יברך אותו ויזכה לחזות בנעם ה'.

הבדלה

לְיָדוֹ בְּרוּךְ ה' צוּרֵי הַמִּלְמַד יְדֵי לִקְרֹב אֲצַבְעוֹתַי לְמַלְחָמָה. חֲסִדֵי וּמַצּוֹדֹתַי מְשׁוּגָבִי וּמִפְלְטֵי לִי מְגֻנִי וְבוֹ חֲסִיתִי הָרֹדֵד עִמִּי תַחְתִּי. ה' מִה אָדָם וּתְדַעְהוּ בֶן אֲנוּשׁ וְתַחֲשֹׁבְהוּ. אָדָם לְהַבִּיל דְּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר. ה' הֵט שְׁמִידָה וְתָרַד גַּע בְּהָרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ. בְּרוּךְ בָּרַק וְתַפִּיצֵם שְׁלַח חֲצִידָה וְתַהַמֵּם. שְׁלַח יָדֶךָ מִמְּרוֹם פְּצָנִי וְהַצִּילֵנִי מִמָּוִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נָכָר. אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוָא וַיִּמְיֵנָם יָמִין שִׁקְרָה. אֲ-לֹהִים שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לָךְ בְּנִבֵּל עֲשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ. הִנּוּתָן תְּשׁוּעָה לַמַּלְכִּים הַפּוֹצֵה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מִתַּרְבִּי רָעָה. פְּצָנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נָכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוָא וַיִּמְיֵנָם יָמִין שִׁקְרָה. אֲשֶׁר בְּגִינוּ כְּנֻטָּעִים מִגְדָּלִים בְּנִעֻרֵיהֶם בְּנֻתֵינוּ כְּנֻיִת מִחֻטְבוֹת תְּכֵנִית הֵיכָל. מְזֻיָנוּ מְלָאִים מִפִּיקִים מִן אֵל וְנֹ צְאוּנוּ מֵאֲלִיפוֹת מְרַבּוֹת בַּחוּצוֹתֵינוּ. אֱלוֹפֵינוּ מְסַבִּלִים אֵין פֶּרִץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צוּחָה בְּרַחֲבֵתֵנוּ. אֲשֶׁרִי הָעָם שִׁפְכָה לּוֹ אֲשֶׁרִי הָעָם שָׁה' אֲ-לֹהֵינוּ.

לַמִּנְחָה בְּנִינִת מִזְמוֹר שִׁיר. אֱלֹהִים יַחֲנֹנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אֲתֵנוּ סֵלָה. לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָה כָּל גּוֹיִם יִשְׁוּעָתְךָ. יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם. יִשְׁמְחוּ וִירְנֹנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשׁוּר וּלְאֻמִּים בְּאֶרֶץ תִּנְחָם סֵלָה. יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם. אֶרֶץ נִתְּנָה וְבוֹלָה וַיְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ. וַיְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אֹתוֹ כָּל אִפְסֵי אֶרֶץ:

שְׁבוּעַ טוֹב בְּסִימָן טוֹב מִה' יְבוֹא הַטּוֹב. אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי אֱלֹהֵינוּ הַגָּלְעָדִי כְּמִהְרָה יְבוֹא אֱלֵינוּ עִמּוֹ מְלָךְ מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.

רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הֵנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם מְבִשֵּׁר אֲתָן: כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבִשָּׁם ה' אֶקְרָא: אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּה ה' הַצִּלִּיחָה נָּא:

הַצִּלִּיחָנוּ, הַצִּלִּיחַ דְּרַכֵּינוּ, הַצִּלִּיחַ לְמוֹדֵנוּ. וְשְׁלַח בְּרָכָה, רוּחָה וְהַצִּלִּיחָה כָּל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, כְּדֻכְתֵּיב: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת ה', וְצִדְקָה מֵאֲ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל: לְיִהוּדִים הֵיְתָה אוֹרְהָ וְשִׁמְחָה וְשִׁשׁוֹן וְיִקָּר: וּכְתִיב: וַיְהִי דָוִד לְכָל דְּרַכָּיו מִשְׁפִּיל, וְה' עִמּוֹ: כּוֹס יִהְיֶה עִמָּנוּ.

וְנִתְּ מִצָּא חֹן בְּעֵינֵי ה': וְנִתְּ מִצָּא חֹן בְּעֵינֵי ה': כִּן מִצָּא חֹן וְשִׁכָּל טוֹב בְּעֵינֵי אֲ-לֹהִים וְאָדָם. וְאֲתָם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלכֶם הַיּוֹם.

סְבִרֵי מִרְנָן. (לחיים)

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִינִי/עֵצִי/עֵשְׂבִי בְּשָׂמִים.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מֵאוּרֵי הָאֵשׁ.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין אֹר לְחֹשֶׁךְ,
וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׂבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בְּרוּךְ אַתָּה ה'
הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל.

ברכה אחרונה

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ
חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה, שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לְאַבְוֹתֵינוּ, לְאַחֲלָם מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׁבַּע מִטוֹבָהּ. רַחֵם
ה' אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָהּ, וְעַל הָרַי צִיּוֹן מְשֻׁכָּן כְּבוֹדָהּ, וְעַל
מִזְבְּחָהּ וְעַל הַיִּכְלָהּ. וּבִנְיָה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשִׁמְחֵנוּ
בְּבִנְיָנָהּ, וּנְבָרְכָהּ עָלֶיךָ בְּקֹדֶשׁ וּבְטָהֳרָה.

בראש חודש: וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם רִאשׁ חֹדֶשׁ הַהוּא.

בחול המועד פסח: וְשִׁמְחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַהוּא בְּיוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַהוּא.

בחול המועד סוכות: וְשִׁמְחֵנוּ בְּיוֹם חַג הַסּוּכּוֹת הַהוּא בְּיוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַהוּא.

כִּי אַתָּה טוֹב וּמְטִיב לְכָל, וְנוֹדֶה לָּךְ עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן (גִּפְנָה) בְּרוּךְ אַתָּה ה',
עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן: (גִּפְנָה:)

המבדיל בין קודש לחול

המבדיל בין קדוש לחול. מטאתינו ימחול. זרענו וכספנו ירבה כחול. וכמכבים בלילה: **יום פנה** בצל תמר. אקרא לאל עלי גומר. יום אשר אמר שומר. אתא בקר וגם לילה: **אדמתה** כהר תבור. עלי פשעי עבר תעבר. כיום אתמול פי יעבר. ואשמורה בלילה: **חלפה** עונת מנחת. מי יתן מנחת. יגעת בנחת. אשחה בכל לילה: **קולי** שמעה בל ינטל. פתח לי שער המנטל. שראשי נמלא טל. קוצותי רסיסי לילה: **העתר** נורא ואיום. אשנע תנה פדיום. בנשף בערב יום. באישון לילה: **קראתה** יה הושיעני. ארח חיים תודיעני. מדלות תבצעני. מיום ועד לילה: **טהר** טנוף מעשי. פן יאמרו מכעיס. איה אלוה עושי. נותן זמירות בלילה: **נחנו** בידך כחמר. סלח נא על קל וחמר. יום ליום יביע אמר, ולילה ללילה: **אל** פודה מפל צר. קראנוה מן המצר. ידה לא תקצר. לא יום ולא לילה: **מיכאל** שר ישראל. אליהו וגבריאל. באו נא עם הגואל. קימו בחצי הלילה: **מימינו** מיכאל. ומשמאלנו גבריאל. ועל ראשנו שכינת אל. בכל יום ובכל לילה: **תנה לנו** שבוע טוב. רענו כגן רטוב. ומה יבוא הטוב. כל היום וכל הלילה: **יברך הבית הזה**. מפי נביא וגם חוזה. כי כן יצוה אלהינו זה. לשמרו יומם ולילה: **המבדיל** בין מים למים. יחינו מימים. יראנו בטוב ירושלים. ולמשל ביום ובלילה:

לנו ולבשמים

לנו ולבשמים, נפשי מנחלה. אם תתנו לי כוס יין להבדלה. סלו דרכים לי, פנו לנבוכה. פתחו שערים לי, כל מלאכי מעלה. **עיני אני** אשא, אל אל בלב פוסף. ממציא צרכי לי, ביום ובלילה. די מחסור תן לי, מאצרות טובה. פי לחסדי, אין קץ ואין תקלה. **יתחדשה גילי**, טרפי וטובתי. תסיר יגונותי, מכאוב ומאפלה. **הנה ימי** מעשה, מתחדשים תמיד. יתחדשו בהם, שלום וטוב סלה.

אל אליהו

אל אליהו. אל אליהו. בזכות אליהו. הנביא הבא נא. בו ירתם רכבו. נע בשבי כי בו. לא שכם לבו. גם לא ראה שנה. רב מחלי בראות. פחשי ומשנאות. יפות ובקראות. בשך ותדענה. השקה צור מי ראש. צר עיניו ילמש. יום עיני לקדוש. ישאל תשענה. מתי תראה אות. ישע אל קוראות. לך ולך נשאות. קולן ותדענה. המלאך הגואל. לפני דל שואל. אגא האל אל. אברהם הקרה נא.

על בית זה ויושביהו

על בית זה ויושביהו. תהיה ברפת אליהו. אליהו בעל האות. מלאך ה' צבאות. זכה ועשה נפלאות. אשרי העין ראיתהו. לבש קנאה בתוך עמו. והיה ה' עמו. זכה ולקח לעצמו. נפש נדב ואביהווא. ידי רב לו בקנאתו. נתן לו האל בריתו. החיים והשלוש אתו. רוח ה' תנחהו. הוא בארבע עפיתו. ובשמי מרומים ביתו. אשרי איש יזכה לראותו. וילמד תורה מפייהו. ואשרי נותן לו שלום. והוא מחזיר לו שלום. הלואי נראהו בחלום. ונשבע מאור פניהו. חי וקים בעז ואל. ימליץ טוב בעד ישראל. וחישיבא עם הגואל. נאוו על הרים רגליהו. זכותו תגן עלינו. הוא יכתב וכויתינו. במוצאי שבתנו. בעץ החיים יושב הוא. קול אליהו ישמיע. שלום וישועה זריע. כי עת הזמיר הגיע. נחה רוח אליהו.

שיר למעלות

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ. אל יתן למוט רגלך אל ינום שמך: הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל: ה' שמך ה' צלך על יד ימינה: יומם השמש לא יפכה וירח בלילה: ה' ישמרך מפל רע ישמר את נפשך: ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

דַּע שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵי לְהַדְלִיק נֵר נְשָׁמָה לְכָבוֹד הַצַּדִּיקִים
וּלְעֵלּוּי נְשָׁמָתָם, שְׁנֵאֲמַר גֵּר ה' נְשָׁמָת אָדָם. וְמָה
טוֹב לְהוֹסִיף מֵאוֹר הַתּוֹרָה עַל אוֹר הַנֵּר, שְׁנֵאֲמַר גֵּר
מֵצֻה וְתוֹרָה אוֹר. וְמָה טוֹב לְהַרְבוֹת מִתּוֹרַת הַצַּדִּיק
בְּיוֹם פְּטִירָתוֹ, שְׁאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן
בֶּר יוֹחָאִי: כָּל תַּלְמִיד חָכָם, שְׁאוּמְרִים דִּבֵּר שְׁמוֹנֶה
מִפְּנֵי בַּעֲזוֹלָם הַזֶּה, שֶׁפִּתּוּתָיו דּוֹבְבוֹת בַּקָּבֶר.

וְאַף אִם כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְעוּת, וְכָל בְּנֵי אָדָם לְבָלָרִים,
וְכָל הַיְעָרִים קְלָמוּסִים, אֵינָנו יְכוּלִים לְכַתֵּב מָה
שֶׁלִּמְדוּ רַבּוֹתֵינוּ. אֲךָ טוֹב מְעַט לְצַדִּיק, וּבִזְכוּת
תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וּבִזְכוּת הַלְמוּד שֶׁלִּמְדוּ יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁמּוֹ, בְּיוֹם פְּטִירָתוֹ, הַקֵּב"ה יְשִׁים חֻלְקָנוּ עִמָּהֶם,
וּלְעוֹלָם לֹא גִבּוֹשׁ כִּי בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּטַחָנוּ, וְעַל
חֲסִדוֹ הַגָּדוֹל בְּאַמֶּת נִשְׁעָנָנוּ, וְמָה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר
צִפְנָת לִירָאָה.
(הַחֲכָם הַיּוֹמִי)

אהבת ישראל לחודש תשרי

הוא יְשׁוּפֶךְ רֹאשׁ - בעצם הראש, שהם שני עצמות מחוברים ודבוקים יחד, והם באחדות אחד ואוהבים זה לזה, ונקראים: 'גוי אחד בארץ', אזי שולטים על הנפש הוא יצר הרע. חכם אליהו חמווי, מחכמי ארם צובא, פה אליהו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' תשרי תרע"ו (1915).

כשהיו במחלוקת, לא יצדק לומר עליהם, אלא וַיִּחַנו בְּמִדְבָּר - שהיו פרוצים במדבר בלי גדר, בלי סייג, ולא יועיל במ שום תיקון, אבל כשתיווכו שלום ביניהם, עד שנעשו כאיש אחד, נאמר עליהם וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַּ הָהָר. אז נחשבים כנגד ההר, שההר הוא כמו חומה בצורה מוקעת סביבם. חכם יהודה עייאש, רב העיר אלג'יר, קול יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' תשרי תקכ"א (1760).

עליך לסבול כל אחד לפי טבעו ומוגו, ותישא עולו כאשר ישא האומן את היונק, ותהא אימת ציבור עליך, ותכבד כל הקהל כאחד, וכל שכן שלא לזלזל בשום אחד, חס ושלוש, ולא יקטן בעיניך אפילו האיש הכי פשוט, כי כל אחד הוא עולם קטן. וכל שכן ציבור המתפללים, שכמה דברים התירו מפני כבוד הציבור, וכמה דברים הקלו מפני טורח הציבור. חכם רחמים בן עמארה, רב שכונת קרית מנחם, לעת מצוא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' תשרי תשס"ב (2001).

מוֹרְשָׁה קְהִילַת יַעֲקֹב - אימתי התורה ירושה? - רק קהילת יעקב, היינו: האחדות. ואחדות זו היא תנאי הכרחי לקבלת התורה. חכם דוד קדוש, מחכמי מרקש, לב דוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' תשרי תש"נ (1989).

אהבת הבריות צריך שיהיה מאהבת המקום, לא מפני ההנאה המגיעה לו מהם, וכן צריך שיהיה מקרבן לתורה. חכם רחמים שאלתיאל ניניו, מחכמי ירושלים, חן וכבוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' תשרי תרנ"ח (1897).

לאחד את ישראל להיות לעם אחד וכלב אחד, אגודה אחת ושפה אחת, תורה אחת ומנהג אחד, מנהג ישראל. כמו שהבטיח הנביא וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב אֶחָד וְדָרֶךְ אֶחָד לִיְרָאָה אוֹתִי. חכם יהודה אלקלעי, מחכמי בוסניה, כתיב רבי יהודה אלקלעי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' תשרי תרל"ט (1878).

בן ישראל שנימול נכנס במדרגת צדיק. ועל זה נאמר: וְעַמּוּךָ פָּלַם צְדִיקִים. ובהיכנס הבן לברית, כל הקהל עומד על רגליו ומכריזים ואומרים: בָּרוּךְ הָבָא בְּשֵׁם ה' - הוא מוכן לקיים מצוות הברית, המצווה הראשונה בחייו. חכם יעקב מלמד כהן, מחכמי ירושלים, ספר תהילים עם עתרת רחמים ונאוה תהילה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' תשרי תשנ"ב (1991).

טוב לשמיים ואינו טוב לבריות - זהו צדיק שאינו טוב, טוב לשמיים וטוב לבריות - זהו צדיק טוב. חכם צדקה חוצין, רב העיר בגדאד, עבודת הצדקה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' תשרי תקל"ג (1772).

יָדַע מַה שֶׁתִּשְׁלִיב לְאַפְּקוֹרוֹם - ראשי תיבות: שלום. חכם יוסף ברבי, מחכמי ג'רבה, בן פורת יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' תשרי תר"פ (1919).

וְהָיָה הַסֵּנָה בְּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסֵּנָה אֵינָנו אֹכֵל - רמז האל יתברך למשה רבינו, עליו השלום, שנתראה לו בתוך הקוצים של הסנה, שאף על פי שישאל היו רעים וחטאים - עשה עמהם הקדוש ברוך במצרים נסים ונפלאות. חכם ישראל בנבנישתי, מחכמי קושטא, בית ישראל מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' תשרי תמ"ח (1687).

השלום בסוף כל תפילה, לפי שהוא צורך לכל. חכם אברהם כלפון, מחכמי טריפולי, חיי אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' תשרי תק"פ (1819).

בשביל השלום שיש לי עם ישראל, על ידי האחדות, מראה כאילו אני אבר מושאר ישראל, ואם כן יש לי חלק במה שמקיימים שאר ישראל באותן מצוות, שאני יכול לקיימם, וממילא נפשי נפדית. חכם זבולון שושנה, מחכמי מרקש, קודש הילולים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' תשרי תשמ"ז (1986).

כל שאר עבדות שיכין אדם לחברו הן נתעבות מצד עצמן חוץ מן הנקמה, שהיא נראית כמשפט צדק, לפיכך אומר בה וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ - כמו שאתה לא תחפון שאחרים ינקמו ממך, כן לא תיקח נקמה מרעך, אף על פי שבדין הייתה נקמתך. חכם שמואל דוד לוצאטו, מחכמי פאדובה, פירוש על חמישה חומשי תורה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' תשרי תרכ"ו (5681).

יְהִי ה' אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ - שכנית אל רם ונישא תשכון בתוכנו, בבני אדם התחתונים, ולא עם מלאכי השרת. ואין לומר שאין כאן טענת המצר, לזה אמר: פֶּאֶשֶׁר הָיָה עִם אֲבֹתֵינוּ - והואיל ואבותינו זכו בה, גם בניהם יזכו בה, בדין בן בעלים הראשונים. חכם דוד צבאח, מחכמי מרקש, משכיל לדוד מתוך החכם היומי'. הילולתו ביום י' תשרי תרי"ח (1857).

מיד בתשובתו, נעשה צדיק וחביב לפניו יתברך. חכם מקיקן ישראל חדאד, רב בית הגדי, אשביע מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א תשרי תש"מ (1979).

בית הכנסת מסמל את האחדות של העם, מסמל את הדרגה השווה לכל האנשים. בארבע קירות של בית הכנסת אני ואתה שווים, אני והרב שווים, אני והעשיר, כולנו יש לנו אותה העמדה שפֶּלֶא יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק מִמֶּשׁ. חכם רפאל חיים שושנה, מחכמי באר שבע, תיעוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א תשרי תשמ"ז (1986).

כשיהיה ריב בין אנשים, אם יהיה אחד מהם ירא שמים ורודף שלום, יביא גם את השני לדרכי שלום, אלא שאם ינצו אנשים, שניהם שווים לרעה, וכל אחד מהם מתנשא לאמור: אני הגדול ולמה אשפיל את עצמי ואשאיר תחתיו, ומתוך כך המחלוקת פרה ורבה. חכם שלמה טולידאנו, מחכמי בני ברק, יקהל שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א תשרי תשנ"ז (1996).

כל המחדש בשבת חידוש תורה, עושים לאביו ואמו בעולם הבא כתר תורה ועטרה. חכם פרץ מימון, רב העיר אופקים, תולדות פרץ מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב תשרי תשס"ג (2002).

כל ישראל בעל רגש, יעורר את ליבו, וישים בדעתו כי מסיבת אי עשותו תשובה, ובפרט מעוון פירוד לבבות, ושנאת חנים, ועיזבון התורה והדת. גם בעוון הגדול, אשר היה ביכולתו לפעול למען התקדמות עמו, ולא שם לב בה כלל. חכם משה חי כהן ידי אהרונ, מחכמי כרמאנשאה, פרסם הדת מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג תשרי תשי"ח (1957).

כשראו משכילי עם, משני הצדדים, אש המחלוקת מתלקחת, על לא דבר, שהכל כשר ורצוי, ובלבד שיהיו עובדים את ה' בדעת נכונה וכוונה טהורה, נתוועדו והסכימו להשקיט המריבה ע"י תקנות המרגיעות נפש שתי הכיתות. ובתקנות אלו נתיישבו הדעות. חכם עמרם קורח, רב לראשי לתימן, סערת תימן מתוך 'החכם היומי'. ביום י"ד תשרי תשי"ג (1953).

שאפילו יחטאו ישראל, לא יפסידו ארץ ישראל להיותה ירושה. חכם אביעד שר שלום באזילה, רב העיר מנטובה, איטליה, אמונת חכמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו תשרי תק"ד (1743).

'למה נסמכה פרשת דינים לפרשת מזבח? - אזהרה לדיין שלא לנהוג קלות ראש, אפילו בעמי הארץ השפלים. החכם יהודה ליאון סיד, מחכמי איזמיר, יסד המלך מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו תשרי תרכ"ה (1864).

הַאֲזִינוּ הַשְּׁמַיִם וְאֶדְבָּרָה - מי שמוכיח את חברו, צריך לדעת את מי הוא מוכיח. אם הוא תלמיד חכם, אז יוכל להוכיחו בדברים קשים, ואין לחשוש שמא יבעט, אך אם מוכיח לעם הארץ, עליו להוכיחו, באמירה רכה ונועם שית. חכם רפאל ורגאני חדאד, מחכמי ירושלים, רוח חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו תשרי תש"ס (1999).

יִדְוֹךְ ה' כָּל מַעֲשֵׂיךָ - צריכים ישראל, לצרף עמהם פושעי ישראל באגודת תעניותיהם. ושמוא תאמר: יברכך טובים ולא רעים, לזה אמר: כָּל מַעֲשֵׂיךָ - שהם פושעי ישראל, וְחִסְדֶּיךָ יְבָרְכֶכָה. חכם רפאל משה פאלקון, מחכמי איזמיר, ישיר משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו תשרי תקנ"ו (1795).

וְאַתָּה תִּצְנֶה - מלשון צוותא, שהוא לשון חיבור ודיבוק, כלומר על ידי שתודיע את בני ישראל בסגולת מצוות הנרות, שהיא מכפרת ומחזרת הנשמות הנפרדות בעוון הכרת, מכלל בני ישראל, להיתקן ולהידבק בשורשה עם שאר נשמות ישראל. חכם יחיא בדיחי, מחכמי צנעא, חן טוב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז תשרי תרמ"ח (1887).

דלת העם שלובשים התפילין, מצוות אנשים מלומדה, בלא כוונה אפילו פשטית, רק הנם שמוחים בבתי שול, ובקשריו וברצועותיו ובהידוקם על זרועותיו, אלו מתקנים בעולמות בריאה, יצירה, עשייה - הנקראים דרך המבוא, ושביל לעולם האצילות. חכם יצחק אליהו לניאדו, מחכמי בואנוס איירס, וזרע יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז תשרי תרע"ח (1917).

כָּל הַמַּעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו, מַעֲבִירִין לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו - אפילו שמידתך היא אש, שנתגבר עליך יסוד האש, ואיך יכול לסבול שום דבר אשר הוא נגד רצונך, אפילו כך, תכונן טבעך, ולא תקפיד על זה. הרי בכל יום אתה אומר: וְלִמְקַלְלִי נִפְשֵׁי תְדוּם, ואיך אתה מקפיד?! לכן אחוז במידה טובה זאת ולא תרפה ממנה, חס ושלום. חכם פרג' חיים יהודה, מחכמי בגדאד, ותתפלל חנה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז תשרי תרנ"ו (1895).

כמה קשה ומר עניין המחלוקת, עד שאמרו חז"ל כשהיו ישראל במדבר, היה יורד כל יום המן, ואפילו כשעשו העגל, והחליפו אמונתו יתברך בתבנית שור אוכל עשב, בכל זאת ירד המן. ואילו במחלוקת קודת, אותו יום לא ירד המן. חכם שלום דניאל יהודה כהן, רב העיר זריס, חיים ושלום מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח תשרי תרפ"ו (1925).

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדוֹ וְגִבְרֵי יִשְׂרָאֵל - וכוונתו על עיקר היר, שהיא הכף, שהיא כנגד תיבת שלום, לומר שכל זמן שאנו מרימים את היר, שמעריכים את השלום הנרמז ביד, אז 'גבר ישראל', וכאשר ניח ידו ועוזבים את השלום, 'וגבר עמלק'. חכם אלטר מאזוז, רב מושב איתן, אם למקרא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט תשרי תשמ"ח (1987).

וּמִנְשָׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים - שכל זמן שהיו ישראל בפירוד, בתרעומות ומחלוקות ביניהם, לא יכל משה להתעלות, ולהכין את עצמו למדרגה גבוהה זו של קבלת התורה. חכם יוסף משה עדס, מחכמי ירושלים, אמרי יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט תשרי תשנ"ג (1992).

מה מתוך מדבש, מי שלשונו תדבר דברים רכים וחכו ממתקים. איש כזה, רוח המקום ורוח הבריות נוחה הימנו, ודבריו נשמעים, ומרבה שלום עם כל אדם, ועם אשתו ואנשי ביתו, כי 'מענה רך משיב חמה', ובפרט בדורות הללו, שאינם מקבלים מרות. חכם אליעזר פאפו, רב העיר סליסטרה, פלא יועץ מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' תשרי תקפ"ח (1827).

ובמקום מריבה ופירוד, אין שמחה ואין השראת שכינה. חכם יוסף גטנו, רב בית אריה, יד יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א תשרי תשס"ט (2008).

ההצלחה שלנו תלויה בתמיכה של הסביבה האנושית, עלינו לתמוך בשותפינו כדי שגם הם יתמכו בנו. חכם מרדכי הכהן, מחכמי גבעת אולגה, רחל ומרדכי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א תשרי תשנ"ג (1992).

סבלנות היא זו ששומרת על כבוד ומנחילה שלום. אם כולנו נהיה סבלנים וקשובים לסובבים אותנו, נוכל לשמור על כבוד האדם, ולמצוא את עמק השווה. קס מנשה זמרו, מחכמי גונדר, דברים משמו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב תשרי תשנ"ט (1998).

הִתְהַרְוּ בְּכָבוֹד חֲבֵרֵיכֶם - שזהו יתד, שהכל תלוי בו. להשגיח תמיד על זולתו, ולהיות חס על כבודו, וכל מה שיוכל להזיק לחברו ירחיקנו ממנו. אם להצילו מחרפת אדם ובזוי עם אשר יחרפהו, ואם להדריכו במעגלי צדק להציל נפשו מני שחת, ואם יוכיח לחברו, יהיה חס על כבודו, ולא ילבין פניו. חכם שלום עמאר, מחכמי מכנאס, דברי שלום ואמת מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב תשרי תרנ"ט (1898).

ישבו בשלווה, ואם תבוא מלחמה יהיו נוצחים. וְרָאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל – כֹּל זֶה עַל יְדֵי הַשָּׁלוֹם. חכם אליהו דוויק הכהן, מחכמי ארם צובא, ברכת אליהו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג תשרי תקנ"ב (1791).

אֶת יִרְאִי ה' יִכְבֹּד, אִפִּילוּ הַפְחוּתִים בַּחֲכָמָה וּבִירָאָה. חכם חיים כהן, מחכמי גאבס, חיים וחסד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג תשרי תרצ"ה (1934).

אם זכה להיות באחדות עם חברו, אז יהיה בטוח שתשובתו תהיה מרוצה ומקובלת. חכם נסים יצחק אלגרנטי, מחכמי איזמיר, חכמה מאין מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג תשרי תרל"ח (1877).

וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מִחֶלּוֹן – כאשר בניו מוחלים ביניהם, שהם בידידות ואחדות גמורה, אז: וְכִלְיוֹן – זאת אומרת מתכלה אֲפָרָתִים מְבִיט לָחֶם – הפרת התורה המכונה 'לחם', ככתוב: לָכוּ לַחֲמוֹ בְּלַחְמִי, שמתכלה ונמחל כל מה שהפרו ועברו עליה. חכם סאסי נסים חדאד, מחכמי נתיבות, יראתך היא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג תשרי תשנ"ט (1998).

כאשר רואה ה' את אהבת ישראל בין שני בני אדם, וכל שכן בחבורות יותר גדולות, משרה שכינתו ביניהם. חכם יהודה מועלם, מחכמי ירושלים, שבט יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד תשרי תשע"א (2010).

חובה על כל אחד מבני הקהילה לעזור לאדם מהקהילה שזקוק לעזרה, גם אם הוא שונא שלך, חובה עליך לעזור לו, כי כוחנו באחדותנו, וכולנו בני איש אחד אנחנו, בני קהילה אחת. קס וובשט אייטבג, מחכמי רמלה, דברים משמו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה תשרי תשנ"ה (1994).

יסוד כל קיום אומתנו הישראלית, בזה הגלות המר והנמהר, זה קרוב לאלפיים שנה, ועם ישראל חי וקיים, ולא נתבולל בין האומות הוא בזכות האחדות, וכן הגאולה האחרונה שתהיה לנו, במהרה בימינו אמן, הוא בזכות האחדות כי לא נחרבה ירושלים אלא בעוון שנאת חנם. חכם בועז חדאד, ויאמר בועז מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו תשרי תשנ"ט (1998).

כשיש שלום בין כל שדרות העם, ובין פלגי כל העדות, אזי נעשים כלי הראוי להכיל ולקבל בתוכו את ברכת ה'. חכם משה כהן שאולי, חכמי אשדוד, מהגגי הבשם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו תשרי תשנ"ה (1994).

וַיִּתֵּן לָהֶם הָאֱלֹהִים - שגם אם יהיה בעם ישראל מישהו שאינו ראוי לברכה מצד מעשיו, תפעל ברכתו של יצחק, שה' ירחם עליו, ולא ימנע ממנו את הברכה. חכם יורם מיכאל אברג'יל, מחכמי נתיבות, אמרי נועם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז תשרי תשע"ו (2015).

כי יפקד מושב איש ישראל, ישראל קדושים, רחמנים הם, גומלי חסדים הם, וכל העם מקצהו, יחד כולם יהמו, יחמרו להצטער עליו במר נפשם. והטעם כי כל איש ישראל, יחד כולם כאיש אחד חברים, וכולם נחשבים כגוף אחד ונפש אחד. חכם חיים אברהם איסטרוושה, מחכמי שאלוניקי, בן אברהם מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"ח תשרי תקפ"ט (1828).

נפשות האדם הן אחיות שנולדו מבטן אחת ואב אחד לכולן. עליהן לנהוג כאחיות רחמניות זו לזו, ולא לנצל אחת את רעותה בדרך אכזרית, מתוך חוסר רגש רעות או מתוך חוסר ידיעה. חכם מהלל העדני, מחכמי תל אביב, אור החוזר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח תשרי שנת תשי"א (1950).

שער עמי לי סגולה, זאת חובתי ואעשנה, לתת את השבי יקר וגדולה. לאלה בני שם נדיבי עם אלוהי אברהם, העם בחר לנחלה. השוכנים בפאת מערב החיצון בעיר הגדולה. חכם חיים רחמים יוסף פרנקו, רב העיר חברון, שערי רחמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ט תשרי תרס"ב (1901).

החכם בורא גיב שפֿתֿים שְׁלֹום שְׁלֹום לְרַחוּק וְלִקְרֹוב - אפילו שמקודם היו במחלוקת בטעמים, ומן הראוי שיהיו חלוקים בדעות, אפילו כך, בסוף לימודם נוטה דעת שניהם לצד האמת. ואפילו מי שהוא רחוק בדעתו משכנגדו, חוזר ומודה לחברו. חכם כלפא גיג', מחכמי קונסטנטין, כגן רזה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ל' תשרי תרע"ו (1915).

אהבת ישראל לחודש חשוון

הושו עניים ועשירים ללמד על אחדות, שאיש אל רעהו יעזור, ולאחיו יאמר חזק, ולא יפרדו איש מאת אחיו. חכם בכור יעקב יעבץ, מחכמי איזמיר, צור יעקב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' חשוון תרל"ה (1874).

בקיבוץ הרבים ימצאו בני אדם, מהם חכמים, יודעי דעת ומביני מדע, ומהם פתאים, נעדרי הידיעה, ומהם בינוניים. והנה המדבר ברבים, אם ידרוש בדברים עמוקים, נאים לחכמים, ימצא שקיבוץ שאר העם שם לבטלה - וזה לא יתכן. גם אם יבחר הקצה האחר, לדבר דברים פשוטים, נאים להמון העם, יהיה, אם כן, קיבוץ החכמים לבטלה. ועל זה אמר: שְׁפָתַי צִדִּיק יִרְעוּ רָבִים - שגדר הצדיק הוא הנותן לכל דבר חוקו, כדברי הרב המורה, ולזה יתכן איש הנהגת הרבים, כי הוא יודע ליתן לכל כת וכת - הצריך לו. חכם שמואל די מדינה, מחכמי שאלונקי, בן שמואל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' חשוון ש"נ (1589).

מכיוון שהאיש הלזה מזכיר בפיו קדושת השבת בתפילה וקידוש. והאם נדרוש מדעתנו לומר כל שאינו בשמירה אינו בזכירה, ולא קיים אף מצות זכירת שבת בדברים? - זה ודאי שלא! הראשון לציון חכם עובדיה יוסף, יביע אומר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' חשוון תשע"ד (2013).

לְבַנֵּי דִידִיקוֹן לְנִשְׁיָם - שיהיו כל בני ישראל דודים ורעים, ולהיות אוהבים זה את זה, כאהבת נשים, וכמו שנאמר בדוד ויהונתן: נִפְלְאַתָּה אֶהְבֶּתָּ לִי מֵאַהֲבַת נָשִׁים. חכם יוסף גבאי, רב העיר בוו'עד, בגדי שש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' חשוון תש"ד (1943).

אֵלֹהֵי קִרְבָּנוּ לְפָנַי הִרְסִינִי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה - שמה תועלת היה לנו בקרבנותנו לפני הר סיני, אם לא נתן לנו התורה?! - אלא שלפני הר סיני קנינו האחדות, שכתוב: וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר. חכם יוסף צרפתי, מחכמי אדירנה, יד יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' חשוון ת' (1639).

מידת הצדיקים שמסתכלים על הצד הטוב שבאדם, ועל ידי כך יכולים הם להשפיע עליו רוחניות וגשמיות. חכם אברהם דהאן, רב מושב מלאה, זיכרונות אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' חשוון תשס"ט (2008).

מצד הנשמות יש שלמות ואחדות, ורק כל הפרוד והמחלוקת הן מצד החומר, מפני שעדיין אינו בשלמותו, וכל הנשמות מחוברות ומאוחדות זו בזו, ומשלמות זו את זו, כדבר אחד שלם ומאחד, בעל חלקים ואברים שונים, וכל חלק יש לו תפקידו המיוחד. חכם יהודה לייב דון יחיא, רב העיר שקלוב, בכורי יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' חשוון תש"ב (1941).

מַעֲנֵה בֶן יִשָּׁיב חָמָה - בפרט בדורות הללו, שאינם מקבלים מרות, והרגזן לא עלתה בידיו אלא רגזנותו, והלוואי שישמעו לקול מלחשים, בנועם שיח וחביבה יתירה. בדרך זה יתנהג הרב עם אנשי העיר, ואיש את רעהו, ואב לבנים, והבעל עם אשתו, ואף עם עושים לו דברים קשים, ומדברים קשות, יענה בשפה רכה ובפנים שוחקות. חכם שלמה קצין, מחכמי יפו, ניצוצי אור מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' חשוון, תשמ"ג (1982).

סתם הוראה - להקל, ועניין זה הוא כי המחמיר ואוסר, אפשר שיעשהו מיראתו שמא יטעה בהוראתו, ונקראת חומרא בעלמא, לא הוראה. מה שאין כך, במתיר ומקל, כי הוא נשען על כוח ההיתר שעדיף. ולא יתיר מיד, אם לא יהיה לו טעם הגון לסמוך עליו, והוא חידוש שלא היה נודע בעולם. חכם חזקיה דוד אבולעפיה, מחכמי איטליה, בן זקונים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' חשוון תקל"ג (1772).

מוטב שיהיו שוגגין ולא מזידין, שאפילו בדברי תורה לא מוחים אנו, בעניין שידענו בו כי לא יקבלו מאיתנו. חכם דוד אשכנזי, רב העיר אוראן, אלג'יריה, לרב קוק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' חשוון תשמ"ג (1982).

עם בני ישראל, שבכל מזרח ומערב, כמונו כמוהם. חכם אהרון מנדל הכהן, מחכמי קהיר, יד ראם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' חשוון תרפ"ח (1927).

לא אצא ידי חובתי, אם לא אבקש את אחי, ואשחר פניהם, לבקש ולתור אחר האהבה והאחוזה, אהבת חנם, אהבת היתום והאלמנה, המסכן העני והאביון. חכם יוחנן הכהן, מחכמי ירושלים, מיתרים מכינורי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' חשוון תשס"ג (2002).

הדגש בפסוק ואֶהְבֶּתָּ לְרַעְךָ כְּמוֹתָּהּ הוּא עַל הַרְעָה דווקא, שכן בניגוד למה שמקובל לחשוב, קשה יותר לאהוב במציאות את האה, את הרע, מאשר את הרחוק. חכם יהודה ליאון אשכנזי, מחכמי צרפת, תורת התולדות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' חשוון תשנ"ז (1996).

במצרים נהגו ללבוש תפילין במנחת ערב יום הכיפורים בבית הכנסת, לסיבת כי יש מהמוני עם, אינם באים לבית הכנסת להתפלל, כי אם בימים נוראים. ולובשים טלית ותפילין - היום, כדי שלא יהיה ביום הדין בסוג קְרִקְפָּתָא דְלֹא מִנַּח תְּפִלִּין. חכם באשי רפאל אהרון בן שמעון, רב העיר קהיר, נהר מצרים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' חשוון תרפ"ט (1928).

יִפְהַ תְּלַמּוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ - ואם הוא באחד ואין שני עמו, לא נחשב עסק התורה לכלום. חכם חיים שלמה בן עזרא, רב העיר איזמיר, יד שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א חשוון תקמ"ב (1781).

עיקר האהבה האמיתית, שאדם יאהב את חברו הדומה לו, שלא משיג ממנו שום תועלת, ולא זקוק לו, ובכל זאת אוהבו. חכם יהודה צדקה, מחכמי ירושלים, קול יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב חשוון תשנ"ב (1991).

מִיָּצִיל עֲנִי מִחֶזֶק מְמַנּוּ - עני בתורה ובמצוות, שאינו יכול לעשות המצווה כמתכונתה. מקשר אותה המצווה או אותו דיבור עם צדיק אחר, שהוא שלם בעבודתו, ומעלה אותו עמו. חכם יעקב חיים, מחכמי בגדאד, ציצים ופרחים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב חשוון תרפ"א (1920).

האיחוד משפיע לקבל שפע מעל הטבע. חכם מרדכי מערבי, מחכמי בני ברק, זיכרון גדולת מרדכי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב חשוון תשס"ט (2008).

אֶהָב טָהָר לֵב חֵן שִׁפְתָיו - שאִינוּ מַעֲמִיד עַל מִידוּתוֹ, נִמְצָא שֶׁאִין בִּלְבוּ כְּלוּם עַל הַבְּרִיּוּת. בְּשִׁבְלֵי זֶה דְּבָרָיו מְקוּבָּלִים, וְיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וּבֵין אִישׁ לַאֲשֶׁתוֹ. חֲכָם סָאֵלם קוֹרַח, רַב שְׁכוּנַת רֵמַת עֲמִידָר, רֵמַת גֶּן, מִדְּרַשׁ אֲשֶׁרִי מֵתוּךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם י"ג חֲשׁוֹן תשי"ג (1952).

תְּמַנְהִי אִם יֵשׁ מִי שֶׁיִּדְעַע לְהוֹכִיחַ - וּמִשׁוֹם שֶׁאִין יוֹדְעִים, נִחְשָׁבִים כְּקוֹדֵם תּוֹכַחָה, וּמִצּוּוֹה לְאֶהוּב אוֹתוֹ, אִפִּילוֹ שֶׁהוּא נוֹהֵג מִנְהַג רָשָׁע, וְאִם מִכָּל מְקוֹם הוֹכִיחוֹ, עֲדִיין אִינוּ בְּבַחֲנִית מִזִּיד אֶלָּא אָנוּס, כִּיּוֹן שֶׁלֹּא נִתְקִיִּים בּוֹ תּוֹכַחָה. חֲכָם שְׁלֵמָה קוֹרַח, רַב הָעִיר בְּנֵי בְּרַק, וְעַמֵּךְ כּוֹלֵם עֲדִיקִים מֵתוּךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם י"ג חֲשׁוֹן תשע"ט (2018).

הָעָם הַהֲלָכִים בְּחֻשָּׁה רְאוּ אוֹר גָּדוֹל - עֲנוּיִם בְּמִדְרַגַּת הַנְּעֻלָּבִים וְאִינֵם עוֹלָבִים, וְכִיּוֹן שֶׁכֵּן, רְאוּיִים לְקַבֵּל שִׁפְעָה שֶׁלֹּא בַּהֲדַרְגָּה. חֲכָם מִשָּׁה חַיִּים מְצַלִּיחַ, אִם הַבְּנִיִם מֵתוּךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם י"ד חֲשׁוֹן תר"ה (1844).

יֵישׁ מְקוֹם בְּרֵאשׁ לְגִמְגוֹם, שֶׁמִּקְל כָּל כֶּךָ יוֹתֵר, כִּבְר הוֹרֵנוּ לְדַעַת הָאֲדוֹן מוֹרֵנוּ שִׁיחִיהָ לַעֲד, כִּי דוּחַק הַצִּיּוֹר הַבִּיאָהוּ לָזֶה, כִּי רוֹבֵם עֲנִיִּים וְכָל אֶחָד אֶסְף חִטָּהּ בַּחֲפֻנִּיו, וְהַשְׁכֵּר מִדּוּד. חֲכָם יִצְחָק אֶלְגָּאזִי, מַחֲכָמִי אִיזְמִיר, שׁו"ת אֶלְגָּאזִי מֵתוּךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ט"ו חֲשׁוֹן תמ"ד (1683).

עַל כָּל אֶחָד לְכַתּוֹב וְאֶהֱבֶה אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ - כַּדִּי לִזְכוֹר תְּמִיד, שֶׁאֵהֱבֵנוּ לְאֱלֹהִים חַיִּיבֵת לְהִנְחוֹת אוֹתָנוּ, אִיךְ לְהִתְנַהֵג עִם מִי שֶׁגֵּר עִמָּנוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת. חֲכָם חַיִּים פְּרִיֶּירָה מִנְּדָס, מַחֲכָמִי נְיוֹ יוֹרְק, הִדַּת הַיְּהוּדִית הַצַּגָּה אֶתִּית מֵתוּךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ט"ו חֲשׁוֹן תרצ"ח (1937).

קוֹפֶסֶת הַטֶּבֶק נִפְלָה מֵאֵתִי, וְכָל הַטֶּבֶק שִׁבְתוּכָה נִפְזָר. הָעֵלִים, שֶׁהִיוּ מֵאוֹחָדִים וְאֶחָזִים אִישׁ לַרְעוֹהוּ, הָרִימוּתָם, וְהָרִיחָם בְּתוֹךְ הַקּוֹפֶסָא כְּשֶׁהִיוּ, וְאִילוֹ שֶׁאֵר הָעֵלִים, שֶׁלֹּא הִיוּ אֶחָזִים וּמֵאוֹחָדִים אִישׁ בְּרַעְהוּ - נִפְלוּ נִפְזָרוּ. וְאִין לָהֶם שׁוֹם תִּקְנָה לְחִזּוֹר לְמִקּוֹמָם. חֲכָם בֶּן צִיּוֹן שְׁמוּאֵל וִידָאָל, מַחֲכָמִי יְרוּשָׁלַיִם, תִּפְאָרַת צִיּוֹן מֵתוּךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ט"ז חֲשׁוֹן תרצ"ז (1936).

מה לו לאדם לצער חברו, הנברא כמוהו בצלם ודמות, ולבזות אותו ביד רמה, ומה לו להתגדל ולהתנשא על חברו. חכם אברהם דיין, מחכמי ארם צובא, הולך תמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז חשוון תרל"ז (1876).

בָּנִים לֹא אֵמָן בָּם - הרי שישראל נקראו בנים למקום, אף אם עובדים לעבודה זרה. חכם רפאל אלעזר נחמיאש, מחכמי ירושלים, הון רב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז חשוון תקס"ו (1805).

שכל אחד לבדו יכולים עליו, אבל על ידי האחדות והשלום שביניהם, מובטחים אנו, שתמיד עם ישראל חי וקיים. חכם יעקב הכהן, מחכמי תונים, יעקב איש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח חשוון תשכ"ז (1966).

צריך אדם לשתף עצמו עם הציבור, ולא יתפלל יחיד כל זמן שיכול להתפלל עם הציבור. אם הוא אנוס, יכוון להתפלל בשעה שהציבור מתפללים שמונה עשרה. חכם רפאל ברוך טולידאנו, רב העיר מכנאס, קיצור שולחן ערוך מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח חשוון תשל"א (1970).

ארבעה מינים מעכבים זה את זה, שאם חסר אחד מהם, לא יברך על השאר, גם זה מלמד שצריכים עם ישראל להיות כולם באחדות אחת, ועל ידי זה יתברכו מפי עליון. חכם ישועה עטיה, מחכמי ירושלים, שערי ישועה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט חשוון תשמ"ח (1987).

וְאַהֲבַת לְרֵעֶה כְּמוֹךָ - צריך שיאהב חברו כמו שאוהב גופו, שוודאי אהבת האדם לגופו אינה תלויה בשום סיבה כלל ועיקר וכלל, ותועלת הנמשך לו לגופו. חכם יעקב פאריינטי, רב העיר ענאבה (בון), שארית יעקב מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ' חשוון תרל"ט (1879).

וְכִי יָבֹא הַלְלוּ מֵאַחַד שְׁעָרֶיהָ מִפֶּלֶא יִשְׂרָאֵל - רמז לתלמיד שבא ללמוד או אחד מישראל, ואין אתה יודע טיבו, אם תראה שאוהב ה' יתברך והתורה, במסירות נפש, אז תקרבהו בכל לב. חכם מארי שלמה טביב, מחכמי שרעב, חכמת שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' חשוון תרע"ט (1918).

לפני כל תפילה, לפני כל לימוד תורה, לפני כל מצווה, לפני כל מעשה טוב, יגיד בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. שלוש המילים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, זה עושה תיקון עצום, ומעלה השכינה עם כל ניצוצות הקדושה, כל רפ"ח ניצוצים ששייכים הן בזמננו, הן בזמנים שעברו, הן בזמנים שעתידים לבוא, יכול לברר אותם על ידי התורה. חכם מרדכי יפת שרעבי, מחכמי ירושלים, הקלטות נדירות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' חשוון תשמ"ד (1983).

עניין הערבות, שכל אחד נתפס בעוון חברו, אם אינו מוכיחו או אם אינו עושה בו משפט אם הוא גדול הדור, וממילא כל אחד נהנה במצוות שמקיים חברו, שגדולה מידה טובה ממידת הפורענות, ואם כן, אף על פי שזה לא קיים מצווה זו, הרי הוא נהנה במה שקיים חברו, באופן שבין כל ישראל נתקיימה כל התורה בכלל ובפרט. חכם ניסים הכהן, מחכמי ג'רבה, מעשה ניסים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' חשוון תקע"ד (1813).

כל ישראל כולם גוף אחד, וצריך שיאהב כל איבריו בשווה, וכן חברו לחברו, ועל ידי כן השלום מתרבה והולך. חכם דוד בן זמרה, רב העיר קהיר, מצודת דוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א חשוון של"ד (1573).

לייחד בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל כי מזה בא שפע וברכה אל כל ישראל. כי תענוג של הקדוש ברוך הוא בטובת ישראל, והוא עושה לכבודו, לכן הוא רוצה שתהיה זו בשביל כל ישראל. חכם דוד שלמה אייבשיץ, רב העיר סורוקה, מגילת מסתרים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב חשוון תקע"ד (1813).

ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא, קל וחומר, יהודי שחרב חדה מונחת על צווארו. לִיקָה פְּהֵנָה קָס הדנה טקויה, מגונדר לירושלים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב חשוון תשפ"א (2020).

אם עבר על כל עבירות שבתורה ושב בתשובה, שהתוודה את חטאותיו ושב בכל ליבו - הרי זה צדיק גמור. הראשון לציון חכם באשי רפאל יוסף חון, חקרי לב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג חשוון תקפ"א (1820).

שבמצוות ואהבת לרעה פמוך תלויה כל התורה כולה, כן המבזה חברו - מבטל כל התורה כולה. חכם אברהם אזולאי, מחכמי חברון, אהבה בתענוגים, מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד חשוון ת"ד (1643).

פי אני ה' לא שנית - לשון שנאה וכאילו כתוב: 'שנאתי' באלף. אני ה' לא שנאתי לרשעים, ומחייה את כולם. חכם אברהם ביתאן, מחכמי ג'רבה, שמו אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה חשוון תשס"א (2001).

חובה עלינו ללמד זכות וסנגוריה לאחינו. והוכח לעמי ארץ במישור, ובמתקן לשונו יסיר מכשול, ושעה אחת ושתיים, מתינות מתינות צריכה, פי שם צנה ה' את הברכה. חכם דוד אסבאג, מחכמי מוגאדור, שאר ירקות מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"ה חשוון תרצ"ה (1935).

האילן הנטוע, אף על פי שיש לו למעלה ענפים נפרדים זה מזה, מכל מקום מלמטה הם שורש אחד. כן ישראל אפילו שהם נפרדים זה מזה, מכל מקום נחשבים לגוף אחד. חכם דוד הכהן אל-מג'רבי, רב העיר תיטאווין, תוניסיה, קול דודי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה חשוון תרצ"ט (1938).

שהרי לא יגרע שום ישראל מהיות לו מצווה אחת, כגון שבת או תפילה, לפחות מצוות ברית מילה, לא יחסר לו. זה אומר: אפילו שלא עשה אלא מצווה אחת, קנה פתח גן עדן. חכם יוסף מונטקיו, מחכמי שאלוניקי, יוסף עליו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו חשוון ת"צ (1789).

מזכירים הטובות והנפלאות שעשה לאבותינו, שבזה אין אנחנו מתייאשים מן הגאולה, ואף על פי שאין אנו ראויים לגאולה, אנו מובטחים שהוא יתברך יגאל אותנו. חכם יוסף ענתבי, מחכמי דמשק, ויצבור יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו חשוון תרע"ט (1918).

כל המדרחם על הבריות, בידוע שהוא מזרעו של אברהם. והנחיל לבניו מדה זו. חכם רפאל אשכנזי, רב העיר איזמיר, מראה הגדול מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז חשוון תקפ"ו (1825).

אדם פי יקריב מִפֶּס קָרְבָּן - שאין הקורבן יתקבל ברצון, אלא אם כן יהיו המקריבים בבחינת אדם אחד, באהבה ואחדות שלמה, ושלא יתנהג אדם עם זולתו אחד בפה ואחד בלב, אלא פיו ולבו שווים. חכם דוד אבן כליפא, רב שכונת מאסי, פאריז, מכלל יופי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח חשוון תשנ"א (1990).

אפילו מי שאינו בעל תורה, אלא שהוא טרוד בעסקיו, ובפרט בגלות החל הזה, שמוטל עליהם המיסים והארנונות, ושאר צרכי הבית המדוברים, והם מוכרחים להיות כחמור למשא וכשור לעול, אם כן אל יסגפו יותר מדי בייסורים קשים ומרים, רק יעזבו מעשיהם הרעים ויסגלו במצוות. חכם נתן עמרם, רב העיר אלכסנדריה, קנן פירות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ט חשוון תרל"א (1870).

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. אל תקרי בניך אלא בוניך. יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך. וראה בנים לבניך שלום על ישראל. שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול. ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

אהבת ישראל לחודש כסליו

תהיו כל ימיכם בלב אחד, קשורים יחד באהבה ורעות, כי אנשים אחים אתם, ואל נא תהי מריבה ביניכם, אפילו כחוט השערה, כי גדול השלום וסימן לחכמה הנהגה של שלום. חכם אליהו הלוי, רב העיר אלסנדריה, סבא אליהו מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום א' כסליו תקנ"ב (1792).

הגם שרבו הפריצים, ונכרתה האמונה מפיהם, חס ושלום, מכל מקום הרי ישראל הוא, ובשכר זה די והותר, ועמוד בפרץ. חכם דוד עידאן, מחכמי ג'רבה, משכיל לדוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' כסליו תשט"ו (1955).

הקדוש ברוך הוא אינו מדקדק אחרי ישראל, גם כשעוברים על דבריו אינו מדקדק אחריהם. אם כן מה עונש מגיע לעושה קטרוג על בניו של מלך, מאחר שהוא מוחל, מה רוצה אדם זה לקטרוג?! חכם עמרם בן שמעון, רב העיר מוגאדור, אשמת מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' כסליו תשכ"ג (1962).

וְאַהֲבַתְּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ - זה כלל גדול בתורה, והיינו שלא ימהר ויחשה לחלוק על דברי חבריו, שגם זה בכלל אהבה היא, כמו שהוא רוצה שלא יפליגו על דבריו כנזכר, והיינו זה כלל גדול בתורה דווקא, שיהא שם אהבה יותר בפרטות. חכם יוסף דוד, רב העיר שאלוניקי, בתי אבות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' כסליו תצ"ז (1736).

אדרבא, יעשו אהבת חנים להרבות האהבה והאחדות בישראל, וזה יהיה ע"י ריבוי מפעלי החסד ומוסדי הצדקה, שעל ידיהם יתאגדו כל ישראל לגוף אחד. שאז כל אחד מרגיש בצער חברו, כאילו חברו איבר מאבריו, ומשתדל להיטיב עמו להצילו מצרתו. ועל ידי כן תתרבה האהבה והאחדות ביניהם, וירבו לעשות צדקה וחסד זה עם זה, ועם העניים והאביונים, ובזה יזכו להיגאל. חכם יצחק דיין, מחכמי ארם צובא, ידי יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' כסליו תשכ"ה (1964).

תורה צוה לנו משה - שש מאות ואחת עשרה המצוות כמניין תורה, אשר צוה לנו משה, שכן שתי המצוות ה' ציווה לנו, לא יוכל להיות לנו למודשה נצחית, ולא נוכל לקיים את כולן, אלא אם כן תהיה קהלת יעקב - שיחיו ישראל כולם מלוכדים כגוף אחד. חכם נסים אלמליח, רב העיר חדרה, מנוחת דוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' כסליו תשנ"ח (1997).

מעולם לא הרגשתי עצמי זר, או שאיני יכול לעקוב אחר המתרחש בבית הכנסת, בעקבות בורות או אי ידיעת שפת המקום במדינה. התפילה המתקיימת בעברית מעניקה לי בבת אחת את ההרגשה שאני בבית, יחד עם אחי לאמונה, בכל מקום שהוא. חכם דוד דה סולה פול, מחכמי ניו יורק, למה אני יהודי? מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' כסליו תשל"א (1970).

יש נגע גדול מכל הנגעים המושרש גם בלב הדתיים, והיא שנאת חנם שהחריבה את ביתנו וגלינו מארצנו, ולא נגלה קיצנו, ומרקד בתוכנו. שבגללה בא עמלק ונלחם עם ישראל. חכם יחזקאל חיים כהן, רב העיר רחובות, זכר עמלק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' כסליו תשל"ד (1973).

הבטיחה התורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותם, ומיד נגאלים, שהרי בסופו של דבר תהיו מוכרחים להיות קדושים כי קדוש אני ה' - כי נשמת ישראל היא חלק אלוה ממעל. חכם משה דוויק הכהן, מחכמי טבריה, ישמח משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' כסליו תשע"ז (2016).

שלא ידרוש אדם רק טובת עצמו, ואין משגיח בצער אחרים. חכם ברוך טולידאנו, מחכמי מכנאס, ברוך טעם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' כסליו תשמ"ב (1981).

גאלה תהיה לו, אחד מאחיו יגאלנו - מתי יבוא הקץ של הגלות ותהיה הגאולה, כאשר אחד מאחיו - שכל אחד ירגיש שהוא אחד מהאחים, וכאיש אחד הם, אחים שלא יתפרדו. חכם ורג'אני גד יאנה, מחכמי נתניה, ולגד אמר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' כסליו תשע"ו (2015).

אפילו יחיד המתפלל, אינו מתפלל רק על עצמו, אלא על כללות ישראל, שמורה על עצמו אהבת כל ישראל, בלי הבדל. חכם יהודה שטרית, רב העיר עפולה, קול יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' כסלו תשנ"ה (1994).

דעו לכם כי מצד נוסח התפילה אין בו כל פסול והאדם יכול להתפלל בכל נוסח שירצה: תימני, ספרדי, אשכנזי. כי למרות שינויי הנוסחאות הרי בכל זאת עניין הברכות שמור. חכם יוסף קורח, מחכמי צנעא, ענף עץ אבות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' כסלו תשנ"א (1990).

בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְדוּ - שזה מוסר שלא לעשות פירוד בין העדות: אלו אשכנזים, ואלו ספרדים; אלו מרוקאים ואלו טוניסאים, דבר הגורם שנאת חינוס ופרוד לבבות. חכם רפאל כדיר צבאן, רב העיר נתיבות, שיירי הנפש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' כסליו תשנ"ה (1994).

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ - אפילו אם האדם אשם, יש הכוח ביד המלך ליכותו. עליו לעשות תשובה, עד שה' יתברך עצמו יתרצה, ורק הוא, ישתבח שמו, יכול לחזן אותנו. חכם רפאל יעקב חקק, מחכמי ירושלים, ליקוטי רפאל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' כסליו תשל"ו (1975).

אֶל גֶּזֶת אֶגֶז וַיִּדְתִּי - אומר הקדוש ברוך הוא: כי ביום שבעה עשר בתמוז אני, כביכול, יורד בגינתי, שהיא כנסת ישראל, להשתתף בצרתם, כמו שנאמר: 'עמו אנוכי בצרה'. ועוד, הירידה הזאת לא על חנם, אלא לראות בְּאֵפֶי הַנֶּחֱל - לראות מעשים טובים של ישראל, והתעניות והבכיות והצדקות של ישראל. חכם יוסף גרגי, מחכמי אפגניסטן, עדות ביהוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' כסליו תרצ"ז (1936).

לֵב טָהוֹר בָּרָא לִי אֱלֹהִים - עיקר האדם, שיהיה ליבו רך ורחמן, שפֶּלֶם הַמֶּרְחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת מִרְחֵמִים עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם, וגם צריך שיהיה עניו, שידוע מעלות טובות למידת הענווה. חכם יחזקאל משה הלוי, מחכמי בגדאד, ימה וקדמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' כסליו תרע"ד (1913).

כי אין לך אדם מישראל, המוחזקים אצלנו בכשרות, שאינו נכשל בעברות מן התורה. חכם דוד פופאנו, רב העיר סופיה, אבני האפוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' כסליו תרפ"ה (1924).

הַיִּשְׁכָּם אֱלֹהִים אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם - אוהבים דווקא, משום שכך היא מידת האוהב, כשישמע תועה על אוהבו, שהגם שבלבבו יבין, שנראים דברי המדבר תועה עליו, שהוא לא יסכים בדבר ההוא כי אהבה שבו מקלקל השורה להפך בזכותו, ויתן פנים לדבר ההוא או יכחיש בעניין הנזכר. חכם חיים מאיר מזרחי, מחכמי איזמיר, בן יאיר מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ח' כסליו תרל"ז (1876).

כיוון שמניעת הגרות, גורם נזק לאחרים, שיכשלו באיסור התחתנות מבלוי דעת, אין אומרים בזה: הַלְעִיטְהוּ לְרִשָּׁע וְיָמוּת. חכם באשי רפאל דוד סבאן, רב ראשי לטורקיה, משפטי עוזיאל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' כסליו תשכ"א (1960).

וַיָּכֻחַ הָעָם בְּלִילָה הַהוּא - ליל תשעה באב היה, ונקבע בכיה לדורות. ואפשר שבלילָה הַהוּא בא למעט, שביום נולד משיח, כפי שנמצא במדרש. וזה טעם שאומרים נַחֲמֵנוּ במנחה של תשעה באב, שעתיד לילד מושיעם של ישראל ביום תשעה. חכם יוסף הלוי, מחכמי קושטא, יבא הלוי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' כסליו תרי"ח (1857).

כשישראל באגודה אחת, ויש שלום ביניהם, אז וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו - שכל אחד נתפס בעוון אחיו, ודייק מילת אָחִיו - כשהם באהבה ואחוה. חכם אברהם סתהון, מחכמי ארם צובא, מלל לאברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' כסליו תקע"ו (1815).

וְהָיוּ עֵינֶיהָ רְאוּת אֶת מוֹרֶדֶךְ - כי הוא מסגולת התורה, שהיא נקנית יותר אם התלמיד רואה פני הרב בעת שזמנו ממנו דברי תורה, והנה ישראל כולם בעת מעמד הר סיני, וכו' לראות שכינת כבודו יתברך. חכם יחיאל בן אהרון הלר, מחכמי ליטא, עמודי אור. הילולתו ביום י"א כסליו תרכ"ב (1861).

חֲזָקוֹ וְאִמְצָו אֶל תִּירָאוֹ וְאֶל תַּעֲרָצוֹ מִפְּנֵיהֶם - כיוון משה רבינו להזהירם על האחדות, שעל ידה ינצחו אויביהם, שוודאי תנצחום, אם יהיה ביניהם מידת האחדות, ולזה סיים: לא יִרְפָּךָ וְלֹא יַעֲזֹבְךָ - בלשון יחיד, לרמוז שינצחום על ידי האחדות הגמורה, שיהיו נחשבים כגוף אחד. חכם שלום אביצור, מחכמי עמק הסוס, מרוקו, נתיבות שלום מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב כסליו תשי"ז (1956).

שניהם קדושים ומן המקדש הם יוצאים, וודאי שכשרים הם זה לזה, אלא שלכתחילה לא יקנה הספרדי של האשכנזי. חכם משה שתרוג, רב ראשי לתוניסיה, ישיב משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג כסליו תרפ"ח (1927).

וַיִּשְׁאַלּוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם, ראשי תיבות אלול - לרמוז שבימי אלול, אשר הוא זמן תשובה, לעוברים ושבים, צריך האדם שיהא עם רעהו וחברו, באהבה ואחוה, שלום ורעות, שהוא יסוד גדול למעשה התשובה. חכם רחמים נסים יהודה די שגורה, מחכמי איזמיר, עקב ענוה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג כסליו תרמ"א (1880).

וְהָיוּ מְקַבְּלִים אֶת כָּל הָאָדָם בְּסֶכֶר פָּנִים יְפוֹת - על ידי האחדות והאהבה נחשבים כגוף אחד, וכאילו קיימת בעצמך את כל התורה כולה, וזה רמז אֶת כָּל - מאל"ף עד תי"ו. זהו כל האדם. חכם שלום הדאיה, מחכמי ירושלים, שה לבית אבות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג כסליו תש"ה (1944).

ובכלל אהבת ה' - לאהוב את כל ישראל בלב ובנפש, לקיים מצוות ואהבת לרעהו פְּמוֹךְ, ששקול כנגד כל התורה. ועיקר האהבה להוכיחם ולהדריכם בדרך ה', שאם לא יוכיחם ולא ימחה בידם, יישארו בסכלותם, ואין שנאה גדולה מזה. וכמו שמצוות ואהבת לרעהו - שקול ככל המצוות, כך מצוות לא תעשה של לא תשנא את אחיך - שקול כנגד כל העבירות. וזהו שלא לשנוא שום אדם מישראל, ואם הטאו לו - ימחל מיד, וילמד תמיד זכות וסנגוריה על ישראל. חכם מולא מתתיה גריג', מחכמי ירושלים, עונג לשבת מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד כסליו תרע"ח (1917).

בְּשָׁלוֹם יִחְדּוּ אֶשְׁכְּבָה וְאֵישׁוֹן - שיש בתורה תרי"ג מצוות, וצריך כל אדם לקיים כולן, ואי אפשר לשום אדם לקיים כולן. ורק על ידי האחדות אפשר לקיים כולן, כאשר כולם גוף אחד ככתוב: שֶׁהַ פְּזוּרָה יִשְׁרָאֵל. וזה שאמר כשאנחנו בְּשָׁלוֹם יִחְדּוּ אז אֶשְׁכְּבָה וְאֵישׁוֹן - במנוחה והשקט, ואינו מפחד שייענש על שלא יכול לקיים כל המצוות שבתורה. חכם כמוס סגרון, מחכמי באר שבע, וסמך ידו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו כסלו תשנ"ה (1994).

אין שוחטים את הפסח על היחיד כי אין זה למי שהוא עומד ביחידות, והוא יש בפני עצמו, רק בחבורה דווקא. ולא נקטו לשון שותפות, הוא שנשתתפו רק לפי שעה, ואחר כך יהיו חולקים את עצמם, ויהיו כל אחד בפני עצמו כמקודם, אבל לשון חבורה והא לשון אחדות קיימת, והוא על ידי שכל אחד הוא בביטול והכנעה תחת חברו. חכם שאול ידידיה אלעזר טאוב, האדמו"ר ממודז'ין, ישא ברכה. הילולתו ביום ט"ז כסליו תש"ח (1947).

צריכים לסדר התפילה על פי הסיפור, ותהיה ערוכה בפינו כדי שתקובל ברצון, ועוד יש נפקותא אחרת, שילמדו עמי הארץ מהמסדר או לפחות יוצאים ידי חובה מהמסדר. וידוע שעל ידי התפילה בכוונה יורד השפע והברכה לזה העולם. חכם יוסף נחמיאש, מחכמי מרקש, יוסף חן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז כסליו תרצ"ו (1935).

להיות באחדות אחד, כאיש אחד חברים, באהבה ואחוזה שלום ורעות, ועל ידי זה נקל להיות כל אחד מקיים כל תרי"ג מצוות התורה, אף מה שאין ביכולתו לקיים, שכל המצווה שעושה חברו, נחשב לו כאילו עשה הוא עצמו. חכם מעתוק חטאב, מחכמי ג'רבה, חכמה ומוסר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח כסליו תרפ"ו (1925).

למד גודל כוח האהבה והאחדות בין בני האדם. שהרי דור הפלגה שהייתה דעתם להילחם, חס ושלו, כלפי מעלה, לא הקפיד עליהם, עבור האהבה שהייתה ביניהם. חכם משה דוויק הכהן קצב, מחכמי ארם צובא, בן דוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח כסליו תש"ו (1945).

אִיכָה יִשְׁבֶּה בְּדָד - הסיבה שגרמה להם, שכל אחד ישב לעצמו בנפרד, ולא היו בחבורה אחת. ולזה אמר הכתוב: וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - שציווה אותם להיות קהילה אחת. חכם שאול שלי מקיקץ, מחכמי העיר שלומי, בית שם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט כסליו תש"ל (1969).

בהיכנסו עם בני עמו, רואה בצרכיהם ודואג על כל צערם, מתאבל עליהם ורואה בשמחתם. וכל אדם מתהנה ממנו ומרוויח בסתר, הן מדבריו החכמים, הן מעצותיו השכליות, הן ממפעליו הגשמיים, הן ממעשיו הרוחניים. נמצא שהבעל הלב הטוב, מועיל כמעט לכל אדם באמת, ומסבב להם ברכותיו, ביושר דעותיו. חכם יוסף אלנאווה, מחכמי אלג'יר, שומע יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' כסליו תש"ז (1946).

האחדות מקשרת כל חוקי הטבע שבשלשלת הבריאה, שאם תותר טבעת אחת מחברתה, אזי ייהפך כל העולם לתוהו ובוהו. והקדוש ברוך הוא, היוצר, ששם מלכות הארץ כעין מלכות שמים, נותן חוזק לבעל האחדות האמיתית, מעין אחדותו הקדושה, עד שלא יבצר ממנו כל אשר זמם לעשות. חכם שלום פלאח, רב העיר סוסה, תוניסיה, צדק ושלום מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' כסליו תרצ"ז (1936).

ודע, כי בני אדם, על הרוב, הם מוצרכים כשהם משתתפים למלאכות רבות, וחיוב הטבע שיתחלקו ביניהם לבחור מלאכות חלוקות, בהיות שגם ביניהם יש טבעים חלוקים, וכל טבע יותר אוהב מלאכה אחת מהאחרת, וכל זה הפירוד הוא הכוונה להמציא האחד לחברו, מה שאין בידו, ולמלאות חסרון חברו. חכם יוסף חמיץ, מחכמי ונציה, מאמרו בחנוך לנער מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"א חשוון תכ"ח (1667).

מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה הַמְנוּדָה - כמו שהמנורה היא כולה מקשה אחת - כך ישראל בשביל לקיים את התורה צריכים להיות באחדות אחת. חכם אברהם אבוחצירא, רב העיר יבנה, תולדות אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב כסליו תשל"ד (1973).

אין התורה נקנית, אלא אם החבורה, שלומדים יחד אוהבים זה את זה. חכם חיים כסאר, מחכמי צנעא, קיץ המזבח מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב כסליו תשנ"ח (1997).

פושעי ישראל, ואפילו הריקנים שבהם, אל תהי בו להם, יען שְׁאִין לָךְ אָדָם שְׁאִין לוֹ שְׁעָה - אותיות עשה - שהם מצוות גדולות, שאין להם קץ, שאפילו הרב הגדול שבישראל, אינו זוכה להם, כמו הצלת נפשות, הצלת ממון ישראל מהמלכות, מצדקות וגמילות חסדים, מוסר נפשו למיתה כדי להציל את חברו מיד אומות העולם. חכם כמייס מאוזו, מחכמי ג'רבה, כמוס עמדי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג כסליו תש"ח (1947).

אמנם עם בני ישראל, גם שעברו עליהן צרות רבות, לא נשתנית אמונתם, פי חֶלֶק ה' עִמּוֹ - לזה קיימים באמונתם. חכם אברהם חי בן אמוזג, מחכמי טבריה, קנה אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד כסליו תרצ"א (1930).

אף על פי שאדם מצווה להיטיב לאחרים, לגמול איתם חסד, וגם ללמוד עבודת ה', עיקר תפקידו וחובתו הוא להקדים לעשות זאת בקרב ביתו, על ידי שיחנך את בניו ובנותיו. חכם אברהם הררי רפול, מחכמי ירושלים, אמרי אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה כסליו תשנ"ב (1991).

על-ידי קיבוץ ישראל בעיר הקודש ירושלים, מתרבה אור השכינה השרויה שם, לפי שכל אחד מישראל, נמצא אתו עמו ניצוץ אחד מאור השכינה, ולפי מדרגת כל אחד ואחד. חכם שאול קצין, מחכמי ירושלים, דברי שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו כסליו תרע"ז (1916).

יהודים צריכים לאהוב זה את זה. האהבה יוצרת אחדות ומאפשרת להתחזק ללכת בדרכי התורה. בזכות האהבה כיבדו הצעירים את הגדולים, והילדים חוננו, על ידי דוגמא אישית, ללכת בדרכי אבות ולכבד את הגדולים. לִיקָה פְּהִינָה קָס פְּרָהָן ברוך, מחכמי גונדר, נאמרו משמו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז כסליו תשמ"ה (1984).

אם חסר לנו המקדש, יכולים אנו היום, לחפשו בתוככי כל אחד מאתנו, באמצעות הצדקה וגמילות החסדים. אלה הם המקדשים הטובים ביותר. חכם חזקיה די סילוה, רב העיר אמסטרדם, דרשת מוסר, מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח כסליו תנ"ו (1695).

אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם וַיֵּרֶשׁ אֶת הָאָרֶץ - שאין נקראים על שמו, אלא בהיותכם כמוותו, לקיים התורה והמצוות. שנקרא אב המון גויים, לעולם כולו הנכנסים תחת כנפי השכינה. חכם אברהם מיוחס, מחכמי ירושלים, שדה הארץ מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ט כסליו תקכ"ח (1767).

המילה הוא דבר שאינו שווה לשום מצווה, שצריך האדם להיות אכזרי על בנו ולחתוך מבשרו. ועם כל זה אינם בועטים, אלא אדרבה עושים בשמחה, שאפילו בזמן השמד היו עושים בשמחה, מחמת שקיבלוה בשמחה. חכם יוסף הכהן, מחכמי ירושלים, דברי יוסף מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ל' כסליו תע"ה (1714).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים
מֵרַבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם, שְׁנֵאֲמַר וְכָל בְּנֵי לְמוֹדֵי ה' וְרַב
שָׁלוֹם בְּנֵי. אֶל תִּקְרִי בֵּינִי אֶלָּא בּוֹנֵי. יְהִי שָׁלוֹם בְּחִילִי
שְׁלֹוה בְּאַרְמְנוֹתֵי. לְמַעַן אֲחִי וְרַעִי אֲדַבְּרָה נָא שָׁלוֹם
בְּךָ. לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ. וְרֵאָה בָּנִים
לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. שָׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין
לְמוֹ מְכַשׁוֹל. ה' עֲזֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' | יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

אהבת ישראל לחודש טבת

מִשְׁכּוֹ וקָחוּ לָכֶם צֹאן - עם ישראל, שתמשכו ותיקחו אותם אצלכם, ואל תרחיקו אותם, ותעלו איתם אהבה ורעות. חכם חזקיה חדאד, מחכמי ג'רבה, מגדנות לחזקיהו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' טבת תשס"ז (2006).

למרות שרק חלק קטן, רפו ידיהם מן התורה, אלה שפלט אותם הענן, מכל מקום, יצא הקצף על כולם. וזהו שאמר לו משה ליהושע: בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הַלָּחֶם בַּעֲמֶלְךָ - צא מן הענן כדי להכניס את אלה שפלט אותם הענן, לאחד את בני ישראל שוב, מכוח סוד הערבות, שכל אחד חייב לדאוג שלא יִדָּח מִמֶּנּוּ נִדָּח. חכם יעקב ברוך הכהן טראב, רב שכונת התקווה, יעטה מורה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' טבת תשנ"ג (1992).

איך אפשר לקבל התורה, שיש בה תרי"ג מצוות, ומי הוא זה שיכול לקיים את כולן?! - אלא שכל ישראל נקראו איש אחד, אם כן יכולים לקבלה, שמי שלא יכול לקיים זה, יקיים זה. חכם נחמן אנג'ל, מחכמי ירושלים, דרושים ופירושים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' טבת תרפ"ה (1924).

וְנָתַתָּ עַל הַשְּׁלֶחָן לֶחֶם פָּנִים - תיתן בהיותך יושב על השולחן, לחם לאותם פנים חדשות שהם העניים, שהם פנים ומינים ממינים שונים, ואז לִפְנֵי תָמִיד - תזכה שיהיה על שולחנך לפני תמיד, על דרך זה הַשְּׁלֶחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. חכם יעקב אבן צור, רב העיר פאס, ויקרא יעב"ץ מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' טבת תקי"ג (1752).

אפילו אם לא יעסקו בתורה, ויעברו עליו, לא יבוא עליהם הרעה, אם הם אוהבים לאחרים העושים, ולחכמים, שכיוון שהם אוהבים להם, נחשבים להם כגוף אחד, ואותם המצוות שקיימו הצדיקים, והלימוד שלומדים החכמים, הרי הוא כאילו חלק אחד מהגוף שלהם. חכם דוד בן ברוך הכהן אזוג, מחכמי הרי האטלס, לדוד ברוך מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' טבת תקמ"ה (1784).

וְאֵנִי בְּחִלּוֹתָם לְבוֹשֵׁי שָׂק עֲנִיתִי בַּצֹּם נִפְשִׁי. ואם תאמר: ואם היא גזירה שלא תבטל, מה תועיל התפילה? לזה אומר: וְתַפְלְתִּי עַל חִיקִי תִשׁוּב - לעת שאני מצטרף לרחמי שמים, זוכרים תפילתי על חברי ומרחמים עלי. חכם יחזקאל עזרא הלוי, מחכמי בגדאד, תהילה ותפארת מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' טבת תש"ב (1941).

כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רָקֶתֶךָ, אפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון - מיעוט רבים שניים, ומשום כך בהצטרפות שניהם, יהיו כרימון שלם, שכל אחד הרי הוא כפלה. דהיינו: מי שחושב עצמו כאילו הוא פלג גופא, שיש לו מידת האחדות, שחברו הוא פלח השני, והוא נחשב רק פלח לבדו, אז הווי הרימון - מלא כרימון במצוות, אפילו הוא ריק, וכל מי שלא עשה שום מצווה, אפילו כך - מלא במצוות שעשה חברו. חכם יעקב כהן גדישא, מחכמי ג'רבה, מעיל יעקב מתוך 'החכם היומי'. ביום ג' טבת תר"ע (1909).

אדם שלא עצר כוח להתענות כל מספר התעניות, שיתענה יום אחד, ושאר התעניות יוכל לפדותם. חכם חיים שאול הכהן דוויק, מחכמי ירושלים, בניהו בן יהודע מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' טבת תרצ"ג (1933).

נִפְלְאוֹת מְתוֹרֶתְךָ - שתיבת נִפְלְאוֹת הינו 'נפל אות', שלכל אדם יש אות בספר התורה, וספר תורה הוא מושלם רק כאשר כל אותיותיו שלמות. ובכך מורה על שלמות עם ישראל. והנה כשם שאות הנוגעת בחברתה, פוסלת את הספר תורה, כן ישראל הפוגע בחברו. כי אחים אנחנו, ופגיעה מאח קשה יותר מפגיעה מאחר. חכם שמעון הכהן, מחכמי אשדוד, פניני שמעון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' טבת תשע"ד (2013).

ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון, וכבוא אליהם שליח כולל, מחבבים אותו כגלגל עיניהם. ומפיו יצא לפידי אש לאותם הקמים נגד שלוחי ארץ ישראל, ודי בזה. חכם יוסף חיים שרים, מחכמי ירושלים, דבר יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' טבת תש"ט (1949).

שְׁלֹא אֶפְשֵׁל בְּדַבַּר הַלֶּכָּה וַיִּשְׁמָחוּ בִּי חֲבֵרֵי - שִׁזָּה עוֹזֵן פְּלִילִי, שֶׁהוּא שִׁמַּח בְּמֵה שֶׁהִקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא מִצְטַעַר עָלָיו. אֵלֵּא כִּשְׂרֹואָה חֲבֵרוֹ, אֵינוֹ נוֹהֵג בְּדֶרֶךְ טוֹבָה, צָרִיךְ שִׁיתַּעֲצֵב וַיִּצְטַעַר וַיִּתְפַּלֵּל עָלָיו. חֲכָם שֶׁשׁוֹן שֶׁנִּדּוֹךְ, מִחֲכָמִי בִּגְדָאד, תְּהִילָה לְדוֹד מֵתוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ו' טֵבֵת תַּק"צ (1830).

כֹּאשֶׁר תִּתְנַדֵּב מוֹשֶׁהוּ לְצַדִּיקָה וְתִיתֵן סָכּוּם יָדוּעַ לְנִדְבָתְךָ, וְרִצּוֹנֶךָ שִׁירִצָּה פַעוּלָתְךָ כִּשְׁתִּשְׁלֵם נִדְבָתְךָ תּוֹסִיף עוֹד סֶךְ מֵה, וְאִמּוֹר בְּלִחַשׁ בִּינֶךָ וּבִין עֲצֻמְךָ, סֶךְ זֶה אֲנִי נוֹתֵן בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. שֶׁכָּל צַדִּיקָה שֶׁלֹּא נִכְלָל בָּהּ בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל, אֵינָה מֵתִקְבֵּלֶת בְּרִצּוֹן. חֲכָם עֵמֶרֶם אֲבוּרְבִיעִי, רַב הָעִיר פֶּתַח תְּקוּוּהָ, נִתְיָבִי עִם מֵתוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ז' טֵבֵת תַּש"ז (1966).

אִם אֵין קָמָה, אֵין תּוֹרָה - הַקָּמָה רוֹמֵז לְשִׁלּוּם, כִּמּוֹ שֶׁהִקָּמָה עַל יְדֵי הַלִּישָׁה, נִדְבָק וְנַעֲשֶׂה הַכָּל אֶחָד, כֵּן עַל יְדֵי הַשִּׁלּוּם נִדְבָקִים לֵאגוּדָה אַחַת וּבִאֲחֻדוֹת אַחַת. חֲכָם מַעֲתוֹק כָּהֵן (עֵתוּג'), מִחֲכָמִי ג'רֵבָה, יָקָר הָעֵרֶךְ, מֵתוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ח' טֵבֵת תַּרצ"ט (1939).

וְאַל הַשִּׁפְט אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּיָמֵים הָהֵם - שֶׁמְכִיר אֶת תְּנָאֵי הַיָּמִים. וְאוֹמֵנִם הַשּׁוֹפֵט עֲצֻמּוֹ מִחֻזֵּב לְהַכִּיר אֶת תְּנָאֵי הַיָּמִים, וְאִם לֹא - אֵין לוֹ לְהוֹרֹת. חֲכָם יְהוּדָה הָרַצֵּל הַנֶּקֶן, רַב מוֹשֵׁב מִתְּתִיָּהוּ, חֲבֵרָה מַעוֹרְבַת מֵתוֹךְ דְּעוּת. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ט' טֵבֵת תַּשפ"א (2020).

כִּמּוֹה כָּלֵלִים טוֹבִים שֶׁהוֹרֵנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ: מוֹטֵב שִׁיָּהוּ שׁוֹגֵגִין; לֹא כוֹלֵי עֵלְמָא דִּינָא גְמִירִי; כָּל יִשְׂרָאֵל בְּחֻזְקַת כְּשָׁרִים הֵם; אִי אֶפְשֶׁר לְהוֹכִיחַ לְסוּף יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת חֲסִידִים. וְכֹאֵלָה רַבִּים כְּדִי שֶׁלֹּא יֵצְאוּ לְתִרְבוֹת רַעָה, וַיָּבֹאוּ יוֹמָו, וְגִדּוּלָה תִּשְׁוֹבָה שֶׁמִּגַּעַת עַד כִּיסָא הַכְּבוֹד. כּוֹחַ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל הַבְּקִיָּאִים בְּדֶרֶכִי הַהוֹרָאָה וְכָל מִקְרָאָה, יוֹדְעִים מְלֹאכֵי הַשֶּׁרֶת הַדֶּרֶךְ הַנַּחֲמָדָה, וְלִהְיוֹת אֶת הָעָם בְּסִבְלֻנוֹת וּבִירָאָה ה'. וְבִאֲפֻנִּים שֶׁל כִּסְהוֹ בְּלִילָה כְּדִי לִזְכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל. חֲכָם יִשְׂרָאֵל מוֹשֶׁה חֲזוֹן, רַב הָעִיר רוֹמָא, קְדוּשַׁת יוֹם טוֹב מֵתוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם י' טֵבֵת תַּרַכ"ב (1861).

אם עברו עליו מים הזדונים, ועשה מחלוקת, יתחרט וילך ויתפיים עם מי שעשה מחלוקת, ואפילו הוא קטן שחטא לו. שכן מצינו במושה, רבן של הנביאים, ששלח לקרוא לזון ולאבירם, כדי להשקיט המריבה, ואחר כך הלך בעצמו אצלם. חכם משה חרירי, רב העיר סג'אק, כורדיסטן, ויבחר משה מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום י' טבת תר"צ (1930).

וְאַהֲבַת לְרֵעֶה פְּמוֹךְ - שלא תאמר איני חייב לכבדו יותר ממני, שאני איני מקפיד לכבודי, על זה אמר אני ה' - כלומר שחברך הוא בדמותי בצלם אלהים, ולכן חייב לכבדו יותר. חכם משה יחזקאל צאלח, רב נחלת יהודה, תורת משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' טבת תשכ"ו (1966).

אם הברכה צריכה קודם ההדלקה או אחר ההדלקה היא מחלוקת הפוסקים, וראיתי נוהגים כשהאיש מדליק - מברך קודם, והאישה אחר שתדליק, וכל אחד יעשה כמנהגו. חכם אליהו לביא, רב העיר בנגאזי, גאולת ה' מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א טבת תרמ"א (1880).

יראה ואהבה נמשכים זה מזה, שהרי כשתכתוב יראה למעלה ותחתיה אהבה, יהיה חצי התיבות של ימין יראה, וחצי התיבות משמאל אהבה. חכם חביב חיים דוד סתהון, מחכמי טבריה, תקפו של גם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב טבת תרס"ז (1906).

העניו הוא עם ישראל כגוף אחד, ולכן מעלים עליו כאלו קיים תרי"ג מצוות כולם, בכלל כל ישראל, וע"י כן קונה השלמות, והנה הוא בעולם העליון לאחר המיתה, כאחד ממלאכי ה'. חכם יהודה אבן דנאן, מחכמי העיר פאס, מנחת יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב טבת תש"כ (1960).

כשיהיו מדובקים יחד איש ברעהו, אז הם כלי שלם בתכלית, בלתי שום נקבים, ואז יוכל הקדוש ברוך הוא להשפיע עלינו רוב טובה בנשמותינו. חכם חיים עלי הכהן טוויל, מחכמי ארם צובא, מצא חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב טבת תש"ב (1942).

יש להתפעל לא מקומץ הרשעים שביניהם, אלא מן הצדיקים והתמימים שהם רוב מניינם. אף גורלו של העם הזה, שחטאיו של האחד, מיוחסים לכלל כולו. חכם משה רפאל דה אגילר, מחכמי אמסטרדם, מקומו של הרב משה רפאל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב טבת תל"ט (1678).

יקיים רוב מצוות עשה, ולא יעבור על רוב לא תעשה, ויהא שלם בכל המידות, כשיאהב לחברו כמוהו. חכם מרדכי שמואל גירונדי, רב העיר פאדובה, תוכו רצון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג טבת תרי"ב (1852).

הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט - כדי שיתנו ישראל בשמחה, ולא יתביישו זה מזה. הראשון לציון חכם באשי רפאל מאיר פאניז'ל, לב מרפא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד טבת תרנ"ג (1893).

וקשה מחלוקת, אפילו בביתו של אדם, כמו שאמרו רבותינו זיכרונם לברכה, וכל שכן, וקל וחומר, בביתו של הקדוש ברוך הוא בבית הכנסת, משום שהשכינה שורה. חכם חנניה דרעי, מחכמי יפו, חדר בריוח מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו טבת תשס"ג (2002).

הגיד לנו כיצד נכנס אל ארץ חבש, וגילה את היהודים אשר בגלילות ההם. ומפליא מה שאמר, שאחינו אלה, לא האמינו שהוא מזרע היהודים, מחמת לובן בשרו. כי מאחר שהם מרוחקים במושבותיהם משאר אחיהם, סבורים הם שכל היהודים שחורים, ומביאים ראיה לדבריהם מספר שיר השירים מן הכתוב: שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאֹה. חכם מארי חיים חבשוש, מחכמי צנעא, חזון תימן מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ט"ו טבת תרנ"ט (1898).

אֶל תִּפְרֹשׁ מִן הַצִּבּוֹר - לא בא להזהיר שלא לפרוש מדת יהודית, שזה פשוט, אלא שבא להזהיר על האחדות, שיהיה האדם באחדות עם הציבור, על דרך מה שאמר: חֲבוֹר עֲצֵבִים אֶפְרַיִם הִנֵּה לוֹ - שעל ידי האחדות אפילו בידו עוון עבודה זרה מתכפר לו. חכם יעיש קריספין, מחכמי תרודאנת, ענף שושן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז טבת תרצ"ט (1939).

בָּנִים אֲתֶם לָהּ - ומי שהוא בן, לא יצויר שלא יהיה בן. ואם בן עדיין חביבותו עליהם, שמצוות הצדקה הוא לאות ולמופת, שאנו חשופים בנים לפני המקום, ועל ידי זה יבוא ויגאלנו. חכם יצחק ג'רבה, מחכמי איזמיר, דרכי הים מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום י"ז טבת תקל"ד (1773).

כשמרגיש בחסרון ומצטער על העדרו, משום אות התורה שהייתה כלולה בנשמתו, משישים ריבוא אותיות התורה שאם נחסרה אות אחת על ידי האיש הנפטר, הרי היא כמו ספר תורה פסול שיצריך תיקון, שתיקונו הוא על ידי בני והספד. חכם יוסף אמאדו, מחכמי איזמיר, חלקו של יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח טבת תרל"ג (1873).

אם יראה האדם, שיש לו התנגדות מה, בינו ובין זולתו, אין ראוי לו להעלים עין או להמשיך במחלוקות והתוכחות. רק ראוי לו לשרש אחרי אותה הסיבה, ולהסירה מכל וכל. חכם משה כלפון הכהן, רב האי ג'רבה, דרכי משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח טבת תש"י (1950).

וְעִסְוֹתֶם רְשָׁעִים פִּי יְהִי אֶפֶר - בוכים הצדיקים על אפר הרשעים, ויורדים הדמעות על האפר, ונעשה האפר עיסה, ונגבלים ונבראים מחדש, שיחזרו להיות נשמות. חכם דוד פרץ בן זירי, רב מחוז תלואט, מגן דוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט טבת תרפ"ו (1926).

יכווין אדם בזאת המצווה: לאהוב כל אחד מישראל, כי על ידי אהבת הרעים הרי הוא מקיים את כל התורה. חכם אליהו כהן, מחכמי ג'רבה, אורחות חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' טבת תרפ"ד (1923).

באכילת המן נשתוונו למלאכים, ובשביטת השבת נשתוונו לכבודו יתברך, והלא לכאורה, לא יאמנו דברים אלה, ולזה באה הקרבת הר סיני, שראינו המלאכים וכבודו יתברך, פנים בפנים והם אומרים: אחינו אתם. חכם יעקב אביחצירא, רב העיר תפילאלת, בגדי השרד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' טבת תר"מ (1880).

וַיֹּאמְרוּ בָהּ וּבְמִשָּׁה עֲבָדוּ - שכל העבודה של כל אחד מישראל נגנו ונכלל אצל החכם דווקא, וזהו ובמִשָּׁה - שהוא צדיק הכולל, עֲבָדוּ - העבדות לבוראו מהחכם דווקא, והעיקר לעבוד מעצמו, כל מה שביכולתו. חכם ישראל דב בער, הצדיק מווילעדניק, מתוך שארית ישראל. הילולתו ביום כ"א טבת תר"י (1850).

אל ידמה האדם השלם, שאינו חסר כלום. אם מפאת חכמתו או עשרו שאינו צריך סיוע לאחרים, שהרי זה טועה בדעתו, כיוון שהוא חצי איש, ואינו נשלם כי אם בחצי חברו. חכם יעקב הכהן טראב, מחכמי ביירות, שארית יעקב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב טבת תרפ"ג (1923).

בכל מקום שילכו ישראל בגולה, שם יקדים להם השם יתברך, צדיק אחד להגן עליהם באותם המקומות שנפוצים שם, וזכותם יהיה להם לעזרה. חכם אליהו חי דמרי, רב העיר אלחאמה, תוניסיה, יוסף חי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג טבת תשל"ד (1974).

רמ"ח מצוות עשה ושם"ח מצוות לא תעשה הם כנגד איברי וגידי האדם, אם כן בחסרון מצווה אחת מהם, יחסר חיות האבר או הגיד שכנגדה, ובמה יזכה אותו גיד או אבר לחיי עולם הבא? - ואין קושי בשאר מצוות שאי אפשר להתקיים באדם זה ואפשר להתקיים על ידי אדם אחר, כגון מצוות מילה וייבום וכיוצא, כיוון שכל ישראל באחדות אחד וערבים זה לזה, מה שמקיים זה כאילו קיים זה. חכם כמוס בוכריץ, מחכמי ג'רבה, רכב בחור מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג טבת תרע"ח (1918).

בדברים שבינך לבין חברך, לא יועיל לך לכתוב לו איזה התנצלות, אלא צריך שתראה אותו פנים בפנים, ותדבר לו מה שתרגה, וְרָאָה וְשָׁמַח בְּלִבּוֹ, ויהיה העניין על אמיתות בשלום אחווה ורעות. מה שאין כן על ידי הכתב, יקרה לפעמים ולא יבין למו, ויבואו לידי שנאה וכעס, מפני חוסר הבנת העניין, שהוא הפך הכוונה שבלב חברו. חכם רחמים בוכריץ, רב האי ג'רבה, בגדי שש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג טבת תרע"ג (1903).

וְהָיָה סֵלָם מִצֵּב אֶרְצָה - בא לרמוז על האחדות, כשם שהסולם איברים איברים, והם קשר אחד, כך זרע יעקב צריך שיהיו כולם קשר אחד, אחים לא יתפרדו. חכם שמעון הכהן דריהם, מחכמי ג'רבה, מעשה חשב מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"ג טבת תקפ"ז (1827).

כל הברכות הם רק כשכל ישראל שרויים באחדות, ומולם נחשבים כאיש אחד, והרמז בברכות האלו שנאמרו בלשון יחיד, כאומר הברכות האלו הם בתנאי שתהיו מאוחדים, ולא בזמן שהמחלוקת תפריד ביניכם. וכן חותמת הברכה בשלום, ללמדנו שכל הברכות האלו בתנאי שיהיה שלום בינינו, שזהו עיקר להשראת שכינה. חכם יצחק מאגריסו, מחכמי קושטא, מעם לועז מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"ד טבת תקכ"ד (1763).

קיום עם ישראל הוא באמצעות האחדות, וכל מצווה שעושה אדם מישראל, נזקפת לזכות כל ישראל. חכם שלמה מאוזו, מחכמי נתיבות, מדרש שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה טבת תשמ"ב (1982).

גדולה מעלתו וחיבתו של ישראל לפני הקב"ה, וזהו לאו דווקא כשהם עושים רצונו של מקום, אלא אף כשאינם עושים רצונו של מקום, והוא כועס עליהם, חוזר ומתנחם עליהם, ומקרבן. חכם חי משה די פיג'וטו, מחכמי ארס צובא, ויחל משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו טבת תקע"ו (1816).

רוב העולם בראש השנה ויום הכפורים, באים ומתקרבים אליו יתברך. אבל אחר כך מצטננים והולכים. תשתדל שתהיה בְּרוּךְ אֲתָהּ בְּבֹאֶךָ - לשנה החדשה, שאז אתה מתקרב לתשובה, אולם גם תהיה: וּבְרוּךְ אֲתָהּ בְּצֵאתְךָ - בצאת השנה. חכם כמייס בניציון חורי, מחכמי פרדס כ"ץ, רכב ישראל מתוך 'החכם היומי'. ביום כ"ז טבת תשס"ד (2004).

בכל מקום שיש צדק יש אהבת אמת, ויש שלום בין אדם לחברו, וכל אדם יושב בשלום בנחלתו. חכם מימון בן עטר, מחכמי אלכסנדריה, טעמי המקרא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז טבת תשי"ח (1958).

משרבו תלמידי הלל ושמאי, שלא שמשו כל צורכם, רבו המחלוקות בישראל, ונעשית תורה כשתי תורות. חכם דוד נישן, רב העיר לונדון, מטה דן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח טבת תפ"ח (1728).

בזמן הגלות, שאין לך יום, שאין קללתו מרובה מחברו, ולכן נפרדים הלכות, וכל אחד נוטה לצד אחד. אבל לעתיד לבוא, שיבוא זמן שירחם האל יתברך על עמו ישראל, ויהיו כולם נומים לשתייהן. וזהו שיהיו שתי הרוחות מנשבות כאחד, שיעסקו במצוות שבין אדם למקום, ובין אדם לחברו. חכם יהודה הכהן מסלתון טראב, מחכמי דמשק, קול יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח טבת תש"ו (1946).

סימן שישאל יש להם דין בנים, אפילו לפושעים שבהם, שהרי אנו רואים ששאר הצדיקים, בין אותם שהם בחיים, בין שכבר מתו, יש להם צער על פושעי ישראל, ומבקשים עליהם רחמים. אם כן זהו סימן שהם בנים - אחיהם. חכם יהודה בן מויאל, רב העיר מוגאדור, שבט יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ט טבת תרע"א (1911).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תַּלְמִידֵי חֲכָמִים
מְרַבִּים שָׁלוֹם בְּעוֹלָם, שְׁנֵאמַר וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב
שָׁלוֹם בְּנֵיךָ. אֵל תִּקְרִי בְנֵיךָ אֶלֶּא בּוֹנֵיךָ. יְהִי שָׁלוֹם בְּחִילְךָ
שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא שָׁלוֹם
בְּךָ. לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ. וְרֵאֵה בָנִים
לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. שָׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין
לְמוֹ מְכַשׁוֹל. ה' עֲזֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' | יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

אהבת ישראל לחודש שבט

ה' עז לעמו יתן היא התורה, שיש בה תרי"ג מצוות, ה' יברך את עמו בשלום, שיתברכו בשלום איש את רעהו, ומצווה שעושה זה, כאילו עשאה זה, וכמו שקיימו כולם תרי"ג מצוות. חכם משה מאמאן, רב העיר צפת, המשכילים ידירו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' שבט תרס"ט (1909).

מה נעים שתהיה התפילה בנונה ותהיה באחדות, שיהיו כל הקהל לב אחד ואחדות אחד, אז וודאי תקובל תפילתם ברבים. חכם עמור אביטבול, מחכמי צפרו, עומר מן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' שבט תרי"ד (1854).

נצטוו כדי להצילים ממיטתה, והכסף היה כופר נפש, בוודאי העשיר והעני שווים, שאין נפשו של עשיר יותר גדולה מזו של עני. חכם יוסף לוי, מחכמי בת ים, דרש יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' שבט תשמ"ט (1989).

מאחר שבכל אופן יש צד מצווה קטנה או גדולה, וקשה מאוד לביישו, וקשה מאוד להוכיח, ולא כל אדם יודע להוכיח, ובכן יפה השתיקה, וגדול השלום, ויקבל כל אדם בסבר פנים יפות, ויתן לפניהם ויאכלו וישתו לבריאות, והמקום ברוך הוא יקבע לו שכר. חכם יוסף משאש, רב העיר חיפה, אוצר המכתבים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' שבט תשל"ד (1974).

מידת האהבה והאחדות בישראל היא הייתה יסוד מוסד לקבלת התורה. וכמה טעמים יקרים נאמרו בזה כי אין דברי תורה נקנים אלא על ידי לימוד בחבורה. חכם מנצור בן שמעון, מחכמי ירושלים, שמן המאור מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' שבט תשנ"ח (1998).

לֹא כָל הָרוֹצֵה לִטַּל אֶת הַשֵּׁם יִטַּל - ומה אכפת לי אם רוצה האדם להחמיר על עצמו ולעשות איזה מעשה טוב, למי יזיק או יפסיד בזה, הלא אינו עושה מעשה רע. אבל אגיד לך את הרשום בכתב אמת כי הוא מחבל את כל העולם במעשיו הטובים. חכם פינחס בן יהודה אלטשול, המגיד מפאלאצק, צוואה מתוך ראש הגבעה. הילולתו ביום ג' שבט תקפ"ג (1823).

מחלוקת שיש בה צורך לברר וללכך את האמת, סופה להתקיים, אבל אינה מצד הטוב הגמור, כי אנחנו חותרים אחר האחדות המוחלטת - אל אחד, ותורה אחת, ועם אחד. חכם אהרן שויקה, מייסד ישיבת 'אהבה ואחוה' בקהיר, מנחת אהרן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' שבט תשל"ח (1978).

וגם שהוא דבר מצווה ללכת לבית הכנסת, כנוכר לעיל, ואין לנו לגזור גזרות חדשות מדעתנו. הראשון לציון חכם חיים משה אלישר, משה האיש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' שבט תרפ"ד (1924).

שכל ישראל ממוקד וממחצב אחד נחצבו נשמותיהם, וכולם שווים לטובה ממקום קדושה. חכם ישראל אבוהצירא, מחכמי נתיבות, אהבת ישראל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' שבט תשמ"ד (1984).

שיש אמת בין ישראל, שאינם משקרים איש בעמיתו, ויש ביניהם שלום, שנותנים צדקה לעניים - העולם מתקיים. חכם רחמים מלמד הכהן, מחכמי ירושלים, כסא רחמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' שבט תרצ"ב (1932).

אינו נשלם האדם לבדו, כי אם בחברת חברו. ואף אם יפול איזה הפרש בין איש ובין אחיו, זאת זיכרון תהיה חקוק על ליבם, כי לא יתכן לאיש ישראל להיות בפירוד עם חברו כי אם באחדות גמורה. הראשון לציון חכם חיים דוד חזן, ייטב לב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' שבט תרכ"ט (1869).

קיום והעמדת האומה הישראלית כולה, תלוי בהתקשרם ובהתאחדם יחד, להיות כאיש אחד בעבודתו יתברך ולדבקה בו, ולזה צריך שיוקדם התייחדות ואחוה ואהבה בינם, וכל אחד יאהב את חברו, ותהיה הסכמה והתייחדות ביניהם. חכם שמואל שאול סירירו, רב העיר פאס, דרושי מהרש"ש סירירו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' שבט תט"ו (1645).

שיהיו ישראל באחדות גמורה ויקבע אותו האחדות בלבבם לעולם ועד. חכם דוד מועטי, מחכמי אלג'יר, יוסיף דוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' שבט תרמ"ב (1882).

וְלֹא בְכֶסֶף תִּגָּאֵלוּ - שלא אפשר שיהיה גם כן גאולה מהגלות, אפילו אם נלמד בתורה או נעשה כל המצוות המכונים בשם 'כסף' כידוע, אלא עד שיהיה שלום ואהבה בינותינו, ותסתלק השנאת חינו, אזי תיכף נזכה לגאולה, ויתגלה כבוד השם עלינו. חכם יעקב סוכרי, מחכמי דמשק, ויקרא יעקב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' שבט תרס"ח (1908).

וְעֵמָּךְ בָּלֵם צְדִיקִים - שגם פשוטי העם יכולים בקלות רבה לזכות להגיע לדרגה זו בעשותם תשובה. חכם ניסים מויאל, מחכמי קרית גת, מלוא העומר מן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' שבט תשע"ח (2018).

אֶת כָּל מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים יָבֵא בְמִשְׁפָּט - כל בני האדם שווים בעיני ה', הוא לא נושא פנים לתארים חיצוניים, ולא מפלה בין בני אדם. בין אם עשיר ובין אם עני, בין אם צעיר ובין אם זקן, כולם שווים לפניו, והוא יגמול לצדיק כצדקתו, ויעניש את הרשע כרשעתו. חכם יוסף קורקוס, רב ראשי למונטריאול, דרך האמונה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' שבט (1926).

המצב החברותי בארץ וגם בתפוצות, ההולך ומעמיד מחיצת ברזל בין המאמין ושאינו מאמין עד כדי הקצנה, מחייב דאגה והתבוננות לתקן המצב. התבדלות זו של ראיה מיוחדת לכל צד, והאמונה בה שהיא דווקא הנכונה והטובה, שכל צד רואה בצד השני כמפריע, וככופה משלו על השני, זו סכנה למצב החברותי, האוסף את כולם תחת קורת גג אחת. חכם לוי סעדיה נחמני, מחכמי ירושלים, ברית הלוי מתוך 'החכם היומי'. ביום ז' שבט תשנ"ה (1995).

הַרְבֵּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת - כמו אדם שיש לו איזה אהוב חביב, ורואה אותו בדוחק ובצער, והוא רוצה להנות אותו, לאכול מיגיע כפיו, בלי בושה ובלי חרפה, והוא ממציא לו איזה המצאות טובות וישרות, הן בסתר והן בגלוי, כדי להרוויח ביותר וכבוד. חכם יוסף ניסים בן אדהאן, רב העיר סאוטה, מעשה בראשית מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' שבט תרפ"ו (1926).

כל שיודע בחברו, יקדים לו שלום - משום שאם העני נתן לו שלום, והוא לא החזיר, נקרא גזלן. חכם יצחק גויטע, שדה יצחק, מחכמי טריאסטה, מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' שבט תרי"ז (1857).

יִשְׁמַע אֶל יוֹעֲנָן וַיָּשֶׁב קֶדֶם סָלָה - שגדולה תפילת הציבור, שלעולם הוא שומע תפילתם, אף על פי שהציבור רשעים. אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת לָמוֹ - שאינם חרדים מיום המיתה, וְלֹא יֵרָאוּ אֱלֹהִים - שאין יראת אלוהים לנגד עיניהם, אפילו כך שומע לקולם. חכם שלמה שלם, רב העיר סופיה, דברי שלמה מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ח' שבט תקמ"א (1781).

אימתי וְהִי בִישְׁרוֹן מְלֶךְ? - שהשכינה שורה, שהיא המלכות שורה בקרב ישראל. וזה כשיש אחדות - וזהו שאמר: בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עַם יִחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל - שהם באחדות גמורה. חכם נתנאל חבובה, מחכמי דמשק, קרבן נתנאל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' שבט תרע"ז (1917).

שיהודי לומר תורה או מקיים מצווה, הרי הוא מועיל לכל עם ישראל, שעל ידי לימודו ומצוותיו נתקנים עולמות העליונים, ויורד שפע טובה וברכה, לכל עם ישראל. ובפרט באופן שקשה לאדם ללמוד מאיזה סיבה, ומצד עצמו היה מפסיק מלימודו, ומכל מקום מתאמץ וממשיך הלאה, מפני שיש לו רחמנות על הסובלים. ורוצה לעזור להם על ידי לימודו עמם, וודאי שהיא מצווה בין אדם לחברו. חכם מנשה עזריאל מלול, רב העיר אור עקיבא, אלפי מנשה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' שבט תש"מ (1980).

עם ישראל עובר אחת מן השעות הנוראות ביותר בתולדותיו, בנות אלפי השנים. דווקא בשעה זו, עלינו לחזק את קשר האחים שבינינו. עלינו להחיל את תחושת האחוזה, המשתמעת מתפילתנו היום, בראש ובראשונה בתוך הגרעין המצומצם שלנו. רק אם נהיה ערבים זה לזה, אם ניטיב זה עם זה, נוכל לעמוד אל מול הרשע השואף לחסלנו. חכם נתן עמינדב יונה קאסוטו, הי"ד, רב העיר פירנצה, זכרון לנתן מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום י"א שבט תש"ה (1945).

אדם ירא שמיים, אף שהוא עם הארץ, הוא חשוב יותר מתלמיד חכם ואינו ירא שמיים. חכם דוד מלול, רב העיר ירוחם, בית דוד ושלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב שבט תשע"א (2011).

וְנִתְּנֵינוּ לְגוֹי גָּדוֹל - לפי הנראה היא ברכה לישמעאל, תוכו רצון אהבה לישראל, וזה שאמר: ונתתיו - כולו שיחא ישמעאל מסור ביד ישראל, שהם הנקראים באמת גוי גדול. חכם חיים כפוס, רבה של מצרים, באור החיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב שבט שצ"א (1631).

וְאַהֲבַת לְרַעְיָה כְּמוֹת אֲנִי ה' - כי מה שהאדם מרחם על חברו, הנצרך לרחמים, הנה הוא מעורר על עצמו רחמנות מה' יתברך. וזה פירושו: וְאַהֲבַת - על ידי שתאהב לחברך, אז כְּמוֹת אֲנִי ה' - כן גם אני ארחם עליך. חכם עובדיה יעבץ, רב העיר קרית עקרון, אפיקי מים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב שבט תשע"א (2011).

יחד עם מפעלו בחלק המעשה, ייתן גם את לבו לצערם של ישראל. ולזה צריך איש אוהב ישראל, שיחיה ליבו שלם עם כולם בשווה, ללא הבדלי עדות או זרמים, כי רק על ידי זה יעשה מלאכת שמים בתוך עם קודש, מתוך רצון עז בשלמות הלב והמעשה. חכם שבתי אטון, מחכמי ירושלים, רוח חכמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב שבט תשס"ו (2006).

יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה - היינו הצורה הקדושה. ובעת שמחמת הגזרות הקשות, שניטל מישראל צורה הקדושה, אז יִשְׁגָּבֶה שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב - היינו שם ישראל, שהם מגבירים עלינו להתכנות בשם ישראל, עד שאפילו הפושעים יתכנו בשם ישראל, שם זה מגן עלינו. שאף על פי שחטא ישראל הוא, ופירש רש"י הואיל שנושא שם קדושתו עליו. ועל ידי שהם מגדירים אותנו מהם, ומציינים אותנו להיות ניכר שמבני ישראל אנו, מזה עצמו יבוא עזרתנו וישועתנו. חכם יששכר שלמה בן יצחק טייכטאל, הי"ד, מחכמי סלובקיה, אם הבנים שמחה. הילולתו ביום י"ג שבט תש"ה (1945).

שכל נשמות ישראל נחצבות מתחת כסא הכבוד, וכולן מתאחדות כגוף אחד, שבו הראש והלב והידיים והרגלים ויתר האברים. וכמו שלא יצויר שאבר אחד ישנא את חברו, אלא להיפך, אם אירע קלקול באיזה אבר, אז כל הגוף בכללו לא מרגיש טוב. חכם דניאל הלוי, מחכמי אלכסנדריה, כרם דל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד שבט תש"מ (1980).

שיהיו לאחדים, כאיש אחד חברים, וכל אחד אוהב חברו כגופו, כדי שיוכו להשראת שכינה, ופקח עיניך וראה מה שאירע להם מקדם, שלא בא עליהם להילחם בם, אלא על חילוק ופירוד לבבות, וכמו שרמזו המפרשים: וַיָּבֹא עַמְלֹק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרִפְיָם - קרא בה ברידים, שהיו נפרדים וחלק ליבם. חכם יהודה אלבו, מחכמי צפרו, שבות יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו שבט תר"ז (1847).

לֹא תַעֲבֹד אֱלֹהִים בְּיָדְךָ הוּא - היינו החוטא שנקרא אדום, שאף על פי שחטא - ישראל הוא. וכן נרמז בתיבות ב' אָחִיךָ, שהן נוטריקון אם יִהְיֶה חֲטָאִיכֶם פְּשָׁנִים פְּשָׁלָה יִלְבִּינוּ. חכם ינון חורי, מחכמי גבעתיים, שמן ינון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו שבט תשס"ד (2004).

וְלִקְחָתֶם אֶגְדָּת אֶזוֹב - שיהיו באחדות אחת ובלב אחד כאגודה אחת, שלא יהיה ביניהם שנאת חינוך, ותמיד יהיה ביניהם שלום ואהבה, שישתדלו לקרב אותם אחד אל השני, ולא יהיה ביניהם שום מחלוקת כלל וכלל. חכם ישעיה חדאד, מחכמי טבריה, ויאמר ישעיהו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו שבט תשס"ז (2007).

אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת - שהיה אוהב שלום בעצמו וגם רודף שלום לאחרים - להשלים אחרים עם אביהם שבשמים. ובאיזה אופן היה משלים הזולת? - לזה אמר על ידי שהיה אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת - הם האנשים הפרוצים, בלתי נקראים אדם, רק נקראים בריות, היה מכבדם מאוד, על ידי זה נמשך האהבה אל הזולת. חכם שמואל טייב, מחכמי טונים, אילת השחר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו שבט תשי"ז (1956).

שכל מה שיכול אדם ללמד זכות על ישראל, ולא לקרותם עבריינים חס ושלום, הרי זה משוּבָּח. חכם יוסף בן נאים, מחכמי פאס, שארית הצאן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ט"ז שבט תשכ"א (1961)

פְּנֵגַד אֲרֻבָּעָה בָּנִים - אפילו הרשע, אם נראה ששואל ברשעות ובליצנות, הרי בפנימיות לבו הוא מחכה לתשובת הדרת השיבה, ועל כן תחילת ההגדה היא שאלת הבן לאב: מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלַּיְלוֹת, והיא השאלה החשובה מכל השאלות. חכם מארי מאיר צובירי, רב העיר גדרה, רעיא מהימנא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז שבט תשנ"ה (1995).

בְּרַכְנֵנוּ אֲבִינוּ פָּלְנוּ פְּאָחַד פְּאֹר פְּנִיךְ - אפילו שכל אחד בדרגתו, בעניין כולנו כאחד. חכם פנחס כהן, מחכמי ירושלים, יקרא דשכביה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז שבט תשס"ב (2002).

אם ימצא שאין ביכולתו לקיים איזה מצווה, בטח שחברו, שיש יכולת בידו, לקיים אותה מצווה, ועל ידי שקיים וְאַהֲבָתָה לְרֵעֵךְ פְּמוּדָה, נחשב כאילו הוא בעצמו קיים אותה מצווה. חכם שלמה הכהן סקלי אֲזַאגורי, רב שכונת קטמונים, ויקץ שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז שבט תשל"ז (1977).

וְאַחֲרֵית תִּגְבֹּל קִין נֶעְמָדָה - והיא שלימדה לנוח לתקן כלי המחרשה ודומיהם, וזה להיפך מאחיה שתבל אומנותו של קין להכין כלי מזוה, והיא תקנה כלי המחרשה לתת חיים לאדם, בהכין לו בר ולחם ומזון. לכן כתוב עליה: אשת חיל מי ימצא, שזיכתה לבעלה וניצלה עמו מן המבול. חכם בנימין הכהן ויטאלי, רב העיר רג'יו אמיליה, איטליה, גבול בנימין מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז שבט ת"צ (1730).

כל ישראל ערבים זה לזה, והם כדין השותפים בעשיית המצוות, וקיום התורה ובלומדה. יש זכות לישראל, איש מאת רעהו בתורה ובמעשים טובים שעושה, כדין שותף שיש לו חלק. חכם חיים פלאג'י, רב העיר איזמיר, פעולת צדיק לחיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז שבט תרכ"ח (1868).

יש ללמד עליהם זכות, על אלו היהודים, שאין בכתיבה זו איסור דאורייתא אלא מדרבנן. חכם דוד צבאח, רב העיר רבאט, שושנים לדוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח שבט תשט"ז (1956).

כל תחינה אשר תהיה לכל אדם, אשר ידע איש נגע לבבו, וכפף כאגמון ראשו על הארונות, ובלב נשבר ונדכה ועיניים דמעות, שופך את שיחו לפני אלהיו, ועוזב את המקום בהתלהבות של קדושה, כנושאי הארון, ופניהם אחורנית כלפי הקודש. חכם מנחם שמואל הלוי, רב העיר המדאן, מצבת מרדכי ואסתר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט שבט ת"ש (1940).

יש לו שלום עם הכל, וכל ישראל כלולים בו, בעל הענווה, ודין רבים יש לו, אפילו שהוא מתפלל ביחיד, חשובה ברבים. חכם אברהם חלימי, מחכמי קונסטנטין, קנה אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' שבט תר"ן (1890).

כל היעודים בטובות, ובייחוד זכיית ארץ ישראל לעם ישראל, הוא תלוי רק בעניין האחדות, וגם קיום התורה, והמצוות שבתוכה, אי אפשר להם להתקיים, אם לא בעיקר האחדות. חכם עובדיה הדאיה, רב העיר פתח תקווה, ויקח עובדיהו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' שבט תשכ"ט (1969).

כל אחד יש לו סגולה משונה מחברו. הראשון לציון חכם משה גלנטי, זבח השלמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א שבט תמ"ט (1689).

כל הדברים שבקדושה צריך לעשות בכללות ישראל ובשם כל ישראל. נמצא כי התורה והתפילה אפילו, ביחידות הוא עם כל ישראל, אבל עניני הגשמיים אפילו ברבים הוא ביחיד. חכם מנחם מנדל מורגנשטרן, השרף מקוצק, אמת ואמונה. הילולתו ביום כ"ב שבט תרי"ט (1859).

כל זמן שהאדם בתוך הכלל - מתחזק על ידי הכלל, אך כשמעמידים אותו לבד יש סכנה שספריו יפתחו. חכם יהושע מזרחי, מחכמי תל אביב, אהל יהושע מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג שבט תשל"ט (1979).

עיקר טובתן של ישראל שֶׁבַת אֲחִים. אבל כשיושבים יחד בעיר אחת, ויש ביניהם פירוד שנאה וקנאה, מה תועלת יש בזה, לכן הוסיף ואמר גַּם יָחַד - שיהיו אוהבים זה את זה. חכם משה מרציאנו, מחכמי לוד, ספר מורשת משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג שבט תשנ"ו (1996).

שלא יפרדו הקהל להרבה ראשים ולהרבה אגודות. וכל שימרוד בצבור, כל הקהל יקומו עליו להפילו ולהשפילו. חכם שמואל אדוני ברזאני, מחכמי כורדיסטן, אבני זיכרון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג שבט שצ"ג (1643).

להתרפק באהבה בימין האתרוג, לבלתי רום לבכם מאחיהם וצדיק, אשר התורה אזור מתניו, המעשה והאמונה אזור חלציו. הלולב, יקנה לו לב לדעת, ההדס - עיניים לראות, הערבה - שפת צדק, לסול להם מסילות נכוחות, ללכת מישרים ודרך צדיקים. חכם חנניה חביב אזולאי, רב העיר לייז', בלגיה, מגן הדת מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"ד שבט תרצ"ב (1932).

אין צורת העם וסגולתו בקיום התורה, כי על כל אשר יעשו, יעמדו בסגולתם. חכם שאול הלוי מורטירה, רב העיר אמסטרדם, גבעת שאול מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד שבט ת"כ (1660).

כמו שהוטבע בנפש הישראלי, שכל אשר יורה המורה כי הוא טריפה, מרוחק אצלו וכתורה יעשה, כן בממון. הלא כל מה שעל-פי התורה שייך לחברו, הוי גזל, ועובר בלא תגזל. ואנחנו רואים, שבעונותינו הרבים, אפילו חלומדים, וכמעט היראים, אינם נזהרים כיאות, בלא תעשה הלוה. חכם ישראל ליפקין מסֵלֵנְט, אגרת המוסר. הילולתו ביום כ"ה שבט תרמ"ג (1883).

וְהָיָה פֶּאֶשֶׁר תִּרְדּוּ - אם רוצה להוסיף מצווה, ולעשותם תרי"ד, לעשות שנאת הבריות ולהזיק לחברו, אז וּפְרָקְתָּ עָלָיו מַעַל צִנְאָרָךְ. ולכן כאשר בא יעקב להוכיח לעשו, שלח לו: רק תרי"ג מצוות שמרתי, ולא הוספתי אותה מצווה לדעת הרשעים של שנאת הבריות. חכם יצחק בוחניק, מחכמי גאבס, ויאמר יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו שבט תשל"ה (1975).

אהבת אדם לאדם, צריכה להיות אהבה טבעית, ואהבת לרעה קמוץ, ולא אהבה סיבתית. כלומר לאהוב את האדם - היות והוא אדם או מפני שהוא חכם, או מעלה נפשית אחרת אבל לא בגלל שהוא צריך לעזרתו, או לקבל טובת הנאה ממנו, ומקדים לו אהבה בכדי שהלה יתרכך, ויתן לו חפצו ורצונו. חכם רחמים בוכרים, מחכמי בני ברק, לב רחב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז שבט תשס"ה (2005).

הן עם אחד ושפה אחת לכלם - כיוון שהם אינם רעים לבריות, ואהובים זה עם זה, לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, כיוון שאין השם יתברך, כביכול, יכול לשלוט בהם בעולם הזה, מפני שלא היו רעים לבריות. חכם אפרים לניאדו, רב העיר ארם צובא, הבן יקיר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח שבט תקס"ה (1805).

שיחיו כולם אגודה אחת, לאהוב את ה', ולא יהיה ביניהם פירוד, חס ושלום, ואפילו אם חברו הרע לו, אל ימסור את דינו לשמים. חכם חיים כהן אלאחד, רב מושב אשכול, נשמת חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח שבט תשנ"ג (1993).

את האלהים התהלך נח - שהיה צדיק בין בביתו, בין בלכתו בדרך לעיני האנשים, שלא היה מהצבועים שלעיני אחרים נראים כצדיקים, אבל בסתר במקום אין רואים, הם נהפכים לאחר. אבל נח תמיד היה כן לטובה, בכל מקום ובכל זמן. חכם יוסף פרץ, רב מושב מגדים, תהילתו בפי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח שבט תש"מ (1980).

דרך העבד לעבוד מיראה, וטבע הבן לעבוד את אביו מאהבה. ואם אנחנו עובדים את ה' מיראה - נקראים עבדים, ואין דרך העבדים שהאחד יזרז את חברו בעבודת רבו, ואדרבא הוא שמח אם חברו מתרשל בעבודתו. לא כן אם אנו עובדים את ה' מאהבה אנו נקראים בנים למקום, ודרך האחים שאיש את אחיו יעזור. חכם עזרא הכהן טראב מסלתון, מחכמי דמשק, ויאמר עזרא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח שבט תר"פ (1920).

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמָּקֶה - שבקצרה היה לו לומר: וְשֵׁם אִישׁ הַמָּקֶה - אלא שבא להשמיע לנו, שאף על פי שחטא, נקרא ישראל. חכם ציון סופר, מחכמי ג'רבה, נוה ציון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ט שבט תרצ"ז (1937).

בְּקֹשׁ שְׁלוֹם וְרִדְפָהוּ - על ידי שיהיה האדם בשלום עם חברו, ומקיים מצוות וְאַהֲבַת לְרֵעֵהוּ כְמוֹד - כל מה שעושה האחד, זוכה בו חברו, שאי אפשר לו לקיים, ונמצא שכולם זוכים ומזכים. חכם מכלוף נחמני, מחכמי ירושלים, אבן שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ל' שבט תשע"ז (2017).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים
מֵרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב
שְׁלוֹם בְּנֵיךָ. אֵל תִּקְרִי בְנֵיךָ אֶלֶּא בּוֹנֵיךָ. יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ
שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אַחֵי וְרַעִי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם
בְּךָ. לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ. וְרֵאֵה בָנִים
לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין
לְמוֹ מְכֻשׁוֹל. ה' עֲזֹר לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.

אהבת ישראל לחודש אדר

עם היות שהם רבים בכמות מישראל, כיוון שהם נחלקים לכמה לכבות, ואינם לב אחד, נמנע לאהוב אותם. חכם אברהם לניאדו, מחכמי ארם צובא, מגן אברהם מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום א' אדר שע"ט (1619).

צריך שיחשוב כל איש ישראלי כי מצד עצמו אינו שלם כי אם מצד חברה ושותפות. חכם בן ציון ניסים פרדס, מחכמי ירושלים, פרדס התורה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' אדר תש"ג (1943).

לכתחילה אין רשות לשום בר ישראל לבזות את חברו, אפילו שייתן לו כל מומן שבעולם. חכם יחזקאל עזרא, מחכמי בגדאד, כנסת יחזקאל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' אדר תרס"ח (1908).

ואהבה לרעה פמון - להורות שאין שום הפרש בין אדם לחברו, בין עשיר בין עני, בין כעור בין יפה, הכל במדרגה אחת צריך לאהוב זה לזה, כי באהבה מיוחד ה'. חכם מיכאל כמוס חדאד, רב העיר מדנין, תוניסיה, אורח חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' אדר תרפ"ו (1926).

צדק צדק תרדף - אפילו שאתה חייב לעשות צדק וללכת לפי דין תורה, ובכל זאת לפעמים הצדק הזה, תרדוף אותו ותלך כנגדו, ותעשה לפניך משורת הדין, ולוותר על זכותך אפילו שהצדק אתך, והטעם לזה למען תחיה וירשת את הארץ. חכם ראובן מוריס עלווש, רב מושב זמרת, יחי ראובן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' אדר תשמ"ו (1985).

הוא יתברך קיבץ כל הנשמות העתידות לבוא בכל דור ודור בהר סיני, ואת כולם השמיע בהוד קולו כל פרטי תורה שבעל פה, וכל החידושים העתידיים להתחדש בכל דור ודור, וכל הסייגים הצריכים וראויים בכל דור. ואז כל נפש ונפש קיבלה ונשתקע בה, כל המתייחס אליה מכל הפרטים, ובכללות כולם נמצא הכול. הראשון לציון חכם באשי יום טוב אלגאזי, יום טוב דרבנן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' אדר תקס"ב (1802).

גדולה מעלת האחדות, שאף אם בידו פשע ועבירה, אין מדקדקים עמו. והי'אך יזכה האדם לידי מידה זו? - על-ידי שיהיה האדם, נְבִיזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס, ואינו מחשב עצמו לכלום, אזי לא ימצא שום הקפדה על חברו, ואז יהיה בשלום עם הכל, ובוה יקנה מדת האחדות. חכם ברוך אסבאג, רב העיר סאפי, ראשי בשמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' אדר תש"ו (1946).

יְשַׁכְּתִי כָפִי - השלום הוא הכ"ף, שהוא השם הגדול 'כף הרחמים' - המרחם על ישראל, ו'כף הזכות' - המלמד זכות על ישראל, וכובש וכופף בכפיו כוחות הדינים, להיות כפופים תחתיו, באופן שיושפעו הברכות ולא יומנעו לסיבת המקטרגים. חכם מכלוף אמסלם, מחכמי פאס, תפוחי זהב במשכיות כסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' אדר תרפ"ט (1929).

יַעֲקֹב חָבֵל נִחַלְתּוֹ - כששוזרים חבל עבות מהרבה חוטים, אף אם יש ביניהם חוטים פגומים, אין מבחינים בהם. ולא עוד אלא שהם מוסיפים חוזק לחבל. הוא הדין לגבי עם ישראל. חכם אליהו שטרית, רב שכונת חליסה, אש התורה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' אדר תשע"ג (2013).

כאשר יקרה להם צער ואסון, כל יצעקו וכל יקוננו, אלא יקבלו באהבה. אך כל זה בצער שלו, אבל בצער חברו, חייב אדם להצטער מאוד, בלב ונפש, ולהוריד כנחל דמעה. חכם חוויתו חורי, מחכמי ג'רבה, חח ונום מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' אדר תשמ"ג (1983).

על ידי השלום יוכל לקיים תרי"ג מצוות, שמה שלא קיים הוא, קיים חברו. חכם חיים חוויתה וזאן, רב העיר בן גרדאן, תוניסיה, אחוה ושלום מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' אדר תשנ"ה (1995).

האחדות, השבת, והתורה - ע"י כל אחת מהם, נחשב כאילו קיים כל תרי"ג מצוות. שע"י האחדות נעשים כל ישראל כגוף אחד, ומה שחסר זה מקיום המצוות, הרי קיים חברו. חכם יוסף בוכריץ, רב העיר זרזיס, יוסף לקח מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' באדר תש"ט (1949).

אֶהֱיָה כְּטַל לְיִשְׂרָאֵל - מזה הטל מביא נחת רוח לעולם כשהוא מזרוק על הצמחים ועשבי השדה, ונותן להם חיות, כן ישראל, עם סגולה, זרע יעקב, בזכותם הם גורמים לחיים לעולם ולכל הנבראים כולם. חכם מארי סעדיה בן אור דוראני, מחכמי רעננה, נופת צופים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' אדר תשנ"ז (1997).

עָשׂוּ אָחִיו - למרות שהיה אחיו מתנכל עליו להורגו, והיה כדאי להרחיק אחוותו, בכל זאת דן אותו לכף זכות, והשתדל להסיר השנאה מליבו, למען גם אחיו יסיר שנאתו מן לבו. חכם שושן דוד יום טוב הכהן, רב מושב איתן, פרח שושן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' אדר ב' תשל"ו (1976).

שָׁמַח זְבוּלוֹן בְּצִאתָהּ - בצאתך לשדה, לעשות מלאכתך, לחרוש, לזרוע ולקצור קצירך בשדה, כרבי ישמעאל, שאמר: הִנֵּהג בָּהֶן מִנְהַג דְּרַף אֶרֶץ. שֶׁהִרְבָּה עָשׂוּ בְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְעֻלְתָּהּ בְּיָדָם - משום שלא טעו בעצמם לומר צדיקים גמורים הם, ומלאכתם נעשית בידי אחרים. חכם שלום אביחצירא, מחכמי מרסיי, כלי כסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' אדר תשל"ד (1974).

וְאַהֲבָתָה לְרַעְיָה כְּמוֹדָהּ - יהיה מי שיהיה. חכם אליהו בן אמוג, מחכמי ליוורנו, אם למקרא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' אדר תר"ס (1900).

אֶת הַבֶּשֶׂר בְּלִילָה הָיָה צָלִי אֵשׁ וּמִצּוֹת - עוון שנאת חנם, המביא ביניהם אש המחלוקת, ומביאם לידי ריב ומצה זה עם זה. ורמזו התיקון והגאולה בראשי תיבות של הפסוק הזה, כי ראשי תיבות: אֶת הַבֶּשֶׂר בְּלִילָה הָיָה - הוא אהבה, לרמוזו שלתקן עוון זה של שנאת חנם, צריכים אנו שנאהב זה לזה, וזו תשובת המשקל, שהיא התשובה המובחרת. חכם יחיא הכהן, מחכמי צנעא, חיי שלום מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' אדר תרכ"ז (1867).

כל נשמה ונשמה, יש לה אחיזה באות אחת מן התורה, באופן שהתורה היא בית ישראל. חכם אליהו הכהן, מחכמי איזמיר, סמוכים לעד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' אדר ב' תפ"ט (1729).

כי בהכביד העול עליהם יפרקו עול, ויהיה זה למכשול, וימשך מזה חטא הרבים וכמעשה של רחבעם. ולא זו הדרך להחמיר על הציבור יותר מדאי, ובפרט בדבר שנמשך מזה לעז על הראשונים, וכמה תקלות בו מצינו. ובכן העצה היעוצה להתנהג עמהם בחסד וברחמים ובדברים המתקבלים על הלב. וכשם שמצווה לומר דבר הנשמע וכו', ומוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים, וזוהי יהיו דבריו נשמעים, וקבלו עליהם עול תורה ומצוות, וההפך להפך, במחילה מכבודך. וידוע הוא כמה הפליגו חז"ל בכבוד הציבור, ושכר רועי ישראל המנהיגים במישור, ודי בזה. חכם יצחק בן וואליד, רב העיר טיטואן, ויאמר יצחק, מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' אדר ב' בשנת תר"ל (1870).

כדי שהאדם יוכל להיות בטוח בסליחה וחנינה בראש השנה ויום הכיפורים, מה יעשה? - יאחד וידבק עצמו בציבור, עם העם כולו, כי באחדות הוא זוכה לחנינה הכללית, בזכייה של י"ג מידות האמורות בתורה. חכם מסעוד ריווח, רב העיר שלומי, זיכרון אשר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' אדר תשל"ט (1979).

צֶדֶק צֶדֶק תִּרְדֹּף לְמַעַן תַּחֲיֶיהָ וְיִרְשֶׁתָּ אֶת הָאָרֶץ - כי זה האוהב והרודף צדק לעצמו דווקא, יוכל אומנם לחיות בשקט, אבל על ידי זה יגרום לפירוד בעם, אם כל אחד יעשה כמותו, ואז לא נוכל לרשת את הארץ, כי אי אפשר להשיג זה אלא באחדות העם. חכם דוד כהן, מחכמי ג'רבה, אהבת דוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א אדר תשנ"א (1991).

כל אדם מישראל קיבל חלקו מסיני, וצריך שיטרח ויעסוק בתורה להוציא לאור חלקו, וזה לא אפשר על ידי אחר. חכם חיים יוסף דוד אוולאי, מחכמי ירושלים, אהבת דוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א אדר תקס"ו (1806).

כל זמן שיש בנו שנאת חנם אין תיקון. וְהָאֵבֶן גְּדֹלָה עַל פִּי הַבְּאֵר - שעוון שנאת חנם הוא הגורם שלא הועיל לימוד תורה. חכם מרדכי סיבוני, מחכמי מרכש, פרשת מרדכי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א אדר תרצ"ב (1932).

הערבות היהודית היא לא רק מקשרת בין יהודים גיאוגרפית, היא גם מחברת בין כל הדורות לאורך ההיסטוריה. האדישות לגורל הדורות הבאים, הרחוקים ביותר, אינה מתאימה לבני ישראל בשום דרך. חכם שארל שלום תואתי, מחכמי פאריז, נביאים תלמודאים ופילוסופים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א באדר ב' תשס"ג (2003).

לא בקרבת הגופות תלוי העניין, כי אם בקירוב לבבות, שנכונן ליבנו אל הבקשה הכללית הנוגעת לכולנו. חכם אברהם אלנדאף, רב קהילת התימנים בירושלים, מבשר טוב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב אדר ת"ש (1940).

שכל אדם מישראל, מצד שאנו אחים ורעים, ומחויבים לקיים מצוות ואהבת לרעך כמוך, מחויב בכל לילה, למחול לכל מי שהכעיס והקניט אותו, ובפרט בימי סליחה וכפרה, שהציווי הגדול הוא למחול כל אחד לחברו, בלא שאלת שום מחילה. חכם וידאל קואינקא, מחכמי ירושלים, דרכי חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב אדר תרכ"ב (1862).

כאשר חסרה אהבה באומה, כל יסודות חייה מתמוטטים, ואז אין ערך מלא לקיים כל יתר מצוות התורה. חכם חיים דוד הלוי, רב העיר תל אביב-יפו, מקור חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב אדר תשנ"ח (1998).

כשיהיו שופטים מכל שבט ושבט, אז יהיו משפט צדק בהחלט. כי השופט יודע ומבין היטב את אנשי שבטו, את אופיים ואת תכונותיהם ומנהגם, ואת מסורת אבותיהם וישפוט אותם לפיהם, וגם הנשפטים עצמם יהיו משוכנעים שנשפטו בצדק, ולא יהיה שום חשש, ולא שום חשד של שום נטייה שבטית או מגמתית. חכם משה מלכה, רב העיר פתח תקווה, והשיב משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג אדר ב' תשנ"ז (1997).

וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמִוֶּךָ - אין האדם מתקבלת תפילתו, אלא אם כן הוא אוהב לכל אדם. חכם סעדיה אלנדאף, מחכמי צנעא, עץ החיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד אדר תרפ"ט (1929).

גודל אהבת הקדוש ברוך הוא, וחיבתו לנו, אנחנו, עמו וצאן מרעיתו, שמקבל אותנו בתשובה, ומקרבנו לעבודתו וליראתו. כי הוא ידע יצרנו, ויָרָם מִפְּהָ צִיץ רְפוּאָה פָּרַח: היא התשובה, שיעשה האדם ומרפא אותנו, הוא יתברך ברחמיו. חכם יצחק אבולעפיה, רב העיר דמשק, פני יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו באדר תר"ע (1910).

ישראל, שהם נחשבים כגוף אחד ממש, ומה שמקיים זה כאילו קיים זה, ואחר שבכללותם, נמצאת התורה מתקיימת. אמנם יצדק כל זה, בזמן שישראל הם בשלום ואחדות. חכם מרדכי עזראן, מחכמי ירושלים, עם מרדכי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז אדר תרח"ץ (1938).

אצל הקב"ה, נאהבת ההתאחדות וההתחברות זה עם זה, בין בדברי תורה, בין בדרך ארץ, בין בכל ענייני העולם, שהיא מצווה כוללת כל התרי"ג - מצוות בסוד: 'ואהבת לרעך כמוך'. חכם אברהם ערוסי, מחכמי צנעא, אור לישרים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז אדר תרצ"ה (1934).

המפתח אל ליבו של השני - אהבתך אליו. חכם אברהם שאול, מחכמי באר שבע, פניני אבות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז אדר ב' תשנ"ה (1995).

אף על פי שהם חוטאים, ריקנים שבך מלאים מצות כרמון. אף על פי שיש בהם רשעים, יש בהם גם כן צדיקים, שמגנים עליהם, וישראל ערבים זה לזה. ומאחר שיש בהם צדיקים, השכינה לא תזוז מהם. חכם חזקיה פרץ, מכתב לחזקיהו מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום י"ז אדר ב' תק"ע (1810).

יתן האדם דעתו, אם יש לו איזה שנאה עם איזה אדם, שהכעיסו בדברים או במעשה בגופו, יבקש ממנו מחילה, ויפציר בו ג' פעמים, ואם לא נתרצה לו - לא זקוק לו יותר. יש אנשים שעברו על המצווה לא תִשְׁנָא אֶת אָחִיךָ בְּלִבְךָ ושכחו זאת, לכן בעת הוצאת הספרים בליל יום כיפור כל הקהל אומרים: מחלנו מחילה גמורה. חכם כדיר שלמה עטון, מחכמי באר שבע, בנימין צעיר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח אדר תשל"ה (1975).

זאת תהיה תורת המצדע - מצה רע הוא לשון מריבה. ואפשר לרמוז כי צריך לזהר שלא יריב עם בני אדם חנם, ויגרום רעה לעצמו, חס ושלוש, אלא יהא נוח לבריות, הן גדול הן קטן. חכם סעדיה צפירה, מחכמי תנעם, תימן, כסף צרוד מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח אדר תרצ"ג (1933).

ויקח מאבני המקום - שבא לרמוז שהעיקר האחדות. שאם הי"ב שבטים הם נעשים אחדים זה לזה, שיהיו לעם אחד, ולעבוד ה' אחד, אז הוי העמדתו העמדה. ואם לאו, אף על פי שיוליד י"ב בנים - אינו כלום, שהרי ישמעאל הוליד שנים עשר נשיאים, וכולם הבל ותוהו המה, כיוון שיש ביניהם פירוד, כל אחד לדת אחת, מה שאין כן ביי"ב שבטים, שכולם כאיש אחד בלב אחד בעבודתו יתברך. חכם יצחק חדאד, מחכמי ג'רבה, זרע יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט אדר תקט"ו (1755).

רחל מבכה על בניה - מתי רחל מבכה? כשהיא יודעת שהם בניה - בלשון רבים, ואינם באחדות אחת. זהו: פי איננו - כלומר אינם בבחינת ויחן שם ישוראל נגד ה' - אז בוכה. חכם שמעון חיררי, מחכמי תל אביב, ושמח לבו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט אדר תשע"ו (2015).

אם יהא ריב בינו ובין אחרים, שלא יסמוך על עצמו ודעתו, לפי שדעתו ושכלו אומרים שחבריו הם החוטאים נגד עצמו ונגד קרוביו, והוא וקרוביו לא עשו ולא כלום שום חטא, לכן אחי, אם חכם אתה, אל תסמוך על דעתך בזה, אלא תלך אצל חכם שבעיר, ותשים לו הדברים שלך ושל בעל ריבך ואותו החכם ישקול אותם במאזני שכל. חכם יעיש קוריני, מחכמי חוגירה, מחמדי שמייס מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' אדר תרע"ז (1917).

יוצר אור ובזרא חשך. עשה שלום ובזרא את הכל - האור והחושך מנוגדים הם מטבעם. כשיש אור אין חושך, וכשיש חושך אין אור. אם כן, מה לעשות כדי להשלים הבריאה? - אז עשה שלום ביניהם, ועל ידי השלום הזה, ברא את הכל. חכם אליהו אזולאי, מייסד מושב מגדים, אגרת המוסר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' אדר תשמ"ו (1986).

מנהגן של ישראל תורה היא, שאפילו הריקנים שבישראל, מחזיקים בלימוד התינוקות של בית רבן, הן להחזיק ביד המלמדים והן בעניין ההלבשה, כדי שיהיה להם זכות תורה של התינוקות של בית רבן. חכם יוסף אלפנדרי, רב העיר קושטא, ויאמר יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' אדר א' תרכ"ז (1867).

לא מציא הקדוש ברוך הוא פלי מחזיק ברכה לישראל, אלא השלום - שהוא האחדות והליכוד, וכל דבר גשמי ורוחני לא יהיה בו כוח וחוזק ההתקדמות, אלא על ידי האחדות והשלום, ובהפך חוסר השלום והפירוד גורמת לכל נזק וחבלה. וזה שנאמר: וַיִּסְעוּ מִמִּקְהֵלָה - נִתְרַחֲקוּ מִלְּהוּיֹת קְהִילָה אַחַת וְאַחַדוֹת אַחַת, וְאֵין וַיִּחַנּוּ בְּתַתָּח - יְהוּ, חֶסֶד וְחִלְלָה, בְּשֶׁפֶל הַמְדֻרְגָה, אֲלֵא הָעֵיקָר הוּא הַלִּיכּוּד וְהָאַחֲדוּת. חכם שמואל עלוש, מחכמי גאבס, ויאמר שמואל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' אדר תשי"ט (1959).

נוהגים בערב יום הכיפורים, אחר התפילה, כל העם מקצה, מנשקים זה את זה, וכל אחד מבקש מחילה מחברו, ואף על פי שאין בינו ובין חברו שבר. חכם חיים אלחדיף, מחכמי טבריה, חתמנו לחיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א אדר ב' תרפ"ז (1927).

מוֹשֶׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינַי - בעת מעמד הר סיני כל אחד מישראל, קיבלה נשמתו חלק מן התורה, כפי מה שראוי לה. חכם מאיר יונה, רב העיר מגדל העמק, בית מאיר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב אדר ב' תשמ"ד (1983).

לא יוכל שום יהודי, לפי התורה ולפי פירושה האמיתיים, לאבד את זכויותיו בתור יהודי כתוצאה מדעותיו. חכם אליה שמואל הרטום, מנהל בית המדרש לרבנים ברומא, חיי ישראל החדשים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג אדר תשכ"ה (1965).

כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - לא יהיו כולם ראשים אלא באחוזה. חכם דוד חי צאלח, מחכמי בגדאד, אילה שלוחה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג אדר תר"ס (1900).

וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם - נתחכמו ישראל בבואם להר סיני לחיות באחדות, שעתה נתקיים חלום אביהם נגד אותם י"ב אנשים. חכם יעקב רקח, מחכמי טריפולי, קולו של יעקב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג אדר תרנ"א (1891).

חלילה להוציא דיבה על הרופאים הישראלים, שאינם נזהרים בשמירת השבת, ולדונם כדין מומר לכל התורה כולה, ולפסול אותם למול בני ישראל, שהרי אפילו במומר לכל התורה כולה הכשירו למול, ומכיוון ששומרים ברית ונימוזים ומלים בניהם, הרי מקיימים וְאַתָּה אֶת בְּרִיתִי תִשְׁמֹר, וכשרים למול, אליבא דכולי עלמא. חכם נסים בנימין אוחנה, רב העיר חיפה, נאה משיב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד אדר ב' תשכ"ב (1962).

כשישראל הם בפירוד אינם יכולים לקבל שפע, שכלי שבור אינו מקבל מה שנותנים לתוכו. ולא מצא הקדוש ברוך הוא לישראל שיהיו כלי ראויים לקבל הברכה, ומחזיקה שלא תצא לחוץ, אלא על ידי השלום, שיהיה ביניהם אהבה ואחוה. חכם יוסף בן אדהאן, מחכמי תיטואן, שופריה דיוסף מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"ה אדר ב' תר"ו (1846).

עם ישראל צריך לשאוף לאחדות גמורה. כולנו שייכים לעם ישראל, ויושבים בארץ ישראל. עם ישראל הלך בגולה, וגולה זו הפרידה בינינו. אולם עתה חזרנו לארץ שהבטחנו הקב"ה, לכן עלינו לחסל את ההפליה בין העדות, ולהיות לעם אחד. חכם יצחק אביחצירא, רב העיר רמלה, מתוך נאום הרב יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה אדר ב' תש"ל (1970).

בכות אהבה זו, הייתי לומד ושונה את קטעי האגדה, שבפרקי התלמוד, בשעה שחברי דלגו על אותם דפים. חכם עזרא ציון מלמד, מחכמי ירושלים, מאגדות התנאים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו אדר תשנ"ד (1994).

פֶּלֶז הָפֶז לְבָן מְהוֹר הוּא - שיש בידו מצוות ואהבת לרעה כמוד, הוא הָפֶז לְבָן הארמי, שביקש לעקור את הכל, וטהור הוא. חכם פנחס סעדון, מחכמי תוניסיה, פסקי הראש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז אדר תרנ"ז (1896).

על בעל בית, שאסר לאחד, לבוא בבית הכנסת שבביתו, מחמת שנאה, נראה כמה גדול כח השנאה לקלקל השורה, שוודאי לא הכל כמו הימנו, הבית אשר בו בית הכנסת, אף על פי שהוא בנאו וייסדו, אין בידו למחות ביד חברו, שלא יבוא עוד להתפלל בו. חכם יהודה אריה ממודנה, רב העיר ונציה, לקט כתבים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז אדר ת"ח (1648).

אף על פי שֶחָטָא יִשְׂרָאֵל הוּא - כי אפילו שחטא, לא מפני זה, יימרת לעד לעולם מן האילן, אמנם ישראל הוא, ואף על פי שהמיר את ה' ויבחר אלהים חדשים, עוד ישוב להיקרא בשם ישראל. חכם יצחק אבהב דה'פונסקה, רב העיר אמסטרדם, כתבי רבינו יצחק אבהב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז אדר ב' תנ"ג (1693).

כדי שיהיה להם עונש, על מה שעוברים על התורה, צריך שימאסו באחרים העושים, ושישנאו את החכמים. לפי שאם אינם שונאים אותם, והם באחדות בלב אחד, הרי הם חברים בכל המצוות שעושים, שכיוון שהם באחדות - הרי הם כגוף אחד, והרי הוא כאילו חלק אחד מהגוף שלהם, קיים אותן המצוות, ואותן המצוות מגינות על כל אחד מהם. הראשון לציון חכם באשי רפאל משה בולה, חיי עולם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז אדר תקל"ג (1773).

מנהג טוב שיש בינינו, שלא נמצא בחבורה שלנו שום ריב וקטטה, ואף שלפעמים יש ויכוח של קטט, תיכף יש בנו כיתות קדושים, המעוררים לב לכל דבר שבקדושה, ומכניסים עצמם שלא יתעכב הקטט, אף כשהוא קטט קטן, ומיד עושים שלום בין הצדדים. חכם צמח הכהן, מחכמי ג'רבה, בניין אבות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח אדר ב' תקע"ג (1813).

תָּמִיד תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ - אף אתה, תהיה אחד בגופך, ולא יחלק הלב מהפה. וזה אומר - אם תרצה לעשות תשובה, צריך להיות באחדות עם כל ישראל כאיש אחד. חכם שמואל אבן דנאן, מחכמי פאס, דשנת בשמן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח אדר ב' תשכ"ב (1962).

אֵין קִץ וְלֹהֵג הַרְבֵּה - כִּי בְּכָל דּוֹר וָדוֹר נִמְצְאוּ מַעֲדַת קֶרֶחַ, עוֹזְבֵי הַתּוֹרָה, וְנִכְסְפָה
גַּם כָּלֶתָה נִפְשָׁם לִקְעָקַע אֶת הַבִּירָה, שׁוֹנְאִים אֶת הַחֲכָמִים, רוֹצִים לְאוֹכְלָם בְּכָל
פֶּה וּבְכָל הַזְדַּמְנוֹת מַטִּילִים בָּהֶם דּוֹפִי וְכָל דִּיבָה רָעָה. וְעַל זֹאת בָּא הַמֶּלֶךְ, הַחֲכָם
מִכָּל אָדָם, וְאָמַר שָׂאֵל תִּשְׁגִּיחַ עַל הַבְּלִיָּהֶם, וְלֹא תִפְחַד מֵהֶם וּמִהֶמוֹנָם. חֲכָם
מֵאִיר וְאֶעֱקִינִן, מִחֲכָמֵי טְבֵרִיָּה, וַיֹּאמֶר מֵאִיר מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם כ"ט
אָדָר תִּשְׁל"ה (1975).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים
מֵרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, שְׁנֵאֲמַר וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' וְרַב
שְׁלוֹם בְּנֵיךְ. אֵל תִּקְרִי בְּנֵיךְ אֶלֶּא בּוֹנֵיךְ. יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ
שְׁלוֹהַ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם
בְּךָ. לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ אֲבִקְשָׁה טוֹב לָךְ. וְרֵאָה בָּנִים
לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין
לְמוֹ מְכַשׁוֹל. ה' עֲזֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' וְיִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.

אהבת ישראל לחודש ניסן

לצרף שתי התרבויות, ולקחת המובחר שבכל אחת. חכם חביב טולידאנו, מחכמי מקנס, פי חכמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' ניסן תשי"ז (1957).

מי שאינו משתתף בצרת חברו, ואומר מה לי ולצרה, שאז וודאי מורה שסובר שיש שתי רשויות, חס ושלום. שאם היה סובר שכולנו, בני אדם אחד אנחנו, היה צריך לעשות כדת וכשורה. חכם יצחק אלימלך, מחכמי ירושלים, מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום א' ניסן תקצ"ב (1832).

וזתרנות היא מידה טובה עד מאוד, ועיקר גדול בעבודה, כי בהיותו ותרן יהיה שמח בחלקו וינצל מהקנאה, וגם יהיה עושה צדקה בכל עת, ויקיים כמה נפשות מישראל, שכל המקיים אפילו נפש אחת מישראל, פאלו קים עולם מלא. חכם שלמה בירדוגו, מחכמי מכנאס, די השב ואם למסורת מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' ניסן תרס"ו (1906).

הדבקים במידותיו של הבורא מה הוא רחום אף אֵתָה הִיָּה רַחוּם, ודואגים לאלה שלא זכו ולא חשו אהבת הורים כמו יתומים, שהניחום בלי מחסה ומסתור, והשם יתברך מזמן להם בעלי חסד ורחמים, המקימים בתי יתומים ומוסדות הדואגים לחינוך ולמחיה. חכם אליהו דוד מאזוז, רב שכונת נווה שאנן, בן יכבד אב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' ניסן תשמ"ג (1983).

האהבה, בכל היותה מקור הבריה ויסוד קיומה והתמדתה, כאשר תעבור גבולה ותחליף מקומה, תהפוך לרועץ. האוהב עצמו, או זרים יותר מדאי, נהפך לאויב לו ולעמו. חכם רפאל קריספין, מחכמי ימבול, דרשות מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ג' ניסן תרל"ז (1877). מידת הענווה, לא נשתבח משה רבנו, עליו השלום, כי אם בה, ולא בחר ה' בנו, כי אם בעבור מידה זאת, שבה מצטיינת אומתנו. חכם יצחק מרעלי, מחכמי אלג'יר, מי מלל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' ניסן תשי"ב (1952).

התורה מושלמת בחלקיה, ואם כן ראוי להם לשמור ולקיים התורה והמצוות, כל מה שיכולו. חכם מנחם עטיאה, רב העיר תיטואן, נר מערבי מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ה' ניסן תקט"ו (1755).

אם בגפו - שאינו מקנא, רק לכבוד עצמו, ולא אכפת לו על חברו, אז בגפו יצא. אבל אם פעל אשה הוא - שחושב עצמו עם חברו כמו איש ואשתו, ומצטער גם על חברו, אז ויצאה אשתו עמו - גם מעשה אשתו, דהיינו חברו, כאילו עשה הוא בעצמו. חכם מכלוף יאנה, רב מושב פורת, חסד ורחמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' ניסן תשנ"ח (1998).

ולמדתם אתם את בניכם - אלו תלמידים, לדבר בם - עם כולם, בשווה, כשיוקפו לפניו כעטרה, אז מדבר עם כולם בשווה. חכם חיים אבולעפיה, רב העיר טבריה, יוסף לקח מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' ניסן תק"ד (1744).

לא תשנא את אחיך בלבבך - שראוי הוא להיות כלבבך. כי כמו שהלב הוא אחד מאברי הגוף והיותו יקר וחשוב, כך יהיה לך רעך, יען הוא חלק מגופך, ישאל גוי אחד בארץ. חכם יחיאל חיים ויטרבו, מחכמי אנקונה, יחיו דגן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' ניסן תר"ב (1842).

עד כמה שאפשר, הייתי נזהר לבקש מחילה, למי שפגעתי בכבודו. חכם אריה לוין, רב האסירים, מתוך צוואת הרב. הילולתו ביום ט' ניסן תשכ"ט (1969).

בזכות האחדות יצאו ממצרים. כיוון שהאחדות דבר טוב ומועיל, כרתו ברית לעשות חסד זה עם זה, ולהצטער בצער חבריהם. חכם חי הכהן, מחכמי ג'רבה, כה לחי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' ניסן תרע"ז (1917).

עמקים הרים וגבעות - בסך הכל מה שיש עודף באחד זה מה שחסר מהשני, ומזה בן אדם יקח מוסר ויאמר; כמו הארץ, כך בין האנשים, מה שחסר אצל אחד, נמצא יותר אצל השני. חכם ישועה ללוס, רב העיר בטנא, אלג'ריה, ליקוטי אהרון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' ניסן תשי"י (1950).

בית הכנסת בזמן הגלות, היא המקבצת כללות ישראל, ושם נעשים כל המשפחות, לאהובים ורעים, ולמשפחה אחת ממש, ומזה נולד האחדות בין ישראל לאביהם שבשמיים, וגם ביניהם. ולולי בתי כנסיות, אחד לא יראה חברו אפשר כל ימיו, ובפרט עני ועשיר. חכם שלום משאש, רב העיר ירושלים, וחכם השמש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' ניסן תשס"ג (2003).

יתכונן קודם כל להוכיח את עצמו, ודרך אגב ישמיע גם תוכחה לאחרים. חכם אליהו פרדס, רב העיר ירושלים, לזכרו של רבי אליהו פרדס מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א ניסן תשל"ב (1972).

אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה - יודעים לרצות את בוראם ע"י תרועה, ואז הקב"ה מתעורר עליהם במידת הרחמים, כי בזה יתנו מופת נאמן, כי מאמינים בני מאמינים הם, ויכירו כי ה' בְּאוֹר פְּנֵיָהּ יִהְיֶה, יבינו היטב וישיגו שה' בורא עולם, המשיגה על עולם ומלואו. חכם מנחם מנדל שְׁעָהן, מחכמי סולבקה, דברי מנחם. הילולתו ביום י"ב ניסן תרמ"ב (1882).

אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם - ואשר תרדוף שלום, שהוא גם לאשר בלתי חפץ שלומך, אל יהיה השלום שתדדוף מן השפה לחוץ, רק מאהבת הלב, וזהו אומרו: אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת. חכם משה אלשיך הקדוש, מחכמי צפת, ירים משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג ניסן ש"ס (1600).

כל יהודי יש לו חלק בתורה, באומה ובארץ ישראל. בוא וראה, בדורנו יש מרובים פורשי התורה, ואף על פי כן דבקים בעמם ובארצם ומוסרים נפשם על פדותה וחירותה, יקר בעינם כבוד ישראל, מתאזרים לגדולתו, שוחרים טובתו ושוקדים על שלומו. חכם שמחה אפרתי, מחכמי ירושלים, אור שמחה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג ניסן תשל"ג (1973).

עצם המצווה היא להורות שכל עם ישראל הם בחינת נפש אחת, שכולם באחדות אחת, דרגה אחת, וגוף אחד. חכם עזרא הדאיה, מחכמי ירושלים, נחלת עזרא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד ניסן תש"מ (1980).

הישמרו לכם מעשות מחלוקת עם שום אדם, ולעולם תהיו מן הנעלבים ואינם עולבים, ויקיים בכם מקרא שכתוב: ואהביו פצאת השמש בגברתו. חכם רחמים חיים יהודה ישראל, רב העיר רודוס, בן ימין מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו ניסן תרנ"ב (1892).

תורת ה' תמימה - בכל איכויותיה ובחינויותיה בתרי"ג מצוות, ואי אפשר לשום אדם לקיים התורה, ולכן לא זכו לקבל התורה עד שיעשו האחדות ביניהם, להיותם בחינת נפש אחד. וזה אומרו: משיבת נפש - הוצרכה התורה, שתהא משיבת נפש לכולם, כדי שיהיה להם הכנה לקבלה על ידי האחדות, שיהיו בחינת נפש אחת, שבזה יזכו כל אחד מישראל לקיים כל התורה כולה. חכם שלמה זואן, מחכמי תוניסיה, יריעות שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז ניסן תקע"ב (1812).

ליישוב היטב גם דעת רש"י, זכרוננו לברכה, על מנת שלא להשאיר מחלוקת בין מלכים, רבותינו הראשונים, וצריכים אנו למסור את נפשנו, כדי שגם דברי רש"י, יהיו עולים בקנה אחד עם דברי הרמב"ם והרמב"ן. חכם יהודה אריה ליאון ביבאס, מחכמי גיברלטר, לב חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז ניסן תרי"ב (1852).

איזוהי דרך, שבה לבדה יוכל לקנות השלמות, וכאילו קיים כל התורה, ובאה התשובה: כל שהיא תפארת לעושיה, ותפארת לו מן האדם - שרוח המקום ורוח הבריות נוחה הימנו, מצד משאו ומתנו עם הבריות כולם ועם המקום, וזאת יוכל כל אדם לקיים בה, וזאת היא שיבור לו האדם. מה שנאמר מצווה זו מכל מצוות האמורות בתורה, משום שמצווה זו מעלה עליו כאילו הוא זהיר וקיים כל המצוות. חכם שמעון אביקציץ, מחכמי מוגאדור, שש אנוכי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז ניסן תשי"ט (1959).

נשמות ישראל דומה למשכן, ככתוב ושכנתי בתוכם - בתוך כל אחד ואחד. חכם שלמה יפה אשכנזי, מחכמי איזמיר, אשר לשלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח ניסן תרכ"ח (1868).

אַהֲבַת הַחֲבֵרִים - עיין בזהר בטעם העשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, שנפטרו בזמן קצר, והיו כולם שורש אחד, לכן נפטרו כולם. ובשער הגלגולים התבאר בטעם שורש עצמו שכתב כי אני מוכרח להשתדל, שאלו החברים שלי יתקנו מעשיהם, לפי שאני, יש לי חלק בהם, ונמשך לי ריווח גדול אם הם יהיו צדיקים, מכיוון שדרך החברים הם שלומדים דבר זה מזה. חכם ששון בן משה פרסידאו, מחכמי ירושלים, שמן ששון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח ניסן תרס"ג (1903).

הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתָךְ - יש להוכיח כבר בפעם הראשונה, בצורה שיכול לחזור להוכיח אפילו מאה פעמים, שאם לא יוכיח בנחת, ברור שבפעם השנייה לא יתנו לו להוכיח. הראשון לציון החכם אליהו בקשי דורון, בנין אב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט ניסן תש"פ (2020).

קולם של עם ישראל מצפצף בבתי כנסיות ובתי מדרשות, ולא רק כשהם על ארצם ונחלתם, אלא אפילו בזמן שהידיים ידי עשן שולטות עליהם, והם בגלות, הכל זאת מחזיקים בתורה ובמצוות. חכם בוגיד חנינא סעדון, רב האי ג'רבה, מתוך דרישת החכמים. הילולתו ביום כ' ניסן תשס"ו (2006).

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - שרמו להם, שאם תהיו בהקהל אחד ובאחדות אחד, שאין בכם מחלוקת אז אלה הדברים אשר צנה ה' לעשות אתם - שאפשר לכם לקיימם, וכל אחד מכם, מעלים עליו כאילו קיים כל התרי"ג. חכם יצחק חורי, רב העיר זאווייה, טריפולי, קרית ארבע בני שלשים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א ניסן תרכ"ח (1868).

כוונת דוד המלך ללמד על בנו אבשלום סגוריה. שאמר אבשלום זה הוא בני, ואין מן הטבע שהבן ימרוד באביו, ואם כן מרד, הרי זה בא מן השמים, ובכן מה הוא אשם? וגם כאן, תחילה אמר להם: אני יוסף, ראה אותם שנבהלו מפניו, אמר להם: אני יוסף אחיכם, ואין מן הטבע שאח ימכור את אחיו. חכם ישועה תורג'מן, מחכמי ירושלים, עטרת ישועה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א ניסן תשע"ז (2017).

יסוד תורתנו הקדושה, וקיום מצוותיה, והשראת שכינתו, יתברך שמו, עלינו ישראל, שניהם קיימים ועומדים עלינו, כשאנחנו באגודה אחת ובאחדות גמורה. חכם רפאל יעקב מנשה, מחכמי איזמיר, עין המים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א ניסן תקצ"ב (1832).

ביד כל אדם לעשות שלום בין אדם לחברו, שזה אינו צריך גבורה ועושר ולימוד התורה. חכם דוד פאפו, רב העיר טריפולי, בני מאיר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב ניסן תרפ"ז (1927).

ישראל גוי אחד בארץ, זרע קודש, זרע טוב, ומאהבת ה' אותם כולם, נעשו ערבים זה לזה - זה ללמוד וזה ללמדו. חכם יצחק ענתבי, מחכמי ארם צובא, אוהל יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב ניסן תקס"ד (1804).

ואהבת לרעך כמוך - האוהב לחברו, אוהב גם בניו, שעל ידי זה יהיה נחת רוח לאוהבו. אם כן המקיים מצות אהבת ה', צריך לאהוב כל ישראל, שבנים הם לה' יתברך. ואם כן צריך כל אדם ללמד בן חברו תורה ויראת שמים, ולהישמר מלדבר קטגוריה על ישראל בכלל או בפרט, ולהרגיל עצמו תמיד לדבר על ישראל סנגוריה, שהקדוש ברוך הוא נוח לו בכך, ועושה נחת רוח ליוצרו, ובזה ניכר קיום מצוות אהבתו יתברך, ויראתו בלבב שלם. חכם מנחם מאזוז, מחכמי ג'רבה, שערי רחמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג ניסן תשי"ג (1953).

לוט שהיה חסר הרבה ביראת שמים, אם לא ראה מלאכים ממש, לא היה מכניסם ומכבדם. חכם אברהם הכהן, רב העיר צפאקס, תוניסיה, מלל לאברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד ניסן תשנ"ד (1994).

ביותר יהיה אזרהרה בזה, על עניין השנאה, שהיא שקולה ככל התורה. כי מצוות ואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה, ומזה מובן ההפך - כי לא תשנא את אחיך פלפלה הוא כלל גדול בתורה. חכם חיים הכהן, מחכמי ארם צובא. מקור חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה ניסן תט"ו (1655).

מקום שנחגו הכוהנים, שנושאים כפיהם בכל יום שעושים החזרה, ראוי והגון וישר להחזיק במנהג ישר וקיים. ולא נבטל מצווה רבה לקבל שפע ברכה בכל יום. כל שכן, בנשיאת כפיים, שהיא מצווה רבה, ומקבלים על ידיה שפע. ודאי שנכון להחזיק במנהג אבותינו. חכם שמואל מרציאנו, מחכמי לוד, ויען שמואל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו ניסן תשכ"ב (1962).

בכל הברכות, שנתברך אברהם אבינו, עליו השלום: וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְאַבְרָכָה וְאַגְדֹּלָה שְׁמִי וְהָיָה בְּרָכָה, כולם לא חלו עד בואו לארץ. והוא הדין במה שהוא סימן לבנים, שבהיותם בארץ, יתברכו בברכות אלו, ולא בחו"ל. והנה ענין הברכה שאנו מברכים לשם יתברך, הוא על דעת יִשְׁמְעָאל בְּנִי, בְּרַכְנִי, וזה נצמח מן וְהָיָה בְּרָכָה, שכל איש מישראל יש לו כוח לברך מחמת ברכת אברהם, ועל כן יש מקום גם לברך להשם יתברך על דעת יִשְׁמְעָאל בְּנִי, בְּרַכְנִי, וכל זה בארץ ישראל, וצריך לומר שמקומו של כל איש ישראל הוא בארץ ישראל. חכם אריה צבי פרומר, הי"ד, מחכמי לובלין, מתוך ארץ צבי. הילולתו ביום כ"ז ניסן תש"ג (1943).

העירוב מכריח לכל הגדולים שבמבוי, לילך לבתי העניים ולראות מצבם ולעשות עמהם צדקה, וגם מקרב הדעות ומכירים זה את זה. והחכם מלמד תורתו, והעשיר נותן מזמונו לסיוע. חכם ישועה הלוי, מחכמי ליסבון, אוצר חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח ניסן תרס"ו (1906).

אל תהי בסוד נמהרי לב, הממהרים בהשלמת קריאתו, בלתי ענות הללויה כי אדרבה לתקנת הפיקחים ראוי לנו לחוש, ולתקן גם את שאינם בני דעת. קל הוא לדבר על ליבם, בשפל קול התחינה לאמור: בואו אחי וְנִרְמְמָה שְׁמוֹ יְיָ - יחד כל איש ישראל חברים. חכם יחיא צאלח, רב ראשי לתימן, פעולת צדיק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח ניסן תקס"ה (1805).

אל תצא לריב עם שום אדם, גם אם רעה גמלך, והוא קדם. אם יחרפך אדם פך בלום, היה אוהב שלום ורודף שלום. חכם דוד זאגורי, מחכמי פורטוגל, להזכיר מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"ט ניסן תרנ"א (1891).

כל ישראל הם אילן אחד, ואדם אחד כלול מן רמ"ח איברים, וכמו שכל אברי האדם אוהבים זה לזה. וזה שכתוב: 'ואהבת לרעך' - כי רעך הוא ממש כמוד, כלומר כדמיון גופך, המחובר מאיברים רבים. חכם חיים ויטאל, מחכמי דמשק, עץ הדעת מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ל' ניסן ש"פ (1620).

וַיַּחֲפֹשׂ בַּגְּדוֹל הַחֹל וּבִקְטָן פֶּלֶא - שבבואו לחפש בעוונות שכנגדו, שלא יתחיל בו, להוכיחו נגד פניו, אלא בַּגְּדוֹל הַחֹל - כי תחילת הוכחתו יהיה שיוכיח לגדול בפניו, ואם לא היטה אוזנו - יוכיחנו בפניו, וזה אומרו: וּבִקְטָן פֶּלֶא. חכם יוסף שאלתיאל, מחכמי שאלוניקי, יוסף אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ל' ניסן תרכ"ג (1863).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים
מֵרַבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם, שְׁנֵאֲמַר וְכָל בִּנְיָן לְמוֹדֵי ה' וְרַב
שָׁלוֹם בִּנְיָן. אֵל תִּקְרֵי בִּנְיָן אֶלָּא בּוֹנֵי. יְהִי שָׁלוֹם בְּחִילָךְ
שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא שָׁלוֹם
בְּךָ. לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ. וְרֵאֵה בָנִים
לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. שָׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין
לְמוֹ מְכֻשׁוֹל. ה' עֲזֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' | יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

אהבת ישראל לחודש אייר

כל ישראל יש להם חלק כאיש אחד חברים בשם קדשו. כי אם יפול האחד, יתן איש את כל הון ביתו, מקנה קניינו, את כל רכושו, לא ישוב מפני כל, נותן בעין יפה, רוחו ונשמתו, להצילו בנפשו. חכם חיים אלפנדרי, רב העיר צפת, אש דת מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום א' אייר תצ"ג (1733).

לבני התורה אי אפשר בלא הבעלי הבתים, שאם אין מי שיעסוק בפרנסה ויתמוך בעוסקים בתורה, לספק להם מחייתם ומחייית בני ביתם, הרי שלסוף יוצרכו להיבטל מלמוד התורה, והם נמשלו לשלהבת שאינה יכולה להתקיים בלא הנר. חכם יצחק חזן, מחכמי העיר חיפה, ליצחק ריח מתוך 'החכם היומי'. ביום א' אייר תש"ן (1990).

שנהיה כולנו, השניים עשר, כנפש אחד רבה תפארת, וכל אחד יעלה על חברו כאילו הוא חלק, אבל ממנו ממש, בכל נפש ובכל מאוד, באופן שאם חס ושלום, יהיה איזה צער לאחד ממנו, לסייעו כולנו יחד או כל אחד פרטות בכל הבא מידו. חכם מאיר בניהו, מחכמי ירושלים, החיד"א מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' אייר תשס"ט (2009).

על ידי האחדות, יזכו ישראל לקיים כל המצוות. כיוון שהכול כאיש אחד, מה שמקיים זה, חשוב כאילו קיים זה, ויתרבה זכות בתורה וזכות המצוות. גם על ידי האחדות ישמח בריוות חברו ויצטער בצערו והווה לנו, כאילו מקיים כל התורה כי וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ זֶה פֶּלֶל גָּדוֹל בְּתוֹרָה. חכם משה זקן מאזוז, רב האי ג'רבה, ויקהל משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' אייר תרע"ה (1915).

מִה שֶׁשָּׁנוּא עָלֶיךָ לְחַבְרֶךָ לֹא תַעֲשֶׂה - ועל ידי שתאהב את כל אחד מישראל כגופך, אזי כל ישראל נחשבים כגוף אחד, ומתקיימים כל המצוות בכללות כל ישראל. חכם יצחק פרחי, מחכמי ירושלים, מרפא לעצם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' אייר תרי"ג (1853).

כמו שהאדם חייב להיזהר במצוות שבינו לבין המקום, כך הוא חייב להיזהר במצוות שבינו לבין חברו, ועל כן נכתבו עשרת הדברות, המישה בצד הלוח האחד וחמישה בלוח השני, חמש הם בין אדם למקום, וחמש הם בין אדם לחברו, להגיד לנו ששניהם שקולים. חכם מסעוד דנינו, מחכמי אשדוד, מה אדם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' אייר תשס"ז (2007).

כדי להתחבר, כדי לעזור, אתה צריך פשוט קשר אמיתי שמביא לשוויון. אתה לא יכול לעזור למישהו שנמצא ברמה אחרת משלך, אתה בשמים והוא בבור עמוק. הרב ישראל שלום יוסף פרידמן בן שלום, מחכמי ירושלים, ירידת הצדיק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' אייר תשע"ז (2017).

וְחִי אֲחִיךָ עִמָּךְ - בעת צרת איש מישראל, יחשוב אדם כאילו הוא אחיו ממש, ועל ידי זה יכמרו רחמיו עליו, לרחם עליו, ולהצילו מצרתו באיזה אופן שיוכל. חכם שאול הכהן, רב האי ג'רבה, יד שאול מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' אייר תר"ח (1848).

באמת יכוון שהוא אוהב כל אחד ואחד מישראל, וזה סגוריה גדולה למעלה, ומועלת מאוד לקבלת התפילות. חכם שבתאי בן חיים, רב המועצה לכיש, סיכומי שיעוריו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' אייר תשע"א (2011).

שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאֵין לָמוֹ מִכָּשׁוֹל - אף על פי שלכל העולם יש מכשול כשאויבים זה לזה, מכל מקום להם עצמם אין מכשול, שהרי אין זים משם עד שנעשים אוהבים. חכם עזרא מלכי, רב העיר רודוס, עינות מים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' אייר תקכ"ח (1768).

אין אנו נקראים בנים, אלא בזמן שאנו באחדות אחד, באהבה ואחוזה שלום ורעות. וזה שלא רצה לפייס את חברו בעבירות שבינו לבין חברו, אין רצונו שיהיה באהבה ובשלום עם חברו, ואינו בכלל סוג בנים, ולכן אין תשובתו מועלת. חכם דוד חדאד, מחכמי ג'רבה, קרן לדוד ולזרעו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' אייר תש"ג (1943).

רוֹדְפֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹנֶנָה הֵם נִמְסְרִים בְּסַפְּנָה, אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָא הַלְלוּיָהּ. אָדוֹן בְּכָל שְׁלָמוֹת מוֹשְׁלֵם בְּרֹדְף עֲמָדָה בָּלֵם, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ. חֹכֶם אֲבִיגְדוֹר קִרָּא, מַחֲכָמִי פִּרְאָה, אֶחָד יָחִיד. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ט' אִייר קצ"ט (1439).

פושעי ישראל, אין אש של גיהנם שולטת בהם, שהמצוות יגנו עליהם, שלא תשלוט בהם האש לכלותם, ותקף שולח להם את אברהם להעלותם. חכם יעקב טולידאנו, מחכמי מכנאס, ברית יעקב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' אייר תקל"א (1771).

הַרְחֵק מִשְׁכַּן רָע - שְׂאִין צָרִיךְ לִזְמֹר שִׁירְחִיק אֶת עֲצָמוֹ, אֲלֵא אִף זֶה שִׁירְחִיק אֶת חֲבֵרוֹ שִׁיזְכֹּה לַחֲיִיב. הַרְחֵק לְאַחֲרִים מִשְׁכַּן רָע הוּא יֵצֵר הָרַע. אֲמַנֵם, קִשּׁוּט אֶת עֲצָמְךָ קוֹדֵם, שֶׁאַתָּה אֵל תִּתְחַבֵּר לְרִשְׁעֵי, וְאַחֵר כֵּךְ קִשּׁוּט לְאַחֲרִים, שֶׁתִּרְחִיקֵם מִיֵּצֵר הָרַע. חֹכֶם אֱלִיהוּ שְׂמַעְיָא הַלּוֹי, מַחֲכָמִי אֶרֶם צוּבָא, קָרְבָן אִשָּׁה מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם י"א אִייר תַּקַּע"ד (1814).

הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא - שֶׁהַמוֹכִיחַ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תּוֹכַחְתּוֹ בְּאִפְסוֹן שֶׁלֹּא יֵצֵא מִמֶּנּוּ חֲטָא, הֵייוֹ עוֹזֵן שֶׁל לֹא תִשָּׂא - שֶׁלֹּא תֵצֵא לוֹ שְׂנָאָה מִהֲרָשָׁעִים, הַשּׂוֹמְעִים דְּבָרֵי תּוֹכַחְתּוֹ. וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁתִּהְיֶה הַתּוֹכַחָה לְהַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם, וּבִזָּה דְּבָרָיו מִתְקַבְּלִים, וְלֹא תִהְיֶה לוֹ שׂוֹם שְׂנָאָה, וּבְחִיפָךְ, אִפְּלִי הָרָשָׁע יֵאָהֵב אוֹתְךָ, וְאַתָּה תֵּאָהֱבֵהוּ - וּבִזָּה אֶתָּה מְקִיִּים עוֹד מִצְוַת גְּדוּלָה שֶׁל וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ פְּמוֹד. חֹכֶם יוֹסֵף סוֹסוֹ הַכֹּהֵן, סֵגֶן הָרֶבֶךְ הָרָאשִׁי לְתוֹנִיסִיָּה, פִּרְחֵי שׁוֹשְׁנָה מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם י"ב אִייר תַּש"מ (1980).

בְּפִלְחַ הָרָמוֹן רָקַתְךָ - רּוֹמְזִים לְאַבְנֵי שְׁבַשְׂמִיִּים, שֶׁאִפְּלִי אִם יִרְאֶה אוֹתָנּוּ, שְׂאִין אִף אֶחָד מִמֶּנּוּ שְׂקִיִּים תִּרְי"ג הַמִּצְוֹת, וְחֹסֵר לָנוּ הַרְבֵּה, יִרְבֶּה לָנוּ זְכוּיּוֹתֵינוּ כְּרִימּוֹן, שֶׁהִיא כּוֹלֵה מְדוּבָקֶת בְּדָבָק טוֹב אֶחָד עִם הַשְּׁנִי, הַקְּלִיפּוֹת עִם הַגִּרְעִינִים, כֵּן אֲנַחְנוּ עַל יְדֵי הָאֲחָדוּת שֶׁבָנוּ, יִחֲשֹׁב לָנוּ כִּאִילוֹ קִימָנוּ תִּרְי"ג מִצְוֹת, וְיִרְבֶּה זְכוּיּוֹתֵינוּ כְּרִימּוֹן. חֹכֶם מֹשֶׁה מִימּוֹן, רַב הָעִיר קְרִית אֶתָּא, בְּרַכַּת אֱלִיהוּ מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם י"ב אִייר תַּשַּׁע"ב (2012).

אחי שלח לי את חיבורו הראשון. חבל מאוד שהעולם אינו יודע מה טמון צפון בפנים החיבור הזה. ישראל אריה לייב שניאורסון, אחיו של הרבי. הילולתו ביום י"ג אייר תשי"ב (1952).

לעולם צריך בכל מאמצי כוחנו להפך בזכות, כל בן ישראל, שלא להוציאו מחזקתו. חכם אברהם חיים רודריגס, רב העיר ליוורנו, ארח לצדיק מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום י"ד אייר תק"ל (1770).

הם המון ישראל הנושאים עול הגלות, והם עמלים גם כן במלאכתם, ומפני רוב הטרדה אינם יכולים להתפלל על גלות השכינה. חכם מארי סאלם מנצורה, מחכמי צנעא, הפדות והישועה מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ט"ו אייר תרמ"ד (1884).

פֶּטוּם הַקְּטָנִית פִּיצָד - שבקטורת יבוא השפע, וישבר הקליפה, שיבוא השפע לשבעת ימי השבוע כמו השבת שמוזרד השפע, ומשבר הקליפה, ואפילו אש של גהינם שוקטת. חכם יצחק חי טייב, מחכמי טונים, חלב חטים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז אייר תקצ"ו (1836).

יש אדם חכם וחרף המוזה, להבין ולהשכיל בתורה ועבודה, כמו מעיין הנובע, ואין מי שדלה אותם המים, ומחמת זה אינם נובעים חדשים. הרב משה חיים אפרים, רב העיירה סדילקוב, דגל מחנה אפרים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז אייר תק"ס (1800).

הרחק משכן רע - והיה לו לומר: 'התרחק', שאין צריך לומר שירחיק את עצמו, אלא אף זו שירחיק את חברו, שיזכה לחייב. הרחק לאחרים משכן רע הוא שטן הוא יצר הרע. חכם אליהו שמעא הלוי, מחכמי ארם צובא, קרבן אשה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח אייר תקע"ד (1814).

השלום, שהוא שקול כנגד כולם, ולהיות אהבת הרעים מושרשת בלבנו, ששם תלוי כל התורה כולה. חכם יצחק אקשוטי, מחכמי קושטא, בני ישחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח אייר תרכ"ב (1862).

אֲחֹז בְּכֶסֶף כְּבוֹדִי וְהִחֲזֹר לָהֶם תְּשׁוּבָה - לפי שנתן לנו הקדוש ברוך הוא את מידת התשובה, שגם אם חוטאים ומאבדים הכל, הרי שעושים תשובה ומתקנים הכל, ורמז לו: אֲחֹז בְּכֶסֶף כְּבוֹדִי - כי גדולה תְּשׁוּבָה שְׁמֹגַעַת עַד כְּסֵף הַכְּבוֹד. חכם עזרא עטייה, מחכמי ירושלים, שערי עזרא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט אייר תש"ל (1970).

אִישׁ עַל מַחְנֵהוּ וְאִישׁ עַל דָּגְלוֹ - כיוון שהם באחדות, יהיה איש על דגלו, וכל אחד יהיה מכיר את מקומו, ולא יכנסו בתחום שאינו שלהם, כמו שהיו בדגלים, שכל אחד יושב בתחומו. הראשון לציון חכם חיים אברהם גאגין, חיים מירושלים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' אייר תר"ח (1848).

מִנֵּין שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵתַאֲוָה לְבִרְכַּת פְּהִינִים? - שבברכת כוהנים כתוב: וַיֵּשֶׁם לָהּ שְׁלֹום, ונראה שמשום כך הקדוש ברוך הוא מתאוה לברכת כהנים, כדי שיהיו כולם בלב אחד. חכם שמואל שלם, מחכמי שאלוניקי, מלך שלם מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ' אייר תקכ"ח (1768).

כל איש ישראל הם כאיש אחד, ובמות אחד מהם, הוא כחלק אחד מן הגוף. צריך שירגישו החיים במיתתו של זה. חכם אליעזר בן שנגי, מחכמי קושטא, דת ודין מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"א אייר תקנ"ג (1792).

מנהג זה הוא מזמן קדמון, מכמה דורות, שנהגו כן להשתטח ספרדים, והאשכנזים לא מיתו בהם, לכן מן הראוי לתור ולחפש כדי ללמוד זכות ולמצוא סמך, שלא עושים איסור. חכם שלמה אליעזר אלפנדארי, מחכמי ירושלים, הסבא קדישא מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה אייר תר"צ (1930).

סוף שידעו אנשים, שאנחנו רוצים לנסוע ארץ לישראל. כמה אנשים, ידידים טובים, באו בתרעומות, ככעס, למי אתם עוזבים את הציבור הזה?! - אפילו הרבי מלובביץ' לא היה שמח מזה, לעזוב ציבור שלם. חכם משה מיכאלשווילי, מחכמי קרית מלאכי, דברים בעל פה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג אייר תשע"ד (2014).

דעו לכם שנשמות ישראל, שורש אחד להן, כמו שאמרו: **כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא**, ואף על פי שהם, חס ושלוש, רשעים, הקדוש ברוך הוא חס על בניו, כמו שהיו בזמן החורבן, שעשו עבודה זרה וגילוי עריות, ושפך חמתו על עצים ואבנים, וחס עליהם, ולא כילה אותם, שראה שעתידיים בניהם לעסוק בתורה ומצוות. חכם יוסף בן הרוש, מחכמי מרוקו, גביע יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד אייר תש"ז (1947).

שְׁלֹמֹה רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתָהּ - מידת הגאווה היא מביאה לידי מחלוקות רבות, שמצד גאוותו, יהיו שונאים אותו. ואין כן, אם יש שלום בין תלמידי חכמים, בוודאי שיש להם מידת הענווה. חכם חיים חורי, רב העיר גאבס, תוניסיה, חסד ואמת מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה אייר תשי"ז (1957).

וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְדָּקָה שְׁלֹמֹה - קודם כניסתו לבית הכנסת, ישים אל לבו מצוות **וְאַהֲבֵת לְרֵעֵהוּ כָמוֹהָ**, ואחר כך יכנס, ויכוון לאהוב כל אחד מישראל כנפשו, כי על ידי זה תעלה תפילתו כלול מכל ישראל, ותוכל לעלות. חכם שלמה אמסלם, רב העיר מידלה, מרוקו, בני שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה אייר תשכ"ג (1963).

אין הקדוש ברוך הוא אוהב, אלא למי שאוהב את ישראל, וכל מה שאדם מגדיל אהבתו לישראל, גם הקדוש ברוך הוא מגדיל עליו. ואלה הם הרועים האמיתיים של ישראל, שהקדוש ברוך הוא חפץ בהם הרבה, שמוסרים עצמם על צאנו, ודורשים ומשתדלים על שלומם וטובתם בכל הדרכים, ועומדים תמיד בפרץ להתפלל עליהם, ולבטל הגזירות הקשות ולפתוח עליהם שערי הברכה. חכם משה חיים לוצאטו, מחכמי פאדובה, מסילת ישרים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו אייר שנת תק"ו (1746).

המחילה כל אחד לחברו, לא תבוא כי אם מפאת הענווה, שידע ומכיר האדם מה ערכו ומה חייו, ועל ידי זה מתרצה ומתפייס עם חברו, שכולנו בני איש אחד נחנו. חכם דניאל הכהן נהר, מחכמי איזמיר, יד הנהר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז אייר תרמ"א (1881).

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - שְׁכַל הָעִבְרִיּוֹת שֶׁאִדָּם עוֹשֶׂה, הַכֹּל בְּגִלְגַּל פִּיזוֹר הָעָם. חֲכָם אֵלֵיהֶוּ דִּנְיָו, מַחֲכָמֵי יְרוּשָׁלַיִם, יִלְקוּטֵי אֵלֵיהֶוּ מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילולתו בְּיוֹם כ"ח אִייר תשנ"ח (1998).

אִם יוֹדֵעַ שֶׁאֶחָד מִחֲבָרָיו, חָס וְשָׁלוֹם, יִכְשַׁל בַּדְּבָר הַלָּכָה, צָרִיךְ שִׁיּוּדִיעֵנו קוֹדֵם הִיִּשְׁבִּיבָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּיֵּשׁ. חֲכָם יִצְחָק מוֹלֵכוֹ, מַחֲכָמֵי שְׁאֲלוֹנִיקִי, אֹרְחוֹת יוֹשֶׁר מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילולתו בְּיוֹם כ"ח אִייר תקמ"א (1781).

הַיְּהוּדִי בִּארְצוֹת הַמְּעֻרָב, אֲשֶׁר הִשִּׁיג חוֹפֶשׁ וְחִכְמָה וּלְפַעֲמִים גַּם עוֹשֶׁר, אָף אִם יִסְתַּנּוּ לָבוֹ בַּסֶּפֶק עַל דָּתוֹ, עוֹדֵנוּ יוֹדֵעַ הַחוּבָה וְכִלְיוֹתָיו יִיסְרוּהוּ, לְבִלְתִּי שִׁכּוֹחַ אֶת בְּנֵי עַמּוֹ, אֲשֶׁר לֹא שִׁפְרָה נִחְלַתָם. חֲכָם אַבְרָהָם דָּאֲנוֹן, רֹאשׁ בֵּית הַמְּדֻרָשׁ לְרַבִּנִּים בְּאִיסְטַנְבּוּל, תּוֹלְדוֹת בְּנֵי אַבְרָהָם מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילולתו בְּיוֹם כ"ט אִייר תרפ"ה (1925).

שִׁמְהָ שֶׁלֹּא הוֹעִילָו נָח וְאַבְרָהָם לְבְנֵי דוֹרָם הוּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיוּ כְּאִישׁ אֶחָד לַעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יוֹעִילוּ מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל צִדִּיק לְבְנֵי דוֹרוֹ, אֵלָּא לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם כְּאִישׁ אֶחָד. חֲכָם דּוֹד זְכוֹת, רַב הָעִיר מוֹדֵנָה, אִיטָלְיָה, זָכַר דּוֹד מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילולתו בְּיוֹם כ"ט אִייר תרכ"ה (1865).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שָׁלוֹם בְּעוֹלָם, שְׁנֵאֲמַר וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שָׁלוֹם בְּנֵיךְ. אֵל תִּקְרִי בְּנֵיךְ אֵלָּא בּוֹנֵיךְ. יְהִי שָׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלֹוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אַחֵי וְרַעִי אֲדַבְּרָה נָא שָׁלוֹם בְּךָ. לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ. וְרֵאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. שָׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין לָמוֹ מְכֻשׁוֹל. ה' עֲזֵז לְעַמּוֹ יִתָּן ה' יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

אהבת ישראל לחודש סיוון

אם תהיה אהבה, אז מורה עלי, שאני ה' אחד. חכם אברהם הכהן, מחכמי ג'רבה, ולבש הכהן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' סיוון תרל"ד (1874).

הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתָךְ - אדם שהוא חברך ודומה לך, וכל ישראל חברים ואחים, ואדרבה התוכחת מאדם כמוהו, הנראה לו שהוא איש פשוט, מתקבלת ביותר מתוכחת של רב גדול. חכם חיים ניסים חזקיה חורי, מחכמי ג'רבה, חזקת אבות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' סיוון תש"נ (1990).

אֶל תּוֹכַח לֵץ פֶּן יִשְׁנָאךְ - אל תוכיחנו בלשון בזיון, שהוא לץ ובזוי פן ישנאך. אלא בדרך כבוד, שאתה חכם וכן גדולים, זרע קודש, ואינו נאה לך לעשות המעשים הללו, שמא יחשדו בך שאתה חוטא, חס ושלום, ואז יאהבך ויקבל תוכחת מאהבה. חכם יעקב דוויק הכהן, רב העיר קיליז, ארם צובא, דרך אמונה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ב' סיוון תרע"ט (1919).

וְעִשִּׂיתָ חֵיֶשֶׁךְ וְהַטּוֹב - ועתה יאמר גם באשר לא ציווך תן דעתך לעשות הטוב והישר כי הוא אוהב הטוב והישר. וזה עניין גדול לפי שאי אפשר להזכיר בתורה כל ההנהגות האדם עם שכניו ורעיזו וכל משאו ומתנו ותיקוני היישוב והמדינות כולם. חכם יוסף אירגאס, מחכמי איטליה, שומר אמונים מתוך 'החכם היומי' הילולתו ביום ג' סיוון ת"ץ (1730).

אל יאמר אדם: אין לי עוד מעתה לעסוק במשא ומתן, ולא בשום מלאכה, כי אם אשים כל מעשיי, דיבורי ומחשבתי בתורה, למען אוציא את כל חלקי נשמתני על דבר קדושה. לא כן הוא, כי אי אפשר זה בלא זה. אם אין קמח אין תורה, וכלל הוא ביד האדם, בכל דרכיך דעהו, וזה גם כן נחשב לצורך קדושה, ולא תרפה ממלאכתו המוטלת עליו לפרנס את עצמו ובני ביתו. חכם יצחק צאלח מכמל, מחכמי בגדאד, דבר בעתו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' סיוון תשי"א (1951).

שבת שלום - שאם בחול עשה שום מחלוקת עם חברו, על כל פנים בבוא יום השבת, ישלים עמו מן הוא והלאה מעין עולם הבא, ושם אין מחלוקת ושנאה ותחרות. חכם יהושע שלמה ארדיט, מחכמי איזמיר, איש מבין מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' סיוון תרל"ו (1876).

וַיִּשְׁאַל אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם - אם אדם שואל ממך איזה כלי או איזה דבר, תעשה טובה ותשאיל לו מפני השלום, שתהיו אוהבים וידידים, ולא יחזיר פניו ריקם מפני השלום. חכם מרדכי כמוס אמייס הכהן, רב ראשי לתוניסיה. גדולת מרדכי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' סיוון תשל"ד (1974).

שמתעטפים בטלית, כל כנף עם ציציתיו לזווית אחת, לארבע הפאות, ובשעת קריאת שמע, מקבצים כל הארבעה ביחד, ומחזיקים אותם ביד, לרמוז שכולם כחוט אחד, ומצווה אחת היא - כן עם ישראל אף על פי שמפוזר ומפורד בכל ארבע כנפות הארץ, כשמתקבצים בארץ ישראל, צריכים להיות אחד, בלי הבדל זה בזה. חכם ראובן בן דוד, מחכמי אשקלון, עוז והדר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' סיוון תשל"ה (1975).

כשעומדים להתפלל, קודם העמידה, מהפכים פניהם לאחוריהם, ועושים תנועה בידיים לאנשים העומדים לאחוריהם, שיבואו לפניהם, מפני הכבוד, מסתבר היינו טעם למנהג זה הוא לעשות שלום זה עם זה, כמו שואלים מחילה זה מזה, כדי שיהיו כולם באהבה ואחוזה כאיש אחד עד שתקובל התפילה. חכם אברהם חמוי, מחכמי ארם צובא, בית אל מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ח' סיוון תרמ"ו (1886).

מאוד התרחק מהאהבה לניצוח, כי זו מידה מגונה, שנואה לפני המקום, גם מבני אדם הנכבדים. וזה אפילו בענייני העולם, לא כל שכן, וקל וחומר הדברים העסק התורה הקדושה. חכם אהרן עזריאל, ראש ישיבת בית אל, און אהרן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' סיוון תרל"ט (1879).

שיהיו ישראל באחדות אחת, אגודה אחת, ואוהבים זה את זה, אז כל אחד ואחד עושה מצווה, נחשב כאילו עשה כולם. לזה אמר: מוֹרֶשֶׁה קִהְלֹת יַעֲקֹב, שיהיו קהילה אחת, אגודה אחת. חכם יעקב חיים סופר, מחכמי ירושלים, ישמח ישראל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' סיוון תרצ"ט (1939).

הנה האדם נוצר על ידי הזכר ונקבה שמזדווגים יחד באהבה וחיבה בגוף אחד. וזה אחד מפלאי ה', שהיה יכול לבדו את כל בני האדם יחד מן האדמה, ולא עשה כן. להראות, כי קיום החיים הוא דווקא על ידי התדבקות ואחיזה איש ברעהו. הראשון לציון, חכם באשי יעקב מאיר, דרוש בבית החולים משגב לדרך מתוך 'החכם היומי'. ביום ט' סיוון תרצ"ט (1939).

כולנו אחים, ולא נבגוד איש באחיו. באם יירק איש באחיו - ייפול הרוק בפני היורק. כי כבוד אחינו כבודנו, וחרפת אחינו היא חרפתנו. חכם דוד אלעזרוף, אמרי דוד מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום י' סיוון תשל"ה (1975).

היות שם ערוב רע בטוב, וקליפה קדמה לפרי, אין האור ניכר אלא מתוך החושך. מי שעבר עבירה חמורה, אפילו עבד עבודה זרה, אם שב בתשובה גמורה, לפי ראות עינינו, ולא שמערים עורמה, ירד לפני התיבה אם הוא בקי באומנותו. חכם מתתיה גיסים טירני, מחכמי איטליה, מדבר מתנה מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום י"א סיוון תקע"ה (1815).

הבעל מלאכה בשדה הוא יסוד התורה וכמי שמתעסק בה. חכם בן ציון רפאל הכהן פריצי, מחכמי מנטובה, 'פתח עיניים' מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב סיוון תר"ד (1844).

אם תאמר לאיש ריב ומדון: הלא ידעת, כמה גדול השלום ושנוא המחלוקת, אמור יאמר: ידעתי, אבל מי יכול להתאפק להיות בשלום עם המכעיסים אותי, אף אתה אמור לו: אם היה הדבר קל, לא היה הקב"ה קובע לו, כל כך שכר ומעלה גדולה. חכם יעקב מוצפי, מחכמי ירושלים, ארי עלה מבבל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג סיוון תשמ"ג (1983).

כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב - אֵף שִׁנְקֵרָאִים יַעֲקֹב, שֶׁעֵדִיין לֹא חֲזְרוּ בַתְּשׁוּבָה, לְהִיחֹתם בֵּית אֶחָד, אִמּוֹר לָהֶם אֲמִירָה רַכָּה. חֹכֶם אֱלִיהוּ בֶן הַרוּשׁ, מַחֲכָמִי צִפְרוּ, בִּרְכַת אֱלִיהוּ מֵתוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בְּיוֹם י"ג סִיוּן תרמ"ג (1883).

כֹּל בְּנֵי הָאָדָם הֵם בְּרוּאֵי זְמַנָּה יְדִי, וְכוֹלָם שׁוּיִים לִפְנֵינוּ, וְרִצּוֹנוֹ כִּי כָל בְּנֵי וְעַבְדֵינוּ לֹא יַרְעוּ זֶה לָזֶה. חֹכֶם יוֹסֵף (וִזִּיפָה) הַכֹּהֵן יְהוֹנָתָן, מַחֲכָמִי ג'רֵבָה, לִסְפָּר בְּצִיּוֹן מֵתוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי' הִלּוּלָתוֹ בְּיוֹם י"ד סִיוּן תשט"ז (1956).

וְהַנֶּכֶם הַיּוֹם פְּכוּכֵי הַשָּׁמַיִם לָרֶב - לְהִרְאוֹת לוֹ אֶת הַנְּקוּדוֹת שֶׁהוּא זֹוֹהֵר בָּהֶם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. חֹכֶם נִיסִים יָגֵן, מַחֲכָמִי יְרוּשָׁלַיִם, נְתִיבֵי אֹר מֵתוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בְּיוֹם י"ד סִיוּן תש"ס (2000).

אִם הָאָדָם מִדְּמָה בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁהוּא אִישׁ הַיֶּשֶׁר בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים, אִזּוֹ נַעֲשֶׂה לוֹ כְּהִיתָר לְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע וְרִכִּילוֹת וּלְבִיִּישׁ אֶת חֲבֵרָו, וּמִמִּילָא נִצְמַח מִזֶּה מַחְלֻקָּתָה וְדַבְרֵי רִיבוֹת בְּשַׁעֲרֵי, וְנַעֲשֶׂה פִּירּוֹד לְבָבוֹת בֵּין הַדְּבָקִים. וְמִי יִתֵּן וְהָיָה לְכֶכֶם זֶה - לְהִיחֹת בְּאַחֲדוּת. חֹכֶם זָאב וּלְהָפֵךְ גִּינְצֵלֵר הִי"ד, מַחֲכָמִי הוֹנְגְרִיָה, תּוֹלְדוֹת יִשְׂרָאֵל. הִלּוּלָתוֹ בְּיוֹם ט"ו סִיוּן תש"ד (1944).

אֲחוּוָה הִיא יֶסוֹד וְקִיּוֹם וְעִמָּדֶת אוֹמַתָנוּ עַד עֵתָה. הוּא הַשְּׁלוֹם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ תַּמִּיד מִתְּפַלְלִים וְשׁוֹאֲלִים מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמָה פַעֲמִים בְּיוֹם: שְׁלֹם, עֲשֵׂה שְׁלֹם, יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא, שֶׁהוּא רְפוּאָה לְגוֹפְנוֹ וּלְנַשְׁמַתָנוּ. וְכִבּוּא אֱלִי אִשׁ הַנַּעֲזוּרָה וְהַתְּחִלָּה לְהַתְּלַחֵב, עֲלֵינוּ לְכַבּוֹתָהּ בְּשִׁתִּיקָה. חֹכֶם יַעֲקֹב חֲדָא, מַחֲכָמִי ג'רֵבָה, אֲחִיעֶזֶר מֵתוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בְּיוֹם ט"ז סִיוּן תש"ט (1949).

הָאֲחֻדוֹת וְהָאֵהָבָה בָּאִים מִמִּידַת הָעֲנוּוָה, שֶׁהֵעֵנִי אֵינוֹ מַחֲשִׁיב עֲצָמוֹ לְכָלָם אֵינוֹ מִקְפִּיד עַל חֲבֵרָו, וְתַמִּיד יִהְיֶה בְּאַחֲדוֹת וְאֵהָבָה. זֶה שֶׁנִּרְמַז: נִחְנֶה פְּשָׁעֵנוּ וּמִרְיָנוּ - וְאִפְּלוֹ כִּי, אִם בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נִחְנֶה - אִם יֵשׁ לָנוּ אֲחֻדוֹת, נִחְנֶה גַּעֲבָרָה וְחֻצִּים - וְלֹא נִתְפַּחַד מִשּׁוֹם דְּבַר, אִפְּלוֹ שִׁישׁ בִּידֵינוּ פְּשָׁעִים וּמִרְדִּים, כִּיּוֹן שִׁישׁ בִּידֵינוּ הָאֲחֻדוֹת. חֹכֶם יִצְחָק חֶסֶן, מַחֲכָמִי דְמַשְׁק, אֵהָל יִצְחָק מֵתוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בְּיוֹם ט"ז סִיוּן תש"ד (1944).

רבונו של עולם, בשעה שעוסקים ישראל באמירת תהלים, יהיה חשוב בעיניך פאלו עוסקים בנגעים ובאחלות - והעולם לומדים הפשט, מחמת שנגעים ואחלות הוא חריפות. אבל אינו מובן כי הנגעים דבר רע למאוד, ומוכא בגמרא: על י"ג דברים נגעים באים, וחושב שם על לשון הרב ורכילות, ועל שאינו רוצה לעשות לחברו איזו טובה או להלוות לחברו איזה כלי. אשר על זה ביקש דוד המלך, שצריך כל איש לשבר את ליבו, ולבקש מאת השם יתברך על נגעי לבבו. חכם אהרן פרלוב, האדמו"ר מקרלין, בית אהרן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז סיוון תרל"ב (1872).

וה' נתן חכמה לשלמה ... ויהי שלם בין חיהם ובין שלמה - החכמה שה' חונן, שייכת מולה לחכמה, שמניבה שלום. חכם יוסף חוסה פאור הלוי, מחכמי ניו יורק, אור למאיר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח סיוון תש"פ (2020)

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבץ - אפילו אם יהיה, חס ושלום, בשפל המדרגות, התכלית הקצה, מוקצה ומובדל מה', וזה שאמר: 'בקצה השמים' - אף על פי כן, משם יקבץ כי לא ידח ממנו נדח. חכם ישראל זאב הלוי הורביץ, מחכמי טבריה, נחלה לישראל וארץ חמדה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח סיוון תרכ"א (1861).

האומה הישראלית הנבחרת, וכל פרט ופרט מהאומה הזאת, אחוז בעבותות אהבה עם חברו. חכם רפאל מילדולה, רב העיר לונדון, חופת חתנים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט סיוון תקפ"ח (1828).

הן בעוון פירוד הלבבות ושנאת איש ברעהו כלה הכל, שכשם שלמטה הם נפרדים איש מרעהו, גם למעלה הם מתקוטטים ומקטרגים זה עם זה ומונעים השפעת מלהוריד, כי כן נא לשון בקשה, אוהבי ורעי, איש באחיהו ידבקו, והיו לבשר אחד, וכל אחד יחשוב את חברו כאילו הוא חלק מגופו ממש, ובכך וודאי יתמלא על חברו רחמים בראות בצרת נפשו, על המחיה ועל הכלכלה. חכם שלמה חכים, מחכמי איזמיר, כסא שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט סיוון תקצ"ח (1838).

אֶל תִּקְרֵי בְּנֵיךְ אֶלֶּא בּוֹנֵיךְ - אל תגרום שהשלום בישראל יהיה בבחינת בנים, כי דרך העולם, נפרדים הבנים בסוף, איש מרעהו, וכל אחד חי לו בנפרד עם משפחתו, ואם כן שלום כזה לגרועות, שבסופו יהיה פירוד, אלא בּוֹנֵיךְ - כמו בניין, המאחדים אבן עם אבן, ונחיה לגוף אחד, ולעולם לא יתפרד, כך יהיה עם ישראל מאוחד, ומלוכד, וכל הרוחות שבעולם לא יזיזו אותו ממקומו. חכם רפאל ביטון, רב העיר הוד השרון, אמרי איש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' סיוון תשס"א (2001).

שעל ידי השלום נחשבים כגוף אחד, וכל המצוות שמקיימים כל ישראל, נחשב להם כאילו כל אחד מהם, כאילו קיים כל התרי"ג, שהרי חשובים כאחד. חכם אברהם בושערה, מחכמי אלג'יר, ברית אברהם מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"א סיוון אחר שנת תקנ"א (1791).

וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו - היהודי מטבעו הוא טוב. בשעה שהוא נתון במצוקה וצרה אז אמונתו גדלה, ותפילתו זכה, מרגיש בצער אחיו, ומשתתף בצערו. חכם אליהו הכהן, מחכמי מרסי, יקרא דשכבי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב סיוון תשס"ח (2008).

חזרת שם ישראל ליושנו והדרו, אינו עד שוב כל עשרת השבטים, ויהיה בית ישראל שלם. חכם דוד מילדולה, מחכמי אמסטרדם, דרכי דוד מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"ב סיוון תק"ע (1810).

כל אדם בבואו לבית הכנסת להתפלל ערבית בליל יום הכיפורים קודם שיתחילו ערבית יאמר בינו לבין עצמו נוסח זה: הריני מוחל וסולח לכל אחד ואחד מישראל בין איש בין אישה, בין קטן בין גדול, בין שחטא לי בממוני בין שחטא לי בגופי, בין שחטא בכבודי, בין באונס בין ברצון, בין בשוגג בין במזיד, בין בגלגול זה בין בגלגולים אחרים. והריני מוחל להם מחילה שלימה מעתה ועד עולם. חכם יעקב יצחקי, רב ראשי ליהודי ההרים דִּאָגֶסְטון, אוהלי יעקב מתוך 'החכם היומי'. ביום כ"ב סיוון בשנת תרע"ז (1917).

יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי - כְּשֶׁעוֹשֶׂה שְׁלוֹם עִם רַעְהוּ וְנַעֲשֶׂה אוֹהֲבִים זֶה לָזֶה, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי - לְשִׁמִּי מִמֶּשׁ, שֶׁעַל יְדֵי אֲהָבָה שְׁלוֹ וְהֶאֱהָבָה שֶׁל רַעְהוּ, נַעֲשֶׂה שְׁמִי שְׁלוֹם. חֹכֶם מֹשֶׁה אֶזְאָגוּרִי, רַב הַכֹּפֶר יוֹנִילָאן, מְרוֹקוֹ, יָרִים מֹשֶׁה מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בַּיּוֹם כ"ב סִיווֹן תש"א (1941).

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הָבָא - כְּשֶׁאֵין מְרִיבוֹת וּוִיכּוּחִים מִיּוֹתֵרִים הַגּוֹרְמִים לְמַחְלּוֹקֶת בָּעַם, כְּאִשֶּׁר כָּל יִשְׂרָאֵל נַעֲשִׂים כְּאֶגוּדָה אַחַת, לְכוֹלֵם יֵשׁ חֶלֶק לְעוֹלָם הָבָא. חֹכֶם רַפָּאֵל אֶלְאָשׁוּוֹלִי, מַחֲכָמִי לוֹד, פְּרָקִי רַפָּאֵל מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בַּיּוֹם כ"ג סִיווֹן תשס"ה (2005).

וְרַב שְׁלוֹם בָּנִיךְ - אֶפִּילּוֹ שְׁלֹא תִקְיִמוּ כָל הַתְּרִי"ג מִצְוּוֹת, כִּיוֵּן שְׁבִינְכֶם שְׁלוֹם נִחְשֵׁב לָכֶם כְּאִילוֹ קִיּוּמָתְכֶם בְּכֻלּוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל וְיֵשׁ לָכֶם שֹׂכֵר הַרְבֵּה. חֹכֶם מִסְעוּד הַכֶּהֱן אֶלְחָדָד, מַחֲכָמִי יְרוּשָׁלַיִם, בֶּן מַכְבָּד אֲב מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בַּיּוֹם כ"ד סִיווֹן תרפ"ז (1927).

גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל הֵיוּ מִקְפִּידִים לְנִקּוֹת אֶת בֵּית הַכִּנְסָת. הָרֹאשׁוֹן לְצִוּוֹן חֹכֶם מִרְדְּכִי אֶלְיָהוּ, דְּבָרֵי מִרְדְּכִי מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בַּיּוֹם כ"ה סִיווֹן תש"ע (2010).

הִנֵּה עִם בָּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֶצוֹם מְמֻנָּה - אֶפִּילּוֹ שֶׁהֵם רַבִּים וְעֶצוֹמִים הַרְבֵּה, וּמַחֲמַת הָרִיבוּי וְהָעוֹצֵם יֵהִיוּ מַחֲוֹלְקִים, אֵינָם אֵלָּא כְּאִישׁ אֶחָד רַב וְעֶצוֹם. זֶה הָרִיבוּי הוּא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּיוֵּן שֶׁמִּצָּא אוֹתָם מֵאוֹחָדִים בִּיחָד, שָׁכֵן בְּקִרְבָּם, וּמִמֶּנּוּ נִתְרַבּוּ וְנִתְעַצְמוּ. חֹכֶם מִיּוֹן יֶאֱפִיל (יִפָּה), מַחֲכָמִי אֶלְגִּ'ר, פִּי צְדִיק מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בַּיּוֹם כ"ו סִיווֹן תפ"ז (1727).

הַיּוֹדֵעַ בְּסִכְנַת חֲבֵרוֹ וְאֵינוֹ מִשְׁתַּדֵּל לְהַצִּילוֹ מִמֶּנָּה, בַּחֲזוֹת לֹאֵל יָדוֹ לְהַצִּילוֹ, וְגַם אֵינוֹ טוֹרַח לְהוֹחִירוֹ עָלֶיהָ, וְאוֹמֵר וְזֶה אֵיכַפֶּת לִי בַּעֲזֶר אַחֲרֵי, כִּיוֵּן שֶׁאֵין בְּנַחַת דִּי לִי, חוּטָא חֲטָא גָדוֹל, וְעֵתִיד לִיתֵּן אֶת הַדִּין כְּאִילוֹ גֶּרֶם הוּא הַנּוֹק, וְלַחֲפֹךְ הַמִּשְׁתַּדֵּל לְהַצִּילָת חֲבֵרוֹ, גַּם כִּי לֹא הַצִּלִּית, תַּחֲשֹׁב לוֹ לְצַדִּיקָה כְּאִילוֹ הַצִּילוֹ. חֹכֶם מֹשֶׁה יִצְחָק אֲשַׁכְנִי טַדְסְקִי, רַב הָעִיר טְרִיאַסְטָה, מוֹסֵר מַלְכִּים מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. הִלּוּלָתוֹ בַּיּוֹם כ"ז סִיווֹן תרנ"ח (1898).

אף ריקנים שבישראל מלאים מצוות כרימון, ומצד מצוותיו, אפילו שהיו מעטים, היינו נהנים ממנו, כי אפשר שקיים זה מצוות יקרות הערך, מה שלא זכה לקיים הצדיק והחסיד, כי אין אנו יודעים מתן שכן של מצוות. חכם רפאל שלמה מורדוך, מחכמי שאלוניקי, מראה אופנים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח סיוון תקצ"ו (1846).

הגשמים הם מביאים שלום לעולם, שעל ידי יחיו הפירות מרובים, וישא הרים שלום לעם, וזה שנאמר: גדולים הגשמים שאוספים הגלויות - שעל ידי הגשמים יהיה שלום בישראל, ועל ידי כך הקב"ה מנחם ציון ובונה ירושלים. חכם שלמה דאנה, מחכמי טונים, שלמי תודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ט סיוון תרע"ג (1913).

שלח לחמך על פני המים - שהמים אינם הולכים, רק למקום שפלות. ומעתה אפשר שזהו כוונת הכתוב: שלח לחמך - שהיא התורה, על פני המים - וזה דווקא אם הוא עניו, לא כן, כשהוא מתגאה חכמתו מסתלקת. חכם יוסף יצחק שלוש, מחכמי ירושלים, דברי יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ל' סיוון תש"כ (1960).

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. אל תקרי בניך אלא בוניך. יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך. וראה בנים לבניך שלום על ישראל. שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול. ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

אהבת ישראל לחודש תמוז

תחת שיש לך סיבה לפרוש מהציבור, היות ויודע שיש בהם אנשים לא טובים, על זה אמר: ואל תדון את חברך, שאולי טועה אתה בדמיונך. חכם בנימין מיקיץ דידי, מחכמי תאטיוון, תוניסיה, יד בנימין מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' תמוז תשכ"ט (1969).

בכדי לרכוש את האחדות של העם, לכל תפוצותיו, אנחנו דורשים מכל רב, סופר, מטיף, חכם, וסתם הוגה דעות שבנו, כי יסתלק מהקנטור, הוויכוח, וההניצוח. בשעה הרת עולמנו זה, נתבעים אנו לסלוח כל אחד לשני, לוותר ולבלתי להקפיד, כי שקולים האחדות והשלום במחננו, כנגד כל המצוות שבתורה. חכם עובדיה שאקי, מחכמי צפת, המזרח מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום א' תמוז תש"ט (1949).

לעולם ידיו את כל האדם לכף זכות, למען יהיה מלאך טוב מליץ בעד חברו, בהיותו מספר בשבחו. ואל יאמר, אם ראיתי אותו עובר עבירה איך אוכל לדונו לכף זכות? כי לעולם אפשר למצוא איזה התנצלות אל הרע. חכם אליעזר נחמן פואה, מחכמי איטליה, זכרון אבות מתוך 'החכם היומי' הילולתו ביום ב' תמוז תי"ט (1659).

אהבת השם, אהבת התורה ואהבת ישראל - כולן דבר אחד הן, ואי אפשר להפריד ביניהן, שכל אחת מהן כלולה מלכתחילה זו בזו. כאשר רואים יהודי שיש בו אהבת ה', אך אין בו אהבת התורה ואהבת ישראל, צריכים לומר לו, שעליו לדעת כי אהבת ה' לבדה, בלא אהבת התורה ואהבת ישראל, אין לה קיום. חכם מנחם מנדל שניאורסון, אדמו"ר חב"ד, מתוך באתי לגני. הילולתו ביום ג' תמוז תשנ"ד (1994).

שאינו מבין לשון הקודש כלל, ומפני זה מנע עצמו מספירת העומר, פשוט שיספור העומר בלשון המבין בו. חכם ניסים חיים משה מזרחי, מחכמי ירושלים, אדמת קודש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' תמוז תק"ט (1749).

כל ישראל שבכל הדורות נחשבים כאיש אחד. חכם כלִיפּה הכהן, מחכמי ג'רבה, כבר זהב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' תמוז תרצ"ב (1932).

לֹא תַעֲמֹד עַל דָּם רֶעֶךָ - אם ראית אדם רשע מישראל, שהוא נחשב רעך, מפני שהוא זרע ישראל, אל תתפלל שימות, שעמידה היא לשון תפילה. חכם מארי יוסף רצון, מחכמי הוד השרון, מי מנחות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' תמוז שנת תשנ"ז (1997).

לפעמים צריך האדם להתגאות, כלומר לחשוב בשורשו ולומר, שנשמתו חלק אלוה ממועל, שעל ידי זה יבוא לקיים מצוותיו יתברך, שלפעמים מטעה אותו היצר הרע לאמור: אתה עפר ואפר, רימה ותולעה, ואין דמיון לך בצד מה עם הבורא, ואם כן איך אפשר שנבחרת לעבוד לו, ללמוד בתורה הקדושה, ולקיים מצוותיו יתברך, אי ליאת צריך לחשוב ששורש נפשו רוחו ונשמתו ממקום עליון חוצבו. חכם רפאל יצחק ישראל, רב העיר רודוס, בית היין מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' תמוז תרס"ב (1902).

סיבה גדולה, המביאה אדם לידי ענוה, היא אהבת חברים, והרחקת המחלוקת ורדיפת השלום. חכם אליהו מני, רב העיר חברון, שיח יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' תמוז תרנ"ט (1899).

בנינו אלה, אם כי נדחים הם, דחיון רוח נורא מאוד, הם נכנסים כמלוא נשמתם, בצרתן של הציבור, הצרה הלאומית נוגעת עד נימי ליבם היותר פנימיים, ובשום אופן לא יחשבו בליבם, שהם בכלל 'כאילו אינו מהם'. חכם יהודה לייב הכהן מימון, מחכמי תל אביב, על במותינו חללים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' תמוז בשנת תשכ"ב (1962).

קָשִׁים מְזוֹנְתֵינוּ שֶׁל אָדָם פְּקָרִיעַת יָם סוּף - מפתח פרנסה הוא קשה מאוד לפותחו, ואינו נפתח כי אם בהיקבץ כל עדת ישראל יחדיו, שיהיו כולם בלב אחד, ובדעה אחת לאבינו שבשמים. חכם פנחס ועקנין, מחכמי ירושלים, אמרי פנחס מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' תמוז תשס"ד (2004).

עיקר חיזוק השלום בין איש לרעהו הוא ע"י מניעת הגאווה, כשאין איש משתדר על חברו, ומעביר מידותיו כמידת הלל שלימד את הגר. חכם משה בישי מימון, מחכמי גאבס, המילואים למשה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א תמוז תרפ"ח (1928).

שָׁפְטוּ יְתוֹם רִיבֹו אֱלֻמָּנָה - לגבי יתום שָׁפְטוּ, דהיינו: הדיין שופט לו דינו אבל לגבי אלמנה אמר: ריבו - שהדיין הוא עצמו יריב בעדה, כאילו הוא הבעל דין. שמשמה יוצא הלימוד - אלמנה שהיא אילמת, שאינה מדברת, ולריב ריבה שהיא תשושת כוח. חכם יוסף פלאג'י, מחכמי איזמיר, ויוסף את אחיו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב תמוז תרנ"ו (1896).

יראה אדם עצמו חציו זכאי וחציו חייב. ולכך נותן מחצית השקל, על חציו החייב, אבל על חציו הזכאי אין צריך לתת כלום. חכם יעקב פיתוסי, מחכמי תונים, ירך יעקב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג תמוז תקע"ב (1812).

הערבות הוא לטובת ישראל, ואפילו צדיק אחד שעושה מצווה אחת, כולנו יש לנו חלק בה. חכם אשר שלם, מחכמי שאלוניקי, מטה אשר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד תמוז תצ"ב (1732).

או דדו או בן דדו יגאלנו - הקדוש ברוך הוא חייב לפדות את ישראל מדין גאולת קרובים, והקדוש ברוך הוא הוא דודי לי. חכם יוסף מטרנני, החכם באשי, הרב הראשי לאימפריה העות'מאנית, צפת פענח חדש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד תמוז בשנת שצ"ט (1639).

ואספת את זקני ישראל - העיקר הוא להתאסף יחד, ומכיוון שתועלת מרובה יוצא מאספת הזקנים, לכך גבר כוח היצר, והפריד בין הדבקים, ולא מצוי אדם גדול בעל השפעה שיוכל לארגנם יחד, ולפיכך כל אחד ואחד מן הזקנים, יתעורר ולחשב חשבונו של עולם, ולומר: אולי אני הוא הגורם ובשלי הצער הזה. חכם מרדכי עטיה, מחכמי ירושלים, מחשבות שלום מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד תמוז תשל"ח (1978).

מעיקרי התשובה, הוא להיות באחדות, כשבת אחים גם יחד, שמי שיהיה במחלוקת, לא תועיל לו התשובה. חכם אברהם קריספין, מחכמי איזמיר, אברהם במחזה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו תמוז תרט"ו (1855).

מצד שכיוון שאין לו זכות אבות לסמוך עליו, הוא נותן על לבו ומכוון יותר בתפילתו. חכם דוד שבתי ונטורה, רב העיר איספאלטרו (קרואטיה). נהר שלום מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ט"ז תמוז תקנ"ט (1799).

רבים וגדולים ועצומים, אנוכי הרואה, הלוך הלכו האישים על קברי צדיקים, על כן נאלמתי דומיה, והנם בקיאים, וכן נגלה להם ולדורות הראשונים סוד ה' ליראיו. הראשון לציון חכם באשי יצחק הכהן רפפורט, בתי כהונה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז תמוז תקט"ו (1755).

שווה זכויות וחובות במלוא מובנם של המילים, בלי שום יתרון אחד על השני, אף במאומה, לא בזכות ולא בחובה. וזה מובן הברכה עוד יִשְׁמַע קול חֲתָן וְקוֹל פִּלָּה כי תתבטל הזוהמה של חטא עץ הדעת, ותתבטל גם הגזרה והוא יִמְשַׁל בָּךְ, ויהיו שניהם, האיש והאישה שווים, וישמע גם קול כלה. חכם יוסף משה שטרית, מחכמי טבריה, זיכרון לשמי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח תמוז תשנ"ה (1995).

דרושה גישה ידידותית בין העדות, בצורה שתביא לידי כך, שכל עדה ועדה תראה לזולתה את האור שבה, את החיובי והטוב, במטרה ללמוד וללמד ולעשות. בצורה זו נתווה אנחנו את המיזוג באורה חיובי מבלי שיבוא עלינו כהפתעה לא כל כך נעימה. חכם יוסף קאפה, מחכמי ירושלים, כתבים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח תמוז תש"ס (2000).

אם מדבר על קבוצה של אנשים, ממי יבקש מחילה?! זאת ועוד, מצווה עלינו 'ואהבת לרעך כמוך', לאהוב כל יהודי באותה מידה בדיוק, אין הבדל מאיזה מוצא הוא. חכם בן ציון אבא שאול, מחכמי ירושלים, אור לציון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט תמוז תשנ"ח (1998).

רבים אומרים כי השולחן ערוך כתב אדמו"ר עבור כל העולם, והסידור כתב רק עבור החסידים שלו, וזוהו הם מיישבים לעצמם טעם השינוי בין הסידור לשולחן ערוך, ואלו הם דברים בעלמא, שאין להם טעם וריח, כי מה נשתנו החסידים מכל העולם להורות לפניהם הלכה אחרת, וגם בוודאי היה רצונו, שכל העולם יהיו חסידים. חכם אברהם חיים נאה, מחכמי ירושלים, פסקי הסידור מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' תמוז תשי"ד (1954).

וַיֵּצֵאֵהָ מִחֵיקוֹ וְהָיָה שְׂבָהּ כְּבָשָׂרוֹ - אף אם סרו מן הדרך יש תקוה, והעצה, שתתעניין להביא אותם אל חיקך, לקרב אותם אליך בחמלה גדולה כמו האם הרחמנית המחבכת ילדיה בתוך חיקה, להציל אותם ולהגן בעדם ולחממם תחת כנפיה. כך אתה לא תדחה את עמי, מפני שהוא רחוק ממני, שכיוון שהשורש טהור, הכל הולך אחר השורשים, ובמעט חמלה שתחמול עליהם, לעמול להביאם לחיקך, תראה שישובו למצב הראשון הטהור. חכם רחמים נאהורי, רב העיר ענאבה (בון), רחמיך הרבים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א תמוז תשמ"ה (1985).

זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ - כלומר תמיד אני זוכר חוט של חן וחסד, שהיה משוך עלייך בימי נעוריך. חכם יום טוב ידיד הלוי, רבה של ארם צובא, מאיר טוב מתוך החכם היומי. הילולתו ביום כ"ב תמוז תשע"ו (2016).

טעם שתקנו אנשי כנסת גדולה, הווידוי בלשון רבים: כתב רבינו האר"י: שמלבד מה שנענש האדם על חטאיו, עוד נענש על חברו בערבות. שכל ישראל הם גוף אחד, כלול מאיברים רבים. חכם יוסף חיים ילזו, מחכמי טבריה, אוצרות יוסף מתוך 'החכם היומי' ביום כ"ג תמוז תשכ"א (1961).

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע - שהיה לכל אחד ואחד לומר אעשה ואשמע, בלשון יחיד, והמה אמרו ברבים. כוונתם שיעשו ככולל, בתנאי שאם יעשה רעהו יעשה גם הוא, ולא קיבל כל אחד לעשות אם יהיה יחיד בדבר הזה. ועל כן כפה עליהם הקב"ה את ההר, וציווה על כל אחד לבדו. חכם יעקב יוסף חריף, רב העיר ניו יורק, מתוך לבית יעקב. הילולתו ביום כ"ד תמוז תרס"ב (1902).

רַפָּאנוּ ה' וְנִרְפָּא - יתן על לב להתפלל על חולי גופו ונפשו ונשמתו, ועל כל חולי ישראל, שהם גוף אחד וכלולים באיברים. ואל יאמר: מה אכפת לי, ולא יתן אל ליבו, שהוא מקרוביו, שאין לך ריקן בישראל, וכשיבירא יוסיף מצוות, ונמצא גורם להוספת זכות. ואם הוא רשע יתפלל עליו לרפאות נפשו לתשובה. חכם שלמה ועקנין, רב היישוב תאעמרופ, מרוקו, בינת שלמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה תמוז תרס"ה (1905).

כשהשואל שואל מתוך ידידות, ומצפה לקבל תשובה מן הנשאל, והנשאל עונה לשואלו ברצון טוב, וחפץ למלא רצון שואלו. הרי שניהם נוחים זה לזה, זה לשאול וזה להשיב, ומזה שוררת אהבת שניהם, ומתהדקת יותר בין שניהם האחוה ונהי נוחים זה לזה. חכם שלום יצחק הלוי, מחכמי ירושלים, דברי חכמים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו תמוז תשל"ג (1973).

ולא ששתי בתקלת חברי - היה ממועט מהשמחה והששון האישי, שהיה ראוי שישש וישמח בו, בגלל שחברו באותו זמן, היה שרוי במצב של תקלה. חכם אלעזר אבוהצירא, פקודת אלעזר, מחכמי באר שבע, דברי אלוהים חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז תמוז תשע"א (2011).

על ידי השלום שיהיה בעם ישראל, נעשית האחדות היקרה, וגם למעלה בשמים ממועל: אֶחָד בְּאֶחָד יִגְשׁוּ, וְהָיוּ לְאַחָדִים, ואז התפילה עולה לרצון. חכם משה אבירמאט, רב העיר תרודאנת, ויאמר משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז תמוז תשט"ו (1955).

עיקר הפירוד, מעבירות בין אדם לחברו. הראשון לציון חכם באשי יעקב שאל אלישר, כבוד לאיש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח תמוז תרס"ו (1906).

וְהָיוּ מִקְבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם - דהיינו כל האצילות בכללות שנקראת אדם, יהיו בְּסֵבֶר פְּנִים יְפֹת, שמקבלים שפע והארה מפני אריך הכופף קומתו, ומאיר בפניהם, וגם אתה תקבל מאותה הארה. חכם מאיר ביקיאיאם, מחכמי איזמיר, מגן אבות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ט תמוז תקכ"ט (1769).

אהבת ישראל לחודש אב

אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ - רִיב שְׂמֵתחִיל לְהִיּוֹת, אִם לֹא מוֹנְעִים אוֹתוֹ בְּתַחֲלִילָתוֹ, שְׁלֹא יִמְשִׁיךְ, הוּא הוֹלֵךְ וְגָדֵל וְנַעֲשֶׂה מְרִיבָה גְדוּלָה, כְּמוֹ נִקְבָה שְׁפָרָה וְרָבָה. חֲכָם יוֹסֵף חַיִּים זְרוּק (סוֹפָה), מַחֲכָמִי זְלִיתָן, לֹוֹב, לְכוּ חֲזוּ מִפְעֻלוֹת צְדִיקִים מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילולָתוֹ בְּיוֹם א' אָב תִּשְׁמ"א (1981).

נִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גְרִשׁוֹן - הֵם הַרְשָׁעִים הַמְּגוֹרָשִׁים מִתּוֹרָה וּמִצְוֹת, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לָהֶם נִשְׂאוֹת רֹאשׁ וּמַעֲלָה, כִּי עַל יְדֵי זֶה, יִשׁוּבוּ גַם הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפָּחָתָם - לְהַתְנַהֵג בִּיהָדוֹת וּבִירָאָה ה', כְּשׁוֹרֵשׁ אֲבוֹתָם אֲבָרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. חֲכָם מִרְדְּכִי סָגְרוֹן, רַב מוֹשֵׁב זְמֶרֶת, דְּבָרֵי מִרְדְּכִי מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילולָתוֹ בְּיוֹם א' אָב תִּשְׁכ"ט (1969).

מִי יִתְנַהֵג בְּאֶחָ לִי אֲמִצְאָהּ בַּחוּץ אֶשְׁקֶךָ - מִי יִתֵּן וְתִהְיֶה לִי כְּאֵחַ מִמֶּשׁ, אֲמִצְאָהּ בַּחוּץ וְאִנְשֵׁךָ אוֹתָךְ לְעֵינֵי הָרַבִּים, לְהַרְאוֹת גּוֹדֵל הָאֱהָבָה וְהַכְּבוֹד שְׂאֵנִי רוֹחֶשֶׁת לְךָ בְּלִבִּי. וּמִכָּאֵן שׁוֹרֵשׁ לְמִנְהַג הַנְּהוּג בְּיִשְׂרָאֵל שְׂמִנְשָׁקִים אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת בְּשַׁעַת קִיּוּמָן, וְכֵן מִה שְׂמִנְשָׁקִים לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, שְׂמִרָאִים בִּזְהָר גּוֹדֵל אֱהָבָתָם - אֱהָבָה נִפְשִׁית לִקְב"ה, וְכְבוֹד רַב לְתוֹרָתוֹ וּלְמִצְוֹתָיו, לְלַכֵּת בְּכָל דְּרָכָיו וּלְדַבְּקָה בּוֹ. חֲכָם יוֹסֵף צוֹבֵרִי, מַחֲכָמִי תַל אֲבִיב, וַיִּצְבּוֹר יוֹסֵף מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילולָתוֹ בְּיוֹם ב' אָב תִּש"ס (2000).

הַשִּׁיטְפוֹן עוֹבֵר, אֵךְ נִשְׁאָרוֹת אֲבָנִים. לֹא כְדָאִי לָכֵם לְרִיב, כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׁאָרוּ אֲבָנִים. אִם אַתֶּם אוֹמְרִים דְּבָרִים לֹא טוֹבִים, אַתֶּם תִּישְׁאָרוּ עִם הַדְּבָרִים הָלֵא טוֹבִים, גַּם אַחֲרֵי שֶׁמְרִיבָה תִּסְתִּיִּים. קָם סְבוּהוֹ בְּרוּךְ, מַחֲכָמִי תִּגְרָאִי, דְּבָרִים מִשְׁמוֹת מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילולָתוֹ בְּיוֹם ג' אָב תִּשְׁל"ה (1975).

רוֹדֵף שְׁלוֹם - לְהַעֲלוֹתוֹ בְּכּוֹחַ הַתִּיקוֹן תַּחֲתוֹן שְׂבַחֲסָד שְׂמִמְנוּ בְּנֵי הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת הַגְּנוּזוֹת בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם, בְּרִית שְׁלוֹם. וְלֹא זֶה מִחֲבָבָן עַד שֶׁהַעֲלָה אוֹתָם לְהַתְקַרֵּב לְתוֹרָה, עֵץ חַיִּים. חֲכָם מִנְחָם עֲזַרְיָה מִפָּאָנו, שְׂפַת אִמָּת מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. הִילולָתוֹ בְּיוֹם ד' אָב ש"פ (1620).

אף על פי שחכמי ירושלים חסידים הם, מכל מקום מחמת שאין בהם תיקון בשררה, ואין הקטנים נשמעים לגדולים, ולא גדולים לקטנים, מותרבה שנאת חנים ביניהם, וזה לזה, ואלו לאלו, בפיהם ידברו וליבם לא נכון עמו, ואשמים הם. וכמו שכתוב: חֵלֶק לָבָם עֲתָה יִאֲשָׁמוּ, ומכוח אשמה גדולה זו, אין תפילתם נשמעת. חכם רפאל מרדכי מלכי, מחכמי ירושלים, ליקוטים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' אב תס"ב (1702).

כל מקום שהלך ישראל עם מקל הנדודים, כל מקום שגלה - שכינה עימו, ושם הכין משכן אהלו ללמוד תורה, ומיום הגלות ישראל מארצו, לא נפסקה השלשלת, הארוכה מארץ מידה, אשר גם בימי השמד, הגזירות, הרדיפות והטלטולים, עמלו במסירות נפש, להכין מכוון לתורה, וכה נבנה על ידם הבניין העתיק לתורת ישראל. חכם חיים עוזר גרודזנסקי, מחכמי וילנה, דברים אחדים מתוך אחיעזר. הילולתו ביום ה' אב ת"ש (1940).

גם כי האמת אתכם, חדלו הריע תרועה, ותחרישו לכבוד ה' יתברך, למען לא יתחלל שמו בין ההמון. הן לזאת יגדל כוחכם, ויירב כבודכם, ויתפשט שמכם הטוב בעולם, בראות עיני כל העדה כי אתם בולמים עצמכם בשעת מריבה, והיה כל העובר אצלכם כלא היה. חכם יהודה בריאל, רב העיר מנטובה, פחד יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' אב תפ"ב (1722).

לפי שבמושך כל השנה, לא יבצר ממחלוקות ושנאת חנים, בין איש ובין רעהו, בראש השנה ירהרו תשובה וימחלו זה לזה, וגם הקדוש ברוך הוא עושה להם מידה כנגד מידה ומוחל להם, ועל ידי זה מעלה עליהם כאילו קיימו כל התורה כולה, כי אי אפשר שתישלם קיום התורה והמצוות אלא על ידי האחדות. חכם שמעון דריהם הכהן, רב העיר צפאקס, שער שמעון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' אב תשי"ט (1959).

ישראל בכללותם מעוררים רחמים גדולים, שידון אותם הקב"ה עצמו. חכם אליעזר חזן, מחכמי ירושלים, עמודי הארזים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' אב תקפ"ג (1823).

מה שנעשה על ידי תפילת ראובן, אי אפשר להיעשות על ידי שמעון, שאין לך אדם שאין לו מקום בפני עצמו. חכם שמעון אגסי, מחכמי בגדאד, אמרי שמעון מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' אב תרע"ד (1914).

שָׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִי אֶהְיֶה - עיקר השלווה צריך שיהיה בין בוני העיר, דהיינו פרנסיה. חכם אברהם רומנו מירקאדו, רב העיר סראיבו, אברהם אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' אב תרצ"ז (1937).

העם כולו, כל חלק וחלק בו, עושה הוא במסירות לב ונפש בתחומו: שמהם נוטעים אדמת ישראל ומיישבים שממותיה; מהם העוסקים בחרושת וכל מלאכה לביצורה ופיתוחה; ומהם שידיהם מחזיקות שלח, ושומרים בגבורה על יושביה, ומברכתם של אנשי ארץ ישראל, נהנים אחינו שבגולה, שהם ואנו ערבים זה בזה. הראשון לציון חכם יצחק ניסים, לדור ולדורות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' אב תשמ"א (1981).

המנוער מן התורה, שאין לו ידיעה בכוונת המצוות, וּבְמָה יִזְכֶּה אֶת אֶרְצוֹ? - והשיב: לְשֹׁמֵר פְּדֻכָּה - שיהיה כוונתו בעשיית המצווה על דרך וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ פִּוְנָה עָלֵינוּ, שפורש בזוהר. חכם רפאל אהרן מונסוניגו, מחכמי פאס, משכיות לבב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' אב ת"ר (1840).

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה רַבֵּן שֶׁל נְבִיאִים, וְרֹאשׁ הַקְּרוֹאִים, לַהֲחִיּוֹת לֵב נִדְכָּאִים, מִמִּיתֵי תַחֲלוּאִים, מִרְשֵׁת זוֹ טַמְנוּ גֵּאִים, תְּרֻבּוֹת אֲנָשִׁים חֲטָאִים, תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ וּמַעֲלָה נְשִׂאִים. חכם מסעוד חי רקח, רב העיר טריפולי, מתוך מעשה רקח. הילולתו ביום י' אב תקכ"ח (1768).

על האדם לנהל את חייו במתינות וביושר, בהתנהגות טובה ובהסברת פנים יפות לכל אדם באשר הוא אדם, לבוא לעזרת מוכי גורל, קשיי ימים ומרי נפש, לתמוך בהם כפי יכולתו וכוחותיו, ולעשות ולהרבות במעשים טובים לכל בני אדם. מר יוסף אליהו שלוש, בונה הארץ, פרשת חיי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א אב תרצ"ד (1934).

התגלות השכינה בשלמות, באה רק מכוח המעמד האדיר של ישראל, כאיש אחד בלב אחד. חכם חיים כהן פרחיה, החלבן, טללי חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב אב תשע"ט (2019).

אוהב את הבריות - שלא תאמר דווקא לישראל, אלא לומר שלכל הבריות הוא אוהב מפני שהם בריותיו של הקב"ה, ומקנה לתורה - לכל אומה לקיים דתם. חכם רפאל חיים משה בן נאים, רב העיר גיברלטר, רחמים פשוטים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג אב תר"פ (1920).

אין תורה מועילה בפרוד לבבות. חכם שמואל שמאי, מחכמי ירושלים, אבי ידע מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד אב תשנ"ד (1994).

נתרבו המחלוקות בישראל, ונעשית התורה כשתי תורות, וזהו חילול ה', שאין חילול ה' גדול מזה. חכם יוסף די אבילה, מחכמי סאלי, מרוקו, ויבא יוסף מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ט"ו אב תע"ז (1717).

תפילת הרבים עולה ובוקעת ושוברת כל המנועולים המונעים, ועולה לפניו יתברך, כי כח הרבים גדול הוא. חכם שמעון לביא, רב העיר טריפולי, כתם פז מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו אב שמ"ה (1585).

אם לא הבין כלום מהתורה, לפחות יקרא קריאת שמע, מה שהוא מבין, והקדוש ברוך הוא רוצה באמונה ובנפש נקיה. חכם ג'נו ג'אן, מחכמי יפו, גינת נוי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז אב תשס"ח (2008).

קיום התורה תלוי באחדות ישראל. חכם יהושע משה קריספין, מחכמי איזמיר, מים קדושים מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום י"ז אב תקצ"ח (1838).

כשישראל המה באחדות, יחד ובלב אחד, אפילו יהיה עובד עבודה זרה, אפילו כך, יש להם תיקון, אם יזכיה אותם, דבריו מתקבלים אצלם, וחוזרים בתשובה, מטעם האחדות שבניהם. חכם אליהו באהי עלוש, מחכמי קונסטנצין, ארץ טוב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח אב תרנ"ב (1892).

לְכוּ וְנִכְחִידֵם מִגּוֹי - שנקראים באחדות נפש אחד, גוי אחד. אלא כשיש פירוד יכולים להם, וממילא לֹא יִזְכֶּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל. חכם יעקב כאלפון, מחכמי תיטואן, דורש טוב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט אב תרט"ו (1855).

מצווה על כל אדם, לקבל על עצמו בכל בוקר לפני התפילה, מצווה זו של אהבת ישראל, וזוהו ירויח חלק בכל המצוות שעושים כלל ישראל. והתפילה תיקרא על ידי בן תפילה של כל ישראל. חכם יעקב כולי, מחכמי קושטא, מעם לועז מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט אב תצ"ב (1732).

וְהָנָה קָמָה אֶלְמָתִי וְגַם נִצְבָה - שיהיו ישראל אלומה ואגודה אחת, תהיה להם תקומה והתנצבות בין העמים. חכם ניסים חדאד, מחכמי נאבל, תוניסיה, חן טוב למרי נפש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' אב תרס"ג (1903).

כל התורה נקראת מצווה אחת, שהיא אילן אחד, ששורשיו תרי"ג, והתיקון הוא אחדות, לזה אמר: מִצְוָה בלשון יחיד. לרמוז על האחדות. אז האחד שקיים, נחשב חברו גם כן מקיים, וממילא כל המצוות יתקיימו בפועל ממש על ידי האחדות. חכם יעקב חי זריהן, מחכמי טבריה, אוהל יעקב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א מנחם אב תשי"ג (1953).

כל צורך מצווה המותרת במועד, מותר ליטול עליה שכר. כל שכן על ידי פועל שאין לו לאכול עד שישתכר וירוויח. ולעשות ספסלים בבית הכנסת כדי שלא יבואו לידי מחלוקת - צורכי רבים הם ומותר, מפני האורחים שלא היה להם מקום לישב. הראשון לציון חכם באשי בכור מיוחס רפאל, מזבח אדמה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב אב תקל"א (1771).

איש ואיש, הנעתק ממקומו, וארץ מולדתו האהובה לו, כחוק טבעי לכל אדם, מן האדמה אשר לוקח ממנה, יביא עמו את האהבה ההיא, ויצרפנה בחיקו עם אהבת ארץ אבותיו, וילמד להודיע את כל אחיו, את כל טוב הארץ אשר יצא ממנה. חכם ברוך מטראני, מחכמי אדירנה, דברי בנים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג אב תרע"ט (1919).

אחר שחנו ישראל חניה אחת, ושנאו את המחלוקת, ואהבו את השלום, בדין הוא שאתן להם התורה. באופן שעל ידי השלום זכו לתורה. חכם חזקיה שבת, רב העיר טריפולי, דברי יחזקיהו מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג אב תשט"ו (1955).

לפי שהקול היוצא מפי הרבים הוא חזק, ויש בו כח לבקוע כמה אווירים עד שעולה למעלה. והדבר נראה בחוש, הקול יחידי, אפילו שיהיה חזק אינו נשמע למרחוק, וקול הרבים אף על פי שלא יהיה כל כך חזק, נשמע למרחוק לפי שהקולות מחזיקים זה את זה. חכם ישעיה יוסף פונטרימולי, מחכמי איזמיר, פני יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד אב תר"ל (1870).

בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרִדְפָהוּ - לא מצינו בכל המצוות שיהא אדם חייב לרדוף אחריו. שצריך אדם לעמוד ולחזור אחר השלום, ולחפשו כאדם המאבד אבדה והולך ומחפשה עד שמוצא אותה. חכם יצחק ארגואיטי, מחכמי קושטא, מעם לועז מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום כ"ה אב תקל"ז (1777).

אם ישראל כולם באחדות ונחשבים גוף אחד, ואז הזכות של זה מועיל לזה. אבל אם הם בפירוד הלבבות ואין ביניהם אחדות, אז כל אחד נחשב לעצמו ואין זכותו של זה יועיל לזה. חכם ציון כהן יהונתן, רב האי ג'רבה, ציון במשפט תפדה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א אב תרצ"א (1931).

הצדיקים השלמים, מנהגם לחפש על תיקון העיר, וכשרואים אדם קשה ורע מעללים, הולכים בכבודם לביתו, ומדברים עמו דברי תוכחות ומוסר, עד שמושכים את ליבו לעזוב את דרכו הרעה. חכם יהודה פתיה, מחכמי בגדאד, מנחת יהודה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז אב תש"ב (1942).

כל אחד לפי ערכו האמיתי, אשר אין ביכולת האדם לשער זאת מראש, טרם שנכנס באופני העבודה וגדריה. חכם יוסף מרדכי סיבוני, מחכמי צרפת, ים המוסר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח אב תשס"ו (2006).

מידת החסד - להיטיב עם חברו בגופו, ועל ידי זה מעורר את מידת החסד למעלה, והיא אחד משלושה דברים שהעולם עומד עליהם, והיא שקולה כקורבנות, והיא גדולה יותר ממצוות צדקה, וזכות זה עומד לו לאדם עד סוף כל הדורות. חכם אברהם חי, מחכמי פרדס כ"ץ, מדור לדור מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ט אב תשע"ו (2016).

כי הקנאה מסבבת פירוד הלבבות היא שעמדה להם, שנפרדו איש מעל אחיו, כי ביטלו מצוות ואהבת לרעה פמוך - וזה החטא הקודם מסבב גם המאוחר, שלבסוף פנו עורף ולא פנים, גם אל ה'. חכם יוסף יהודה דנא, רב העיר דמשק, ברכת ידי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ל' אב תשל"ד (1974).

היהודי דרכו לחקור ולדרוש, לידע כל דבר מראשית, כאילו רק זאת ישעו וחפצו בארצות החיים. חכם אברהם ביג'אג'ו, מחכמי ירושלים, אגרת מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ל' אב תרפ"ג (1923).

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. אל תקרי בניך אלא בוניך. יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך. וראה בנים לבניך שלום על ישראל. שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול. ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

אהבת ישראל לחודש אלול

כל זמן שישאל הם באהבה ואחוזה שלום ורעות, כולם אהובים יחד באהבה, אפילו הם עובדי עבודה זרה - אין מידת הדין שולטת בהם, כמו שאמר הכתוב: **חֲבוּר עֲצָבִים אֶפְרַיִם הָפַח לוֹ, וְחֵם וְשָׁלוֹם, לְהִיפֹךְ מִה כְּתוּב בָּהֶם: חָלַק לָבָם עֲתָה יִאֲשָׁמוּ, בְּאוֹפֶן שְׁבוּזֹת הַשָּׁלוֹם, אֵין אָדָם קוֹנֶה שְׁלֵמוֹת.** חכם ידידיה שמואל טאריקה, רב העיר רודוס, קידש ידיד מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום א' אלול תקמ"ט (1789).

מִנְהֵגִי בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, לִיתֵן מַחִילָה לְכָל אִשֶּׁר מִקְלָל אוֹתִי וּמַחְרֵף אוֹתִי, בֵּין אִישׁ בֵּין אִשָּׁה, בֵּין גְּדוֹל בֵּין קָטָן, בֵּין עֲשִׁיר בֵּין עֲנִי, בֵּין חָכֵם בֵּין עִם הָאָרֶץ; מִחוּל לוֹ, שְׂרוֹי לוֹ. וְכֵל מִי שִׁידַעְתִּי בּוֹ בְּיוֹם, שִׁקִּיל אוֹתִי, אֲנִי בְּלַיְלָה נוֹתֵן לוֹ מַחִילָה בְּפִרְטוֹת. וְכֵל חָכֵם בְּאִשִּׁי יִצְחָק מִגְּלָד, מַחְכְּמִי בְּגִדָד, אֲקִים אֶת יִצְחָק מִתּוֹךְ 'הַחֹכֵם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלְתוֹ בְּיוֹם א' אֱלוּל תר"פ (1920).

וְהָיוּ דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכָף זִכּוֹת - כִּי הִזְהִיר בְּדַבָּר הַזֶּה יִיתֵן מִקּוֹם לְנוֹחַ רִתִּיחַת הַחֲמָה הַגּוֹבֶרֶת עַל הָאָדָם, בְּרָאוּתוֹ אוֹ בְּשִׁמְעוֹ דְּבָרִים, אִשֶּׁר לְכַאוּרָה מִבִּיָּאִים אֶת הָאָדָם לְדוֹן אֶת חֲבָרוֹ לְכָף חוֹבָה. וְאֵין הַמִּידָה כָךְ, וְרָאוּי לְהִתְרַחֵק מִזֶּה, אֲלֵא יִשְׁמַע בְּרָאשׁוֹנָה טַעַם הַדָּבָר, וּמַעֲשֵׂה שֶׁהִיָּה אֵיךְ הִיָּה, שִׁישְׂרָאֵל בְּחֻזְקַת כְּשָׂרִים הֵם. חָכֵם שְׁמוּאֵל אַבּוּהָב, רַב הָעִיר וְנָצִיָּה, סִפֵּר הַזִּכְרוֹנוֹת מִתּוֹךְ 'הַחֹכֵם הַיּוֹמִי'. הִילּוּלְתוֹ בְּיוֹם א' אֱלוּל תנ"ד (1694).

וְאַתָּה אֵל תִּיָּדָא עֲבָדִי יַעֲקֹב נָאִם ה' וְאַל תַּחַת יִשְׂרָאֵל - שִׁיעֲקֵב הוּא עֲקֵב, וְשֵׁם יִשְׂרָאֵל מוֹרָה עַל הַצְדִּיקִים. וְכֹזֶה בָּא עַל נִכּוֹן, שֶׁבֵּין אִם אֶתָּה יַעֲקֹב - וְאֵינְךָ זָכָא, וּבֵין אִם אֶתָּה יִשְׂרָאֵל - שְׂרָאוּי לְגִאוּלָּה, הִנְנִי מוֹשִׁיעֶךָ מִרְּחוּק - שְׂאִי אִפְשָׁר בְּלֹא זֶה, שְׁמוֹכְרָה אֲנִי לְהַבִּיא הַגִּאוּלָּה. אֵךְ אִם שָׁב יַעֲקֹב - שְׁהוּא חֵיִיב, וְשֶׁב בְּתִשׁוּבָה רְצוּנִית מֵאֲלֹו, בְּלִי שׁוֹם מִכְרִיָּה, אוֹ בַּעַת הַגִּאוּלָּה וְשִׁקְטָא וְשִׁאָנָן וְאֵין מִחְרִיד - תְּבּוֹא אֲלֵיו הַגִּאוּלָּה בְּהִשְׁקָט וּבְבִטְחָה. חָכֵם שְׁמַעוֹן דּוּוִיק הַכֶּהֵן, מַחְכְּמִי אֲרֵם צוּבָא, רִיחַ שְׂדֵה מִתּוֹךְ 'הַחֹכֵם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלְתוֹ בְּיוֹם ב' אֱלוּל תק"ג (1743).

ה' יְבָרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם - שיהיה שלום ביניהם, ואז הם נחשבים כגוף אחד, ומה שקיים זה נחשב כאילו קיים זה. חכם עלוש חומאני, רב העיר מדינן, אני חומה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ג' אלול תשט"ו (1956).

מי שמוטיל שלום בין איש לאשתו, בין משפחה למשפחה, בין איש לאחיו. השם יתברך לא יביא עליו כורת ומחבל. וכל מי שיכולת בידו, להטיל שלום בין כל אחינו בני ישראל, ויבוא - שכרו כפול מן השמיים. חכם אברהם חכם, רב העיר כרמאנשאה, ספר יורעאלי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ד' אלול תשכ"ד (1964).

ע"י האחדות אין שום אומה יכולה לשלוט בישראל. חכם מסעד מדאר, מחכמי ג'רבה, מנוחה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' אלול תשי"ט (1959).

לֹא תִשָּׂא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְכָּךְ - שאין לך עוון חמור מאוד יותר מאלו, יען שבכל עת ובכל שעה ובכל רגע הוא עובר, מה שאין כן בכל הלאו שבתורה. חכם משה עידאן, רב העיר גאבס, תורת משה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ה' אלול תרנ"ד (1894).

לֹא יֵלֵךְ אִלֵּיהֶם וְהִסְלִיחוּת - ולא לאדם זולתו, כִּי חָטְאוּ לוֹ, וחטאינו הוא בינינו לבינו - לכך הוא מכפר לנו. אבל אם היה חטאינו כולל גם לאדם כמונו, לא היה השם יתברך, מרחם וסולח, אם לא יסלח גם האדם שחטאנו לו. חכם ברוך אברהם מני, מחכמי חברון, ברוך אברהם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ו' אלול תרמ"ב (1882).

אין התורה ותר"ג מצוות הכתובים בה, מתקיימים רק על ידי השלום והאחדות, שלא נתן לנו את התורה, אלא על מנת שתעשו את הדינים בין אדם לחברו, ויהיו בשלום ואחדות, ואז התורה מתקיימת וְעַז מִלֶּךְ מִשְׁפָּט אָהֵב. חכם סאסי כהן, מחכמי צפת, מדרשו של שם ועבר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ז' אלול תשל"א (1971).

אפילו רשע כל ימיו, ועשה תשובה באחרונה אין מזכירים לו שוב רשעו, ועיצומו של יום מכפר, וכיוון ששבים בתשובה, חוזרים להיקרא בשם ישראל, וְכָל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. חכם מכלוף שטרית, מחכמי טבריה, אהלי שם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ח' אלול תש"א (1941).

הִתְהַרְוּ בְּבָנֵי עֲנִיִּים שְׂמֵהֶם תֵּצֵא תּוֹרָה - ואין עניות אלא מן התורה ומן המצוות. ומבני בניו של סיסרא וסנחריב לימדו תורה ברבים. סוד הנשמות המוטבעים בקליפות ובתחבולותיו, לבני האדם להוציא בלעם מפיהם. חכם רפאל טריוויש, מחכמי ירושלים, דגול מרבבה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט' אלול תקל"ג (1773).

וְאֲנִי תַפְלִיתִי לָךְ ה' עַת רָצוֹן - מכך שתלה הדבר בעת, נראה שאפילו שאינו מתפלל עם הציבור אלא ביחיד, תפילתו מקובלת, כיוון שהיא בעת רצון, דהיינו בשעה שהציבור מתפללים. חכם יצחק אלבעלי, מחכמי איזמיר, עיני יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י' אלול תר"ב (1842).

תלמידי חכמים שיש להם חשק בתורה, ונוהגים כשורה, ואינם מתבטלים אלא לצורך מוזנותיהם, אף על פי שהיו עשירים גדולים, פטורים הם מכל מיני מיסים, שלא מפני עניותם נפטרו, אלא מפני תורתם, ואם כך כל הנוגע בהם כנוגע בבת עינו. חכם יוסף אלמאליח, רב העיר גיברלטר, תקפו של יוסף מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"א אלול תקפ"ג (1823).

וְזֹאת תּוֹרַת הָאֱשֶׁם קִדְּשׁ קִדְּשִׁים הוּא - שאם בן אדם יודע כי פלוני חטא, לא יביישנו בפני רבים, אולי כבר עשה תשובה, ולא כמו אותם, שחושבים עצמם קנאים וצדיקים, וכשראו במי שהוא דבר שלא כהוגן, תקף קופצים ומבזים וצועקים לפני רבים, ושופכים דמו, והרבה פעמים יבואו לידי חילול ה'. חכם מנחם מנשה, מחכמי ירושלים, אהבת חיים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ב אלול תשכ"ח (1968).

כמו שהגוף האנושי, בכל חלקיו, מקושר בפרקיו, קו לקו, להיות כולם מקבלים מנפש אחת, שהוא המקור אשר ממנו שואבים החיות וההרגש בזה בעצמו, הנה עם בני ישראל בכללותם, להיות כולם, בכללם ובפרטם, מקבלים חיותם האלוהי מאיתו יתברך, ואין עוד מלבדו, אותו האור המתפשט מקשר ומהדק ומאחד את כולם, והם כגוף אחד, בעל חלקים מדובקים, נקשרים זה עם זה. חכם יהושע רפאל בבניישה, מחכמי קושטא, אזני יהושע מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום י"ג אלול תכ"ח (1668).

אפילו אם קנה בגד, שכבר לבש אותו אדם אחר, כל שהוא שמח בו, יברך 'שהחינו', וכן הוא הדין אם נתנו לו בגד במתנה, אף על פי שאינו חדש, יברך עליו מאחר ששמח בו. חכם יוסף חיים, מחכמי בגדאד, בן איש חי הלכות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ג אלול תרס"ט (1909).

אֲשֶׁרִי מִי שֶׁגִּדַּל בְּשֵׁם טוֹב - שגדולתו בא לו מחמת שמו הטוב, ונתגדל מעיקרו אצל כל, שלא מחמת עושרו כי אם מחמת הנהגתו מקטנותו, ויושרו עם הבריות, הרי זה אהוב למעלה ונחמד למטה, ומצא חן ונתגדל והוא שם טוב אמיתי. חכם יעקב אלמליח, מחכמי ארם צובא, וישא יעקב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ד אלול תשכ"א (1961).

אפשר לקנות שלמות התורה, בהיות הרבים, באחדות גמורה, בנפש אחת יחשבו, ועל ידי זה תתקיים כל התורה כולה בכללותה, כי מה שמקיים כל אחד ואחד, כאילו קיימו אותה כולם כאחד. חכם יוסף הכהן, מחכמי מרכש, שופריה דיוסף מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ט"ו אלול תש"ה (1945).

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁשִׁים לַפְּנִיָּה - וכי תתמה: איך יכולים לקיים את כולם - לזה אמר: אֲשֶׁר - נוטריקון: אהבה, שלום, רעות. שעלידי שיהיו ישראל באהבה ושלום ורעות, ובאחדות אחת, כאילו קיימו כל התורה. חכם שושן מאוז, מחכמי נהריה, שושן העדות מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ו אלול תשנ"ט (1999).

הבני שבוכים הצדיקים על בניהם, מועיל להם להעלות אותם מדינה של גיהנם. זהו שכתוב: וַיִּמָּאן לְהַתְנַחֵם - כיוון שהיה רשע, צריך אני לירד לגיהנם כדי להעלותו משם, כמו שאמרו זכרונם לברכה, שהצדיקים כשעוברים דרך גיהנם, עולים עמם קצת רשעים. חכם יוסף קובו, רב העיר שאלוניקי, גבעות עולם מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז אלול תפ"ז (1727).

כשישראל כולם יהיו באחדות כגוף אחד, אז הם מקיימים כל התרי"ג מצוות, ונחשב לכל אחד מישראל כאילו קיים כל התרי"ג מצוות, שנקראים גוף אחד. חכם יחיא שניאור, רב שכונת מוסררה, יש מאין מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום ט"ז אלול שנת תשנ"ד (1994).

כל שהקהל מרוצים שיהיה פרנס עליהם, הרי הוא כקבלוהו עליהם, ויכול להיות פרנס. חכם חיים בנבנישתי, רב העיר איזמיר, בעי חיי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ז אלול תל"ג (1673).

רוֹדֵף שְׁלוֹם - שתדוף אחר השלום, גם למי שאינו חפץ בשלומך, ועל-ידי שאתה רודף שלום הבריות מאהבה, תדביק אהבתך גם את מי שאינו חפץ בשלומך, ואז תצליח בהשגת השלום עמו. חכם שמואל עמאר, רב העיר מכנאס, שמע שמואל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ח אלול תרמ"ט (1889).

תּוֹרָה לְשִׁמְחָה הוא הלימוד לשם המאור שבה, להוציא ממנה מידות טובות, והנהגות ישרות ודעות נאמנות, לקח טוב ומוסר השכל, ותוכחת חיים. חכם סלימאן מנחם מני, רב העיר חברון, שיח יצחק מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום י"ט אלול בשנת תרפ"ד (1924).

מצווה על כל איש מישראל לכתוב לו ספר תורה - מספיק אם רק נשתתף בשמחת בעלי ספר תורה, גם לנו יש מצווה, כי ישראל נקראים גוף אחד וערכים זה לזה, ואם מקיים אחד את המצוות, כאילו קיימנו אותה כולנו. חכם מארי עודד (עודה) חג'בי, מחכמי ראש העין, נטע פאר מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ' אלול תשס"ז (2007).

אפילו שיש בציבור הרבה חוטאים, לא ימנע מלהתפלל עם הציבור, ואדרבא צריך שיהיה בתפילתנו מפושעי ישראל. שהרי חלבנה ריחה רע, ומנאה הכתוב בין סמני הקטורת. חכם באשי יצחק רפאל מאיו, רב העיר איזמיר, דרכי הים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"א אלול תק"ע (1810).

שְׁבִטִי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל - מעיד עליהם כולם קדושים, ואין הבדל ביניהם, וכולם הושעו בה להודות שם לשם ה'. חכם אליהו ילון, מחכמי טבריה, זמירות ישראל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ב אלול תרפ"ט (1929).

יהודי יכול ללכת לכל חלק בארץ הנושבת, ובזכות השפה העברית השגורה בפיו, או אפילו על ידי כמה מילים שהוא זוכר, יוכר מיד כאורח רצוי בכל מקום בו אחיו יושבים. חכם הנרי שמואל מוראס, מחכמי פילדלפיה, יהודי פילדלפיה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג אלול תרצ"ה (1935).

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר: מָה תַּעֲבֹדָה הָיְאֵל לָכֶם - עצם העובדה שהוא שואל, סימן שיש בו ניצוץ קדוש, שהוא בכל זאת מתעניין לדעת. אבל רשע גמור לא אכפת לו כלל, ולכן יש תקנה לבן רשע זה. חכם מאיר יהודה גץ, רב הכותל, גצי תורה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ג אלול תשנ"ה (1995).

כולנו היינו גרים בארבע רוחות, ומתוך כך מוטלת עלינו מצוות אהבה נוספות על ואהבת לרעך כמוך, והיא מחייבת אותנו לקבל את כל העולים ממקומות גלותם באהבה אמיתית. הראשון לציון חכם בן ציון מאיר חי עוזיאל, ממכמי עוזיאל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד אלול תשי"ג (1953).

לְמַנְצָה עַל הַגִּתִּית לְאַסָּף - עיקר ניצחונם של ישראל הוא על ידי שהולכים בשלום ובמישור, וזהו: לְמַנְצָה עַל הַגִּתִּית - הניצוח ההווה מן הגיתית, שאמר לדרוך גיתו של רומי לעתיד, זה לא הווי מבלעדי שיהיה בינינו שלום ואספה אחת, וזהו: לְאַסָּף. חכם שלמה תווינא, מחכמי כלכותה, מעוז חיי מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ד אלול תרע"ג (1913).

פתחה התורה בבי"ת, שהוא לשון ברכה, וזה סימן טוב וברכה לעולם. ולא פתחה באל"ף, שהאל"ף היא מדת האנוכיות. שאל יאמר האדם: אני צריך לדאוג רק לעצמי ולא לחיי חברי. לפי שקללה היא לאנושות כולה. והעולם לא יוכל להתקיים לפי שיטה זו, כי אם בשיטה הדדית. אבל השיטה השנייה הדואגת ואומרת: גם חברי צריך לחיות, זוהי ברכה לאנושות כולה, ובה העולם יתקיים. חכם מארי ראובן נדאף, רב שכונת מולדת, דודאי ראובן מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה אלול תשל"ו (1976).

וְאַהֲבַת לְרֵעֶה כְּמוֹךָ - עליך לאהוב רעך, על כל המגרעות שבו, כְּמוֹךָ, שגם כן יש לך מגרעות, ואתה אוהב את עצמך. חכם מיישאל דהאן, רב העיר באר שבע, מוסר מלכים מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה אלול תשנ"ו (1997).

כולנו בני איש אחד נחנו, משפחה ומשפחה, כל משפחות ישראל, ומצווים על האחדות, ומוזהרים על פירוד לבבות, רחמנא ליצלין, שהוא הגורם לכל הקורות אותנו. חכם שאול ישועה אביטבול, מחכמי צפרו, אבני שיש מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ה אלול תקס"ט (1809).

כאשר האדם יקיים מצוות וְאַהֲבַת לְרֵעֶה כְּמוֹךָ, ובזה הוא מקיים הרבה מצוות שבין אדם לחברו, בוודאי זה גורם לאחדות, ועל ידי האחדות יכול לקיים כל התורה. חכם יוסף גז, הרב הראשי לתוניסיה, יגן ה' מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו אלול תרצ"ד (1934).

וְהֵייתָ לִי סֶגְלָה מִפְּלֵ הָעַמִּים - חביבים לפני כסגולת מלכים, ואפילו שלא יהיו מעשיכם ראויים בשלמות, כי אם מִפְּלֵ הָעַמִּים - בערך שאר עמים, עם כל זה וְהֵייתָ לִי סֶגְלָה. אבל מה שאני מבקש מכם הוא שתהיו שלמים בערך עצמכם, שזהו גדולת שלמות ישראל. וזהו: וְאַתֶּם - בערך עצמכם, בבקשה מכם, תִּהְיוּ לִי מִמְלֶכֶת כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ - שזהו גדר מעלתם בערך עצמם. חכם שלמה חזן, רב העיר צפת, שלחן הזהב מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ו אלול תרמ"ה (1885).

השלום מהמידות השורשיות להשגת כל השלמויות. כי היא יסוד ועיקר הכל לקיום כל הבריה, עד שבא מילת שלום במספר אותיות ארבע בשם ארבע אותיות, שהוא שורש כל השמות הקדושים. חכם אהרון אליהו רפאל חיים משה פיריה, מחכמי ירושלים, מכתם שלום ישראל מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ז אלול תרמ"ז (1887).

כי זאת היתה לי מגמתי כל הימים, להיות דעת כל ישראל כאחד חברים, כעם ככהן שווה, לעשות חפצו ורצונו של מקום ברוך הוא, ויביא בליבם של העשירים לקרב את העניים לתורה ולמצוות ולגמילות חסדים, וללכת אחר מידותיו יתברך. חכם יצחק אקריש, מחכמי חברון, קרית ארבע מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ח אלול תרמ"ו (1886).

בשער הנסים נכנסים כל המון כללות העולם, טף, ונשים ואפילו גויים. שהוא שער הנסים פתוח לכל, שכל העולם רואים בפירוש גדולתו יתברך ומכירים כוחו ויכולתו יתברך. חכם פרג' חלימי, רב העיר קונסטנטין, לא אמות כי אחיה מתוך 'החכם היומי'. הילולתו ביום כ"ט אלול תשי"ז (1957).

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תַּלְמִידֵי חֲכָמִים
מַרְבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, שְׁנֵאמַר וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' וְרַב
שְׁלוֹם בְּנֵיךְ. אֵל תִּקְרִי בְנֵיךְ אֶלֶּא בּוֹנֵיךְ. יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ
שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם
בְּךָ. לְמַעַן בֵּית ה' אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ. וְרֵאָה בָנִים
לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל. שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין
לָמוּ מַכְשׁוֹל. ה' עֲזֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' וְיִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.

כל ישראל חכמים

נְשַׁמֵּת מִשָּׁה תַּתְנוּצִין בְּנִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם כָּלם גּוֹף אֶחָד, וְכִמּוֹ שְׂאוֹר הִירָח
הוא אור השמש, כִּן אור התורה המאיר בתלמידי חכמים, אֶפְלוּ בְּדוֹרוֹת הָלָלוּ,
הוא אור תורת משה רבינו, עָלִיו הַשְּׁלוֹם.

חכם אברהם אזולאי, חסד לאברהם, מעיין ב', נהר ל"ז.

וְאַפְשָׁר לִזְמֹר, בְּמָה שִׁידוּעַ כִּי כָל אֶחָד קִבֵּל חֶלְקוֹ בַּתּוֹרָה בְּסִינִי, וְאִם הוּא יֵרָא
שָׁמַיִם, הוּא הַמוֹצִיא לָאוֹר, אֲשֶׁר קִבְּלָה נִשְׁמַתוֹ, וְהַחֲדוּשׁ הַהוּא אֵין אַחֵר יָכוֹל
לְחַדְשׁוֹ כִּי הוּא חֶלְקוֹ ... וְהוּא שֶׁאָמַר: 'כָּל הַשּׁוֹכֵחַ דְּבַר מִמִּשְׁנַתוֹ דְּקָא - מִהַשְׁחָדָה
לְשָׂרֵשׁ נִשְׁמַתוֹ וּשְׁכָחוּ, מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ'.

חכם חיים יוסף דוד אזולאי, חסדי אבות, פרק ג' משנה ח'.

וְעַתָּה, אַחֵר שָׂרְבוּ הַדּוֹרוֹת, כְּמַעַט נִשְׁתַּכַּחַה תּוֹרָתָם שֶׁל כָּמָה
וְכָמָה מִחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֵין יוֹדֵעַ וְאֵין זוֹכֵר, מַעַט מוֹזְעִיר, וְחֶלְקָם גַּם
יוֹם פְּטִירָתָם נֶעְלַם מֵאֲתָנּוּ, וְאֵין מַדְלִיקִים נֵר לְעֵלּוּי נִשְׁמַתָּם, וְאֵין
אוֹמְרִים דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּיהֶם, לְדוֹבֵב שְׁפֹתֵיהֶם בְּקִכּוֹר. וְאַחֵר
שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וּבְכָל צָדִיק וְחָכֵם, הַמַּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, מִתְפַּשְׁטָת
בוֹ נִשְׁמַת מִשָּׁה רַבֵּנוּ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם, חֲשַׁבְנוּ לְקַבֵּעַ אֶת יוֹם ז' בְּאַדָּר,
יוֹם פְּטִירַת מִשָּׁה רַבֵּנוּ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם, יוֹם שֶׁנִּקְבַּע כּוֹס צִיּוֹן הַנִּצָּחַת
חֲלִלֵי צַה"ל, שֶׁמִּקּוֹם קְבוּרָתָם לֹא נִזְדַּע, כּוֹס לְהַרְבוֹת בַּתּוֹרָה
חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, בְּכָל מְקוֹם מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם, בְּכָל קְהֵלָה וְקָהֳלָה, וּלְצִיּוֹן
שְׁמוֹת חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שִׁיּוֹם פְּטִירַת נֶעְלַם מֵאֲתָנּוּ. (הַחֲכָם הַיּוֹמִי)

אהבת ישראל ליום ז' באדר

אפילו בשעה שישאל רעים, הקדוש ברוך הוא אוהבם, וקרא להם בנים. חכם ברזילי יעבץ, מחכמי איזמיר, לשון ערומים מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תק"כ (1760).

אהוב בנפשך כל איש: עשיר ואביון, דל וריש, כי הזמן כצפונני יפריש: זה ישפיל וזה ירים, כי שופט אלהים. חכם אברהם בלעיש, רב העיר ניס, באר לחי רואי מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תרי"ג (1853).

מעלת הציבור תעלה במעלות מאיזה יחיד, אף שיחיה גדול המעלה. חכם אהרן הכהן פרחיה, מחכמי שאלוניקי, בגדי כהונה מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תנ"ז (1697).

עמי תלואים למשובתי - שעמי ישראל תלו עיניהם אלי, למתי אשוב לגאלם ולהשרות שכינתי ביניהם, ועונה הקדוש ברוך הוא לנביא: לך אמור להם לישראל: אי אפשר לגאול אותם ולהשרות שכינתי ביניהם, כי אם דווקא עד שתהיה האחדות ביניהם. חכם אליהו בן עזרא, מחכמי צפרו, אדרת אליהו מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תר"פ (1920).

כשם שחייב אדם להתפלל על עצמו, כך חייב להתפלל על פושעי ישראל, וכשם שחייב להתפלל על הפושעים, כך הוא חייב להשתדל ולדבר על ליבם במתק לשונו, להשיבם לקדוש ברוך הוא. חכם אלעזר אוכרי, מחכמי צפת, ספר חרדים מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר ש"ס (1600).

הבטחים בה' פתח ציון - זוכים להשראת שכינה ביניהם, להצילם מכל רע, אף בהיותם בלתי הגונים, שאפילו מחיצה של ברזל, אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. חכם דוד פראנסיא, מחכמי איזמיר, אפוד בד מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תר"ט (1849).

שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרִחוֹק וְלִקְרוֹב - בצירוף ישראל באחדות יתקיימו כל המצוות, והבעל תשובה שלא קיים המצוות מתחילה, כשחזר אחר כך, נעשה לו חלק עם שאר ישראל במצוות שיקיימו. חכם דוד קצין, מחכמי ארם צובא, 'ויאסוף דוד' מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תר"ט (1849).

אשרי האדם שמברך, אפילו את חברו, לפי שגם חברו יברך אותו, וכל המברך אחד מישראל, יבורך מאת השם יתברך, באשר הבטיח הקדוש ברוך הוא בעצמו וּבְכִרְכָּהּ מְבָרְכֶיהָ. חכם חנניה אלחנן חי הכהן, מחכמי איטליה, חנוך לנער מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תקצ"ג (1833).

תכלית בריאת העולם וקיומו, הוא בשביל ישראל, כמו שדרשו חז"ל בְּרֵאשִׁית - בשביל ישראל, שנקראו ראשית. וחיבה יתירה נודעת להם, שנקראו בנים למקום, כמו שנאמר: בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. ורוצה בטובתם של ישראל, כאב את בן יצחק. וכמו שהאדם יש לו בן יקר, אינו רוצה שילמדו עליו קטגוריה, ויזלזלו בו, כך הקדוש ברוך הוא רוצה שכל היודע ללמוד סגוריה על בניו, יבוא וילמד עליהם. חכם יאשיהו פינטו, כסף נבחר מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר ת"ח (1648).

כָּל נֶפֶשׁ יִצְאִי יֵרָא יַעֲקֹב שִׁבְעִים נֶפֶשׁ - כל הנפשות ממקום קודש אחד יהלכו, והיו כולם לנפש אחת, כי כולם, שבעים ואחד, נחשבים לגוף ואדם אחד. ומזה הטעם יחייב להרחיק המניין מבני ישראל, כי אינם נפרדים זה מזה למנות ראובן לעצמו, ושמעון לעצמו, כי ראובן ושמעון הוא ראובן הוא שמעון, מצד אחדות הנפשות. חכם יהודה דיואן, מחכמי ירושלים, חוט המשולש מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תקי"ב (1752).

בְּעֶתָּהּ הוּא זְמַן מִתֵּן תּוֹרַתָּנוּ הַקְדוּשָׁה, והימים הם מסוגלים להיות יחד כולנו, כאיש אחד חברים. וה' יתברך ייטע בלבנו אהבתו ויראתו, להיות כולם כאחד, באהבה ואחוזה ושלום ורעות, כשם שזכינו בקבלת התורה. חכם יום טוב קריספין, מחכמי איזמיר, בן אברהם מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תרמ"ז (1887).

על ידי שאוהב הוא לכל ישראל כנפשו, מעלה עליו כאילו כל ישראל עצם מעצמיו ובשר מבושרו. והתנה לו קבלתו, לקיים אותם כשיבואו לו, להיות לו חלק במה ששאר ישראל מקיימים. חכם יוסף אזוביב, מחכמי אלג'יר, ימים אחדים מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תקנ"ד (1794).

התורה היא שישים ריבוא אותיות כנגד שישים ריבוא נשמות ישראל, שכל נשמה אחוזה באות אחת, ובמות אחד מישראל אז מסתלקת אות אחת מהתורה, אשר שם היה אחוז, בדרך הנשמה המסתלקת בסילוק הגוף. כדי שלא יתבטל אות אחת, אפילו רגע, לזה עד שלא שקעה שמשו של צדיק זה, זרחה שמשו של צדיק אחר. חכם יוסף בן יוסף, מחכמי בגדאד, כסף צרוף מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תרמ"ח (1888).

חבור עֲצָבִים אֶפְרַיִם הָנַח לוֹ - לכאורה ייפלא מה הטעם? - אולם ידוע כי בוודאי אסור למחוק את אחד מן התורה, לפסול ספר תורה שלמה מקדושתה כמו הנותן אבן מהמזבח, וידוע כי הקדוש ברוך הוא מקיים כל המצוות שציווה לנו, ולכן בהיות אחדות בישראל, ואז כלל ישראל הם ספר תורה כשרה, אז אין הקדוש ברוך הוא עונש אותם. חכם יוסף סימן טוב ערב הכהן, רב העיר ג'רמוק, ויצבור יוסף מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תש"א (1941).

וְאַהֲבַת לְרֵעֶה כְּמוֹךָ - דהיינו שאוהבו כמוך, שנתרצית לו, ומחלת לו על שחטא לך, והרי הוא כמוך כמוהו, אז אָנִי ה' - שאתנהג עמך במידת הרחמים ואמחל לך עוונותיך. חכם יוסף קורקוס, רבה של גיברלטר, יוסף חן מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תרפ"ה (1825).

אין אחד מבני ישראל, מזרע עמלק, לשמור עליו איבה ושנאה, אשר לא ציוותה התורה. כולנו אחים, בנים למקום, דרך אהבת אב לבנו יחידו, דרך אהבת אם לפרי בטנה. חכם יעקב משה מזרחי, מחכמי בואנוס איירס, זרח יעקב מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תש"ח (1948).

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא וְלֹא אִמְרוּ מִי שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל - שִׁפְרוּשׁוֹ
כֹּל הָאוֹמָה בְּכָל־לֹחֶת, כִּי עַל יְדֵי מֶה שֶׁנִּכְלָלִים זֶה בָּזֶה, יִשְׁיֻגּוּ וְיִזְכּוּ לַחֵי הָעוֹלָם
הַבָּא. חֲכָם יַעֲקֹב פִּינְעִי, רַב הָעִיר בּוֹקֶרֶשֶׁט, זְכוֹת אֲבוֹת מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן
הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ז' בִּאֲדָר תר"ט (1879).

הַטַּעַם שֶׁזִּשְׁכַּח לַהֲיִית בַּעַל הַנֶּסֶם וְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת, בְּזִכּוֹת מֶה שֶׁלִּימֵד
זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב לְמִי שֶׁמִּלְמַד זְכוֹת עַל יִשְׂרָאֵל. כִּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמָר: אֲשֶׁר־כֶּם מִלְּמֹדֵי זְכוֹת עַל בְּנֵי. חֲכָם יַעֲקֹב שֶׁאֵלֶּתִיאל נִינּוּ, מַחֲכָמֵי טִבְרִיה,
אִמֵּת לִיעֲקֹב מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ז' בִּאֲדָר תר"ט (1849).

יִקְרָאָהוּ יַחַד לֹא יְרוּמָם - אִם יִקְרָאוּ אֵלָיו בִּיחָד, וְתִהְיֶה אֶחָדוֹת בִּינֵיהֶם, לֹא
יִסְלַק שְׂכִינָתוֹ מֵעֲלֵיהֶם. חֲכָם יִצְחָק נָסִים טוֹלִידָאנוּ, מַחֲכָמֵי טַנְגִ'ר, פִּי חֲכָמִים מִתּוֹךְ
'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ז' בִּאֲדָר תרע"ח (1918).

בַּצִּרָּה קִרְאָתָּ וְאַחֲלִיצָךְ אֶעֱנֶךָ בְּסֵתֶר רַעַם - אֲנִי עוֹנֶה אוֹתָךְ תָּמִיד כְּדֶרֶךְ הָרַעַם,
שֶׁאֵתָּה רֹאֶה אִשׁ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, קוֹדֶם שֶׁמִּיעֵת הַבִּיקוּעַ, גַּם אֲנִי רֹאֶה צִרְתְּךָ קוֹדֶם
שֶׁתִּרְיָם קוֹלְךָ בַּתְּפִילָּה. חֲכָם יִצְחָק קַאוּוֹאֲלִירוּ, מַחֲכָמֵי וּנְצִיָּה, פֶּרַח לִבְנוֹן מִתּוֹךְ
'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ז' בִּאֲדָר ת"ע (1710).

תִּיקְנוּ תְּפִילּוֹת שִׁיחֵי שׁוֹוֹת לְכוֹל, וְאִפִּילוּ יִהְיוּ יוֹשְׁבִים בְּגִלְדֵּי שׁוֹנִים,
שִׁיחֵי מִתְּאֲסָפִים בְּבִתֵּי מִדְּרָשׁוֹתֵיהֶם וּבְבִתֵּי כְּנִסְיוֹתֵיהֶם. לְפִיכֶךְ מִתְּפַלְלִים
כֹּל הַיְּהוּדִים, גַּם הַמְּלומָדִים וְהַחֲכָמִים, וְגַם הַבּוֹרִים וְהַפְּשׁוּטִים, בְּנוֹסַח אֶחָד,
וּמִשְׁתַּמְשִׁים בְּאוֹתוֹ הַסֹּדֶר עֲצֻמוֹ. חֲכָם יִצְחָק קֶאֶרְדּוּזוֹ, מַחֲכָמֵי וּנְצִיָּה, מַעֲלוֹת
הָעֶבְרִים מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ז' בִּאֲדָר תמ"ד (1684).

אֲמֹר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' - אִם יֵשׁ בִּינֵיהֶם אֲהַבָּה, כֹּל אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ, וְכָל שְׁנֵי
מֵהֶם - יֵשׁ אֲנִי ה' וְאֲנִי גּוֹאֵל אוֹתָם בְּזִכּוֹת אֲהַבָּה. וְכֵן מְצִינוּ: חֲבֹר עֲצָבִים אֶפְרָיִם
הִנֵּחַ לוֹ - אֵף אִם יֵשׁ בִּינֵיהֶם עֲבוּדָה זָרָה, אִם אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, כְּדֹאִי לְגֹאֹל
אוֹתָם בְּזֶה הַזְּכוּת. חֲכָם יִשׁוּעָה עֲבָאדִי, מַחֲכָמֵי אֶרֶם צוּבָא, קוֹל רִנָּה וְיִשׁוּעָה מִתּוֹךְ
'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ז' בִּאֲדָר תרי"ז (1787).

כל אדם יהיה בעיניך מוחזק לטוב, וישר וגדול ממך כדי שלא תזלזל בו, ותכבדהו ותייקר נא נפשו בעיניך, כי אולי אתה תצטרך להם, והם לא יצטרכו לך. ואולי יש להם מעשים טובים, מוצנעים בחיקם, אשר אתה לא ידעת מהם. ועל ידי כך יהיה הוא חשוב לפני המקום יותר ממך. חכם ישראל יעקב חגיז, מחכמי ירושלים, זכרון לבני ישראל מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תל"ד (1674).

כבר היה חכם חסיד, ראש קהילה, יושב במקומו בפתח בית הכנסת, ולא היה אדם עובר משם אשך לא היה קם לפניו. ואמרו לו: חכם כמותך יקום לכל הבאים בשערים האלה, אם דל ואם עשיר? והשיב: כי לא היה רואה אדם, שלא היה לו תיקון ושלמות עליו. חכם ישראל נג'ארה, רב העיר עזה, מקווה ישראל מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר שפ"ח (1628).

הנה קשר אמיץ, לחבר יחדיו את בני ישראל, הנדחים והמפוזרים בכל פינות הארץ לאגודה אחת. רק בזאת ייודע לאחיו, בשמוע הדברים האלה: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. כמה פעמים נפלו כלי מלחמה, מיד איש ישראל על אחיו, אשר לא הכיר אותו בראשונה, וירך לבבו אכזרי, ובמקום הרוג אותו, קראו: אחי. ויחבק לו, וינשק לו, כאח את אח ירצה. חכם ישראל קושטא, מחכמי ליבורנו, מוסר אב מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תרנ"ז (1897).

כל התפילות והווידויים, שתקנו לנו חכמינו זיכרונם לברכה הם בלשון רבים, כדי שיהא כולל אדם תפילתו בתוך הציבור, והקדוש ברוך הוא, שהוא יודע מחשבות אדם, הוא מקבל תפילתו. חכם מרדכי דרמון, רב העיר אוראן, מאמר מרדכי מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תק"ע (1810).

וְאַהֲבַת לְרֵעֵךְ כְּמוֹךְ - זה העניין מורה ייחוד וכללות האומה הקדושה, שכולם נאחזים זה בזה וקשורים בחבל אהבה, עשה זה עם זה, והרי כולם נחשבים לנפש אחד. חכם משה אבן מכיר, מחכמי צפת, סדר היום מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר ש"ע (1610).

על שלשה דברים העולם עומד - שלא רבים יחכמו, ואין הכול יכולים לעסוק בתורה, וגם יש מהאנשים שאינם יכולים לקיים הרבה מן המצוות, שיהיה להם מעיקים, מחוץ מצד הזמן או מצד המקום או מצד מקרים או חולאים באים עליהם, על כן כדי שלא יתייאשו ההמון מהטוב המקווה, אמר שלא על דבר אחד לבד העולם מתקיים עד שיהיו צריכים כולם לעשות הדבר ההוא - רק על שלושה, ועל כן קצת מהם יעסקו בתורה, וקצתם במצוות, וקצתם בגמילות חסדים, באופן שעל ידי כולם יחד יתקיים ויהיה העולם עומד. חכם משה אלמושינינו, מחכמי שאלוניקי, פרקי משה מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר שמ"א (1580).

וְאַהֲבַת לְרֵעֶה כְּמוֹךָ - אפילו שהרע לך, לפי שהוא כמודך, וכמה פעמים שלא במתכוון אתה מרע את עצמך, ובאמת שגגת הרופא, כוונת הבורא יתברך היא, אם כן כך הוא חיזק הרע, שבא לך מצד אוהב ורע, מאת ה' הייתה זאת, אפשר כדי שלא תצטער כל כך, ואפשר כדי שתצטער יותר, והכל הוא לטובתך, כי אין דבר רע יורד מן השמיים, ולפיכך מצווה עליך לאוהבו, כאהבת המשלחו. חכם משה חאגיז, מחכמי ירושלים, אלה המצוות מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תק"י (1750).

אפילו רשע גמור, אל תאמר לא אתפלל עימו, ולא אצרפנו עימי כי איך יתערב החול עם הקודש. לזה אמר: אֵין לָךְ אָדָם שְׂאִין לוֹ שָׁעָה, כי האדם בעל בחירה ומשתנה כל שעה, ואפשר שבזאת השעה, יתחרט על חטאיו ולא יחטא עוד, וגם אולי ירהר בתשובה. כי לפעמים בשעה אחת יוכל לתקן את כל מה שקלקל במשך ימי חייו. חכם משה עואץ, מחכמי תל אביב, אהבת שלום מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תשל"ה (1975).

ולא תעשו כמעשי קטני אמונה, בראותם איש בא מארץ אחרת, מן הכרך ומן המדינה, הופכים פניהם אל הקיר אנה ואנה, אצל כל פינה ולא ידעו מה הוא ומהיכן בואו הנה. וכל שכן קל וחומר לדבר עמו ולדרוש בשלומו. ואם איש עני הוא - לשאול טרף לנפשו כי לחמו. חכם סמחון חלואה, מחכמי אוראן, צו לצו מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תר"ס (1900).

כי המחלוקת שנוא מאוד לפניו יתברך, לפי שהקדוש ברוך הוא הוא אחד בתכלית האחדות, ורצונו היא לחיות עם בני ישראל דומים לו בתכלית האחדות, ולא יהיה חילוק ופירוד ביניהם. חכם סעדיה אזוביב, מחכמי אלג'יר, תוכחות מוסר מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תע"ד (1714).

כל נשמה ונשמה מישראל היא בסוד אות אחת מאותיות התורה, אך הגרים, שאין להם שום מבוא ואחיה באותיות, המה כאים מסוד התגים מפני שהם למעלה. וזהו סוד רבי עקיבא, עליו השלום, שהיה דורש כתרי אותיות שפירושן, מחמת שהוא היה בן גרים היה דורש התגים שהם כתרי אותיות. וְדֹאשְׁתִּימֶשׁ בְּתֵנָא, חֵלְף - הגרים שהם בסוד התגים, המשתמש בהם, מבזה אותם, וחלף ונכרת. חכם סעדיה שוראקי, מחכמי תלמסאן, שיר חדש מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תס"ו (1706).

העוסק בצרכי ציבור הרי הוא כתלמוד תורה, ואם יש סכנת נפשות - פשוט שהיא גדולה מתלמוד תורה. חכם עובדיה וארשאנו, מחכמי שאלוניקי, חזון עובדיה מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תקמ"ה (1785).

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל - בלשון יחיד, שבעל התשובה, צריך שיהיה בשלום עם חבריו, שאין מקבלים בעלי מחלוקת בתשובה. חכם עזריה סגוויניטי, מחכמי מודנה, עולה מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תר"ט (1849).

וְאַתְּ אֶחֱיֶיכֶם קָחוּ - שיהיה לכם אחווה ורעות תקועה בלבבכם, ואחר כך וְקוּמוּ שׁוּבוּ - בתשובה אֶל הָאֵשׁ - ה' איש מלחמה. חכם ציון הכהן, מחכמי צפאקס, יושבי ציון מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תש"ג (1943).

חלילה לאיש הישראלי, להשתרר ולרדוף דרך שנאה ואיבה, תחת מכסה צדקה לומר: קִנְיַת ה' צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה אֹת, פִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפְלִיחַ הַמִּידָה הַזֹּאת, וְהִרְבֵּתָה הַשְּׁנָאָה בִּלְבָבוֹת. חכם רפאל יהודה ישראל, רב האי כריתים, שומר מוסר מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תקס"ה (1805).

צריכים אנחנו לקבל עלינו קבלה גמורה, שלא יהיה קטטה ומריבה בנינו, ותפח שבאו אנשים עברים ניצים, יבקשו לעשות שלום ביניהם. חכם רפאל פנחס יהושע די שיגורה, מחכמי איזמיר, אות לישועה מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תר"א (1851).

לעורר תלמידי חכמים, שיתחברו עם החמון, לעשות שלום ביניהם, להתחבר זה עם זה, כדי שיהיו באחדות אחד, ולהסיר שנאת חנם מביניהם, שבזה תלויה הגלות, ועל ידי זה תחזור השכינה מן הגלות לדודה. חכם שאול נחמיאש, מחכמי מרוקו, ויאמר שאול מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תר"ל (1870).

אם זיכה אותך הקדוש ברוך הוא, ונתן לך מעט עושר וכבוד, והכנסת לביתך יהודים שמשים, לא תעבוד בהם עבודת פרך כי אחיך הם. ואל תבוז אותם, כי ישראל כולם עבדי ה'. חכם שלמה אדהאן, מחכמי תיטואן, בנאות דשא מתוך 'החכם היומי'. ציון הילולתו ביום ז' באדר תק"ל (1770).

וְנִשְׁלַח סִפְרִים בְּיַד הָרָצִים אֶל כָּל מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לְהַרְג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנֶּעֱר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד - אַחֲנִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שִׁמְעוּ אֶהְבַּת ה' אוֹתָנוּ, גַּם בַּעַת חֲרוֹן אַפּוֹ עָלֵינוּ, כִּי בַּפֶּסוּק הַזֶּה נִכְתְּבוּ כָל אוֹתִיּוֹת הָאֵלֶּף בֵּית הַפְּשוּטוֹת וְהַכְּפוּלוֹת. וְהוּא אֶחָד מֵעֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם פְּסוּקִים אֲשֶׁר נִרְמְזוּ בּוֹ כָּל הָאוֹתִיּוֹת. וְכָל זֶה לְהוֹרוֹת כִּי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה עוֹמְדוֹת לְחָג בְּעַדֵּינוּ. חֲכָם שְׁלֹמֹה הַלּוֹי אֶלְקָבִץ, מַחֲכָמֵי צֶפֶת, מִנּוֹת הַלּוֹי מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ז' בְּאֶדְר שִׁמ"ד (1584).

גְּדוּלָּה הַכִּנְסַת אוֹרְחִים מִקְבֵּלַת פְּנֵי שְׂכִינָה - שִׁמְכִנִּיסִים אוֹרְחִים לְבֵיתָם, וְשִׁמְחִים בָּהֶם וּמְכִינִים לָהֶם חֹדֶר לִישׁוֹן, וּמְנִיחִים לַפְּנִיָּה אֲכִילָה וְשִׁתִּיָּה עַל פִּי כְבוֹדָם, וּמְקַבְּלִים אוֹתָם בְּסִבָּת פָּנִים יְפוֹת, כְּמוֹ הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן כְּמוֹ הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן, עַד שֶׁהוֹלְכִים בְּרִצּוֹנָם. חֲכָם שְׁלֹמֹה מְלּוּל, מַחֲכָמֵי מוֹגָאדוֹר, לִזְכֹּר עוֹלָם מִתּוֹךְ 'הַחֲכָם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילּוּלָתוֹ בְּיוֹם ז' בְּאֶדְר תִּרְח"ץ (1938).

הוּי מַתְלַמִּידֵי שֶׁל אֶהְרֹן - תִּשְׁתַּדֵּל שֶׁתִּקְנֶה בָּךְ בִּטְבַע אֶהֱבֵת הַשְּׁלוֹם, עַד שֶׁלֹּא תִצְטָרֵךְ לַעְזוֹר אֶת עֲצֻמְךָ לֶאֱהוֹב אוֹתוֹ, אֲלֵא מִצַּד עֲצֻמְךָ וּמִטְבַּעְךָ תִּהְיֶה אָדָם הָאוֹהֵב שְׁלוֹם. שִׁיחִיָּה דָבָר זֶה מוֹטְבֵּעַ בָּךְ, כִּאִילוֹ אֵתָּה מַתְלַמִּידֵי שֶׁל אֶהְרֹן, שִׁיולְדוֹ עַל בְּרִכְיוֹ, אֲשֶׁר מִן הַסֵּתֶם יִהְיֶה דָבָר זֶה בָּהֶם, הֶרְגֵּל וְטָבַע בְּרִאוֹתֶם רַבִּים מִתְמִיד בֶּן. חֹכֶם שְׁמוּאֵל אֶלְבָּאז, מַחֲכָמִי פֶאָס, וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילוּלְתּוֹ בְּיוֹם ז' בְּאֶדֶר תַּק"ט (1749).

וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֶהֱל - פֶּתַח טוֹב לְעוֹבְרִים דְּרַכָּה שֶׁל תּוֹרָה, שְׁעֵל־יָדֵי פֶתַח טוֹב זֶה, הֵם שְׁבִים בְּתִשׁוּבָה וְחוֹזְרִים לְמִקּוֹמָם, בְּרִאוֹתֶם כִּי הִפְתַּח נִעוּל. כִּי כִיוּן שֶׁהוּא חֲתוּם בְּכִרִית קוֹדֶשׁ, אֵף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה אֶת כָּל תּוֹעֵבוֹת, אֲשֶׁר שֵׁנָא הַשֵּׁם - יִשְׂרָאֵל יִקְרָא, וְאֵין לוֹ מִפְּלֵט מַלְהוּיּוֹת נִדּוּן כִּי־יִשְׂרָאֵל, גַּם הִיא עוֹמֶדֶת לְמִגֵּן וְצִינָה בַּעַד הַחוּטָא. חֹכֶם שְׁמוּאֵל בֶּן זָקֹן, מַחֲכָמִי פֶאָס, פְּרִי עֵץ הָגֵן מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילוּלְתּוֹ בְּיוֹם ז' בְּאֶדֶר תַּצ"ז (1737).

מִי הִתִּיר לָכֶם לִשְׁנוֹא אִישׁ אֶת אַחִיו וּלְעֲשׂוֹת מַחְלוּקֶת?! וְהֵלֵא כְבוֹדְכֶם יוֹדֵעַ כִּי לֹא נִחְרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְתַפְאֶרְתֵּנוּ, אֲלֵא בַּעֲוֹן שִׁנְאָת חִינָם. חֹכֶם שְׁמוּאֵל יוֹסֵף עֲדָנִי, מַחֲכָמִי עֲדָן, נִחְלַת יוֹסֵף מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילוּלְתּוֹ בְּיוֹם ז' בְּאֶדֶר תַּרצ"ג (1933).

בְּמִגֵּן עֲרֻמַּת חֲטִיִּים - נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לַחֲטִיִּים שֶׁמִּתְקַבְּצִים קִיבוּץ בְּאוּצֵר. וְהוּא רִמָּז אֶל חֲשִׁיבוֹת וְאֶל אַחֲדוֹת הָאוֹמָה הַזֹּאת, כַּחֲטִיִּים שֶׁהֵם חֲשׁוּבִים וְנִכְנָסִים בְּאוּצֵר, וְהוּא הַקִּיבוּץ, כִּךְ יִשְׂרָאֵל, אִפִּילוֹ הַגּוֹפִים הֵם כְּאֵדָם אֶחָד, מִלְּבַד מֵהַ שִׁידוּעַ שֶׁהִנְפִּשׁוּתָם הֵם יִיחוד שֵׁם. חֹכֶם שְׁמוּאֵל לֵאנִיָּאדוֹ, רַבָּה שֶׁל אֶרֶם צוּבָא, כָּלִי חֲמֵדָה מִתּוֹךְ 'הַחֹכֶם הַיּוֹמִי'. צִיּוֹן הִילוּלְתּוֹ בְּיוֹם ז' בְּאֶדֶר ש"ע (1610).

זוהר חלק א' דף רי"ז

ויקרבו ימי ישראל למוות. אמר רבי יהודה, וי לעלמא, דהא בני נשא לא חמאן ולא שמעון, ולא ידעין דהא כל יומא ויומא, קלא דכרוזא אשתמע, במאתן וחמשין עלמין. תנא עלמא חדא, אשתמודע לעילא. וכד פרוזא נפיק, ההוא עלמא מדעזעא ומתחלחלא. נפקי תרין צפרין, דאסתלקו מההוא עלמא. דמדוריהון תחות אילנא דחיוז דחי ומותא ביה. נפקא חד צפורה לסטר דרומא וחד צפורה לסטר צפונא, וחד צפורה בד נהיר יממא, וחד בד אתחשף יממא. כל חד וחד קרי ומכרוזא, מה דשמעין מההוא פרוזא. לבתר בעו לאסתלקא לאתריהו, ומשתמטי רגליהו בנוקבא דתהומא רבא, ומתלפדו בגייה, עד דאתפליג ליליא. בד אתפליג ליליא, פרוזא קרי, וכצפרים האחזות בפח פהם יקשים בני האדם.

אמר רבי יהודה, בשעתא דמתלפדו רגלוי דבני נשא, ויומוי אתקריבו, ההוא יומא, אתקרי יום ה', לאתבא רוחיה ליה. תנא בההיא שעתא, פקדא ההוא כתרא קדישא, על רוחיה. ומאן איהו דכתיב, ימי שנותינו בהם שבעים שנה. והיא כתרא שביעאה דכלא. ואם מסטרא דגבורה קאתי, כתיב, ואם בגבורות שמנים שנה דכתרא דגבורה תמינאה הוי, מכאן ולהלאה, לית אתר לאתמשד, כמה דאת אמר, ורהבם עמל ואון. באתר דלא הוי יסודא, בנינא לא אתקים.

אמר רבי יהודה, זכאין אינון צדיקאי, בד קודשא בריך הוא בעא לאתבא רוחיה ליה, ולשאבא ההוא רוחא בגייה. דתניא, בשעתא דקודשא בריך הוא בעא לאתבא רוחיה ליה, אי זכאה הוא ההוא רוחא, מה כתיב, והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. ואי לא אשתפח זכאה, וי לההוא רוחא, דבעי לאסתחאה בנורא דדליק, ולאשתקנא בגין לאשתאבא בגופא דמלכא ואי לא אשתקנא, וי לההוא רוחא, דמתגלגלא פאבנא בקוספיתא, דכתיב, ואת נפש איביך יקלענה בתוך פך הקלע. תניא, אי ההוא רוחא זכי, כמה טבין גניזין ליה בההוא עלמא. דכתיב, עין לא ראתה אלהים וזלתה יעשה למחפה לו.

אמר רבי יוסי, בד ההוא בר נש אתקריבו יומוי, תלתין יומין מכריזי עלוי בעלמא ואפילו צפרי שמיא מכריזין עלוי. ואי זכאה הוא, תלתין יומין מכריזין עלוי בין צדיקאי, בנינא דעדן. תנא, כל אינון תלתין יומין, נשמתייה נפקת מגיה בכל ליליא,

וסלקת וּחֲמָאֵת דּוּכְתָּה בְּהָוָה עֲלֵמָא, וְהָוָה בְּרַשׁ לֹא יָדַע, וְלֹא אֲשַׁגְחָה, וְלֹא שְׁלִיט בְּנִשְׁמָתֶיהָ, כֹּל אֵינֹן תְּלָתִין יוֹמִין כְּמָה דְּהָוָה בְּקִדְמִיתָא. דְּכֵתִיב, אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ לְכֹלָא אֶת הָרוּחַ וגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכָּד שָׂרָאן אֵינֹן תְּלָתִין יוֹמִין, צִלְמָא דְּבֵר נֶשׁ אֲתַחְשָׁה, וְדִיּוּקְנָא דְּאֲתַחְשֵׁי בְּאַרְעָא אֲתַמְנַעַת.

רַבִּי יִצְחָק הָוָה יָתִיב יוֹמָא חַד אֲפִתְחָא דְּרַבִּי יְהוּדָה, וְהָוָה עֲצִיב. נָפִיק רַבִּי יְהוּדָה, אֲשַׁכְחִיה לְתַרְעֵיָה, דְּהָוָה יָתִיב וְעֲצִיב. אָמַר לִיה מָאן יוֹמָא דִּין מִשְׁאָר יוֹמִין. אָמַר לִיה, אֲתִינָא לְגַבְּהָ, לְמַכְעֵי מִינֵה תְּלַת מַלְיִין, חַד, דְּכַד תִּימָא מְלִי דְּאֹרִיתָא, וְתַדְפֵּר מֵאֵינוֹן מַלְיִין דְּאַנָּא אֲמִינָא, דְּתִימָא לֹון מִשְׁמִי, בְּגִין לְאַדְכָּרָא שְׁמִי. וְחַד דְּתַזְכִּי לְיוֹסֵף בְּרִי בְּאֹרִיתָא. וְחַד, דְּתִיזִיל לְקַבְּרִי כֹל ז' יוֹמִין, וְתַכְעֵי בְּעוֹתִיד עָלִי. אָמַר לִיה מִנֵּן לָךְ. אָמַר לִיה, הָא נִשְׁמָתִי אֲסִתְלַקַּת מִינִי בְּכֹל לֵילִיא, וְלֹא אֶנְהִי לִי בְּחִלְמָא כְּמָה דְּהָוָה בְּקִדְמִיתָא. וְעוֹד דְּכַד אָנָּא מַצְלִינָא וּמִטִּינָא לְשׁוּמַע תְּפִלָּה, אֲשַׁגְחָנָא בְּצוּלְמִי דִּילִי בְּכוּתְלָא, וְלֹא חֲמִינָא לִיה. וְאַמִּינָא דְּהוּאִיל וְצִלְמָא אֲתַעֲבֵר וְלֹא אֲתַחְשֵׁי, דְּהָא כְּרוּזָא נָפִיק וְכִרְיוֹ. דְּכֵתִיב, אֵךְ בְּצֹלָם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, כֹּל זְמַנָּא דְּצוּלְמָא דְּבֵר נֶשׁ לֹא יִתְעֲבֵר מִנִּיהָ, יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְרוּחִיהָ אֲתַקְיָמָא בְּגוּיָה. אֲתַעֲבֵר צוּלְמָא דְּבֵר נֶשׁ וְלֹא אֲתַחְשֵׁי, אֲתַעֲבֵר מֵהָא עֲלֵמָא. אָמַר לִיה, וּמַהֲכָא, דְּכֵתִיב, כִּי צֹלָם יִמִּינוּ עָלֵי אָרֶץ. אָמַר לִיה, כֹּל אֲלִין מַלְיִין דְּאֵת בְּעִי עֲבִידְנָא. אָבֵל בְּעִינָא מִינֵה דְּבַהּוּא עֲלֵמָא, תְּבָרִיר דּוּכְתָּא גַבְּהָ, כְּמָה דְּהוּינָא בְּהָא עֲלֵמָא. בְּכָה רַבִּי יִצְחָק וְאַמֵּר, בְּמִטּוֹ מִינֵה, דְּלֹא תִתְפָּרֵשׁ מִנָּאִי כֹל אֲלִין יוֹמִין. אֲזִילוּ לְגַבְּיָה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשַׁכְחִיהוּ דְּהָוָה לְעֵי בְּאֹרִיתָא, וְקִיד קַמִּיָּה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲחִיד לְרַבִּי יִצְחָק, וְחֲמָא לְמַלְאַךְ הַמָּנוֹת דְּרַהִיט קַמִּיָּה, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲחִיד בִּידֵיהָ דְּרַבִּי יִצְחָק. אָמַר, גּוֹזְרָנָא, מָאן דְּרָגִיל לְמִיעֵל, יַעוּל. וּמָאן דְּלֹא רָגִיל לְמִיעֵל, לֹא יַעוּל. עָאֵלוּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה, קִטִּיר מְלֹאךְ הַמָּנוֹת לְבֵר. אֲשַׁגְחָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחֲמָא דְּעַד כְּעֹן לֹא מִטָּא עֲדָנָא, דְּהָא עַד תִּמְנִיא שְׁעָתִי דִּיּוֹמָא הָוָה זְמַנָּא. אוֹתְבִיהָ קַמִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָוָה לְעֵי בְּאֹרִיתָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, תִּיב אֲפִתְחָא וּמָה דְּתַחֲמִי, לֹא תִשְׁתַּעֲי בְּהִידָה. וְאִי יִבְעִי לְמִיעֵלָא הָכָא, אוּמִי אוּמָאָה דְּלֹא יַעוּל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי יִצְחָק, חֲמִית דִּיּוּקְנָא דְּאַבּוּד יוֹמָא דָּא, אוּ לֹא. דְּהָא תִּנְיֵן, בְּשַׁעְתָּא דְּבֵר נֶשׁ אֲסִתְלַק מִעֲלֵמָא, אָבּוּי וְקַרִּיבּוּי מִשְׁתַּפְּחִין תַּמָּן עֲמִיָּה, וְחֲמָא לֹון וְאַשְׁתַּמּוּדַע לֹון, וְכֹל אֲנֹן דְּהָוָה מְדוּרִיהָ גַבְּהוּ בְּהָוָה עֲלֵמָא בְּדִרְגָּא חַד, כִּלְהוּ מִתְכַּנְשֵׁי וּמִשְׁתַּכְּחֵי עֲמִיָּה, וְאַזְלִין עִם נִשְׁמָתֶיהָ, עַד אַתֵּר דְּתִשְׁרִי בְּאַתְרֵיהָ. אָמַר, עַד כְּעֹן לֹא חֲמִינָא. אֲדַהֲכִי קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַמֵּר, מָאֲרִי

דעלמא, אשטמודע רבי יצחק לגבן, ומאנון שבעה עיני דהקא הוא. הא אחידנא ביה, והב לי. נפח קלא ואמר, כורסיא דמאריה קריבא בגדפוי דרבי שמעון, הא דידך הוא, ועמך תיתיה בזימנא דתיעול למשרי בכורסיה.

אמר רבי שמעון, ודאי. אדחקי, חמא רבי אלעזר דההו אסתליק מלאך המוות. ואמר, לית קופטרא דטיפסא, באתר דרבי שמעון בן יוחאי שכיח. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, עול הקא, ואחיד ביה ברבי יצחק, דהא חמינא ביה דמסתפי. עאל רבי אלעזר, ואחיד ביה. ורבי שמעון אהדר אנפיה ולעי באוריתא. נים רבי יצחק, וחמא לאבוי. אמר ליה, ברי, זכאה חולקה בעלמא דין ובעלמא דאתי. דהא בין טרפי אילנא דחיי דגנתא דעדן, אתיהיב אילנא רבא ותקיף בתרין עלמין, רבי שמעון בן יוחאי הוא. דהא הוא אחיד לך בענפוי, זכאה חולקה ברי. אמר ליה אבא, ומה אנא התם. אמר ליה, תלת יומין הוו דחפו אירא דמשכבה. ותקינן לך בינו פתיחו, לאנהרא לך מארבע סטרי דעלמא. ואנא חמינא דוכתיך וחדנא, דאמינא זכאה חולקה ברי. בר דעד כעון, ברה לא זכי באוריתא. והא השתא הוי זמינן למיתי גבה. תריסר צדיקא דחברי, ועד דהוינא נפקי, אתער קלא בכלהו עלמין, מאן חברין דקימין הקא, אתעטרו, בגיגיה דרבי שמעון. שאלתא שאיל, ואתיהיב ליה. ולא דא בלחודוי, דהא שבעינ דוכתי מתעטרן הקא דיליה. וכל דוכתא ודוכתא, פתיחו פתיחו לשבעין עלמין. וכל עלמא ועלמא אתפתח לע' רהיטין. וכל רהיטא ורהיטא, אתפתח לשבעין כתרין עלאין. ומתמן אתפתחו ארדיו לעתיקא סתימאה דכלא, למחמי בההוא נעיוותא עלאה דנהרא, ומהניא לכלא. כמה דאת אמר, לחיות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. מהו ולבקר בהיכלו. הינו דכתיב, בכל ביתי נאמן הוא. אמר ליה, אבא, פמה זמנא יהיבו לי בהאי עלמא, אמר ליה, לית לי רשותא ולא מודעי ליה לבר נש. אכל בהולא רבא דרבי שמעון, תהא מתקן פתוריה. פמא דאת אמר, צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וקיום שמחת לבו.

רבי חנניא בן עקשאי אומר: רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, שנאמר, ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר.

קדיש על ישראל

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיּהוּ רַבָּא. (אמן) בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא, כְּרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ, וְיַצְמַח פְּרָקְנָהּ, וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ. (אמן) בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן) יְהֵא שְׁמִיּהוּ רַבָּא מְבָרַךְ, לְעָלְמָא עַלְמֵי יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל, שְׁמָה דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא)

יְהֵא שְׁמִיּהוּ רַבָּא מְבָרַךְ, לְעָלְמָא עַלְמֵי יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל, שְׁמָה דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (אמן) לְעָלְא מִן כָּל בְּרַכְתָּא, שִׁירְתָּא, תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמְרִין בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנֵי וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, דְּעָסְקִין בְּאוּרֵיתָא קֻדְשָׁתָא. דִּי בְּאַתְרָא הָדִין וְדִי בְּכָל אַתְר וְאַתְר. יְהֵא לָנָא וְלָהוֹן וּלְכוֹן חֲנָא וְחֶסֶדָא וְרַחֲמִי. מִן קֳדָם מְאָרִי שְׁמֵיּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיּא, חַיִּים וְשְׁבָע וְיִשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׁינְבָא וְרַפּוּאָה וְגֻאֲלָה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרוּחַ וְהַצְלָה, לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמֵי, הוּא בְּרַחֲמֵי עֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מִלְּפָנֶינוּ מֵאַצִּילָנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, יוֹצְרֵנוּ וְעוֹשֵׁנוּ, שֶׁתִּקְבֹּל בְּחֶסֶד וּרְחֻמִּים לְמוֹדֵנוּ אֲשֶׁר לְמִדְּנוּ לְפָנֶיךָ לִזְכוֹת וְלִמְנוּחַת נַפְשֵׁנוּ וְנִשְׁמָת (פְּלוּנִי בֶן פְּלוּנִית/ פְּלוּנִית בֶּת פְּלוּנִית) וְיַעֲלֵנוּ לְרָצוֹן וְלִנְחֻת רוּחַ לְפָנֶיךָ כִּסֵּא כְבוֹדְךָ לְהַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שְׁפָעַת יְפָעַת אִזְרוֹת טֶלֶךְ כְּדֵי שֶׁתִּכְנַס לָנוּ עֵדֶן עֲלִינוֹן לְאוֹר בְּאוֹר פְּנֵיךָ וְלַהֲנוֹת מִזִּיז שְׂכִינְתְּךָ. וְתַהֲיֶה לָּנוּ מְנוּחָה נְכוֹנָה בְּגֵן עֵדֶן מוֹשְׁבָה כֹּל הַיָּמִים בְּמַחְצָתוֹן שֶׁל צְדִיקִים. וְנַעֲמְדוּ עָלֶיךָ מְלָאכִים הַמוֹנִי מַעֲלָה לְהַלִּיץ טוֹב בַּעֲדָה וְיִקְרְאוּ לְפָנֶיךָ וְכִיּוֹתֶיהָ. וּבִזְכוֹת כֹּל הַשְּׁמוֹת וְהַצְּרוּפִים וְהַסּוּדוֹת הַיּוֹצְאִים וְהַרְמוּזִים וְהַמְצַרְפִּים בְּפִסְקֵי תַנ"ךְ וּמִשְׁנֵיּוֹת וּגְמָרָא וְזֶהֱרַק הַקְדוּשׁ וְכָל הַלְמוּד תִּקְבְּלָנוּהָ בְּקִרְבָּנוֹת וּמְנוּחוֹת נִיחוּחִים. וּבְצִדִּיק תַּעֲנֶה נִזְרָאוֹת לְכָלֵּה הַפֶּשַׁע וְלַהֲתֵם חַטָּאוֹת. וְיִפְתָּחוּ לָנוּ שַׁעַר הַשָּׁמַיִם וְעַל מִי מְנוּחוֹת יִנְהַלְוֶה וְיִלְוֶה וְיִשְׁכְּבוּהָ בְּמַעוֹן בֵּיתְךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְיִסְתִּירוּהָ בְּסֶתֶר עֲלִינוֹן שׁוֹכֵן רוּם חֲבִינוֹן לְהַצִּילָה וְלַהֲשִׁיעָהּ מִשְׁטָן רָע וּמִמְקַטְרִגִּים רָעִים וְתַהֲיֶה מְנוּחָתָה כְּבוֹד בְּמְנוּחַת שְׁלוֹם הַשָּׁקֵט וּבְטָחָה, כְּדִכְתִּיב יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם הַלֵּךְ נִכְחוּ עַד שֶׁתַּעֲמִיד לְגוֹרְלָהּ לַחַץ הַיָּמִין וְיִתְקַצֵּם בָּנוּ מִקְרָא שְׂכֵתוֹב בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח וּמַחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָה מַעַל כָּל פָּנִים וְחֶרֶפַת עַמּוֹ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי ה' דָּבַר. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אֵל שְׂדֵי תֵאמֹר לְצִרוֹתֵינוּ דֵּי.

אֲנֵנוּ ה' מְלִטָה הַמְּחַנֶּה הַנִּשְׁאָר לְפִלִּיטָה וּקְרָא אֵלֶיךָ אֶת הַקְּרִיאָה עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּדָה כִּי אֵינוּ זֹלָתְךָ לְגֵאוּל וְלִקְבֹץ שָׁה פְּזוּרָה. וְיִמְהַר וּבֵא לְצִיּוֹן גְּאוּל וְנִקְוָמָה וְנַעֲלֶה בֵּית אֵל אֲמֹן בְּיְהִי רָצוֹן.

וְיִהִי נָעַם ה' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנֶנֶה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנֶנֶה: בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן: וְאֵנִי תַפְלִיתִי לָךְ ה' עַת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ: יְהִי לְרָצוֹן אֲמֹרִי כִּי וְהִגִּינוּ לִבִּי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי:

מכתם לדוד שמדני אל כי חסיתי בה: אמרת לה' אדני אתה טובתי כל עליך:
לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי כם: ירבו עצבותם אחר מהרו כל
אסיה נספיהם מדם ובל אשא את שמוותם על שפתי: ה' מנת חלקי וכוסי אתה
תומיך גורלי: חבלים נפלו לי בנעמים אף נחלת שפירה עלי: אברך את ה' אשר
יעצני אף לילות יסרוני כליותי: שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני כל אמוני: לכן
שמח לבי וגל כבודי אף בשרי ישכן לבטח: כי לא תעזב נפשי לשאול לא
תתן חסידך לראות שחת: תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות
בימיך נצח:

יתגדל ויתקדש שמייה רבא. (אמן) בעלמא די ברא, כרעיתיה. וימליך
מלכותיה, ויצמח פרקנה, ויקרב משיחה. (אמן) בחייכון וביומיכון
ובחיי דכל-בית ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. (אמן) יהא
שמייה רבא מברך, לעלם לעלמי עלמא יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר
ויתעלה ויתהלל, שמה דקדשא ברין הוא)

יהא שמייה רבא מברך, לעלם לעלמי עלמא יתברך וישתבח
ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל, שמה דקדשא
ברין הוא. (אמן) לעלא מן כל ברכתא, שירתא, תשבחתא ונחמתא
דאמירן בעלמא, ואמרו אמן. (אמן)

יהא שלמא רבא מן שמיא, חיים ושבע וישועה ונחמה ושיזבא
ורפואה וגאלה וסליחה וכפרה ורוח והצללה, לנו ולכל עמו ישראל,
ואמרו אמן. (אמן)

עשה שלום במרומי, הוא ברחמי יעשה שלום עלינו, ועל כל עמו
ישראל, ואמרו אמן. (אמן)

השכבה לאיש

(הקדמה לתלמיד חכם) והחכמה מאין תמצא. ואיזה מקום בינה: אשרי אדם מצא חכמה. ואדם יפיק תבונה: מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. פעלת לחוסים בך, נגד בני אדם: מה יקר חסדך אלהים. ובני אדם, בצל כנסייה יחסיון: ירין מדשן ביתה. ונחל עדניה תשקם:

טוב שם משמן טוב. ויום המות מיום הולדו: סוף דבר הפל נשמע. את האלהים ירא, ואת מצותיו שמור, כי זה כל האדם: יעלו חסידים בכבוד. ירננו על משכבותם:

מנוחה נכונה בישיבה עליונה, במעלת קדושים וטהורים, בזהר הרקיע מאירים ומוהירים. וחלוץ עצמים, וכפרת אשמים, והרחקת פשע, והקרבת ישע, וחמלה וחנונה, מלפני שוכן מעונה. וחולקא טבא, לחיי העולם הבא, שם תהא מנת ומחיצת וישיבת נפש השם הטוב (פלוני בן פלונית), רוח ה' תניחנו בגן עדן, דאתפטור מן עלמא הדין, ברעות אלהא מרא שמיא וארעא. מלך מלכי המלכים ברחמי ירחם עלי, ויחוס ויחמול עלי. מלך מלכי המלכים יסתירהו בצל כנפיו ובסתר אהלו, לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו. ולקץ הימין יעמידהו, ומנחל עדניו ישקהו. ויצרור בצרור החיים נשמתו, וישים כבוד מנוחתו, ה' הוא נחלתו. וילווה אליו השלום, ועל משכבו יהיה שלום. בדכתיב: יבא שלום, ינחו על-משכבותם. הולך נכוחו: הוא וכל בני ישראל השוכבים עמו, בכלל הרחמים והסליחות, וכן יהי רצון ונאמר אמן:

השכבה לאישה

אִשֶּׁת חֵיל מִי יִמָּצָא. וְרָחוֹק מִפְּנִינִים מִכְּרָה: שָׁקֵר הָחַן וְהַבֵּל הַיּוֹפִי.
אִשָּׁה יֵרָאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל: תִּנּוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ. וַיִּהְלֹוּהָ בְּשָׁעֲרִים
מִעֲשֵׂיהָ: רַחֲמָנָא דְרַחֲמָנוּתָא דִּי לָהּ הִיא, וּבְמִימְרָהּ אֶתְבְּרִיאָוּ עֲלִמְיָא -
עֲלִמְיָא הָדִין וְעֲלִמְיָא דְאַתִּי, וּגְנִי בָּהּ צִדְקָנִיּוֹת וְחֶסֶד־נִיּוֹת דְּעִבְדִּין רַעִיתָהּ,
וּבְמִימְרָהּ וּבִתְקַפָּהּ יֵאמֹר לְמִיֵּעַל קִדְמוּהִי דְכָרִן נֶפֶשׁ הָאִשָּׁה הַכְּבוֹדָהּ
וְהַצְנוּעָה וְהַנְּכַבְּדָת מִרְתָּ (פלונית בת פלונית), רוּחַ ה' תְּנִיחָנָהּ בְּגִן עֵדֶן,
דְּאַתְּפֹטְרַת מִן עֲלִמְיָא הָדִין, כְּרַעוֹת אֱלֹהָא מִרָא שְׂמִיָּא וְאַרְעָא. הַמְלִיךְ
בְּרַחֲמֵי יָחוּס וְיַחֲמוּל עָלֶיהָ, וְיִלְוֶהָ אֱלֹהֶיהָ הַשְּׁלֹום, וְעַל מִשְׁכָּבָהּ יִהְיֶה
שְׁלֹום. בְּדַכְתִּיב: יָבֵא שְׁלֹום, יִנּוּחוּ עַל מִשְׁכָּבוֹתָם. הוֹלֵךְ נִכּוּחוֹ: הִיא
וְכָל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּהּ, בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוֹת, וְכֵן יִהְיֶה
רִצּוֹן וְנֵאמַר אָמֵן:

בְּלַע הַפְּמוֹת לְנִצָּחַ וּמַחָה אֲדֹנֵי אֱלֹהִים דְּמַעָּה מַעַל כָּל פְּנִים וְחֶרֶפָתָא
עִמּוֹ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי ה' דִּבֶּר: לֹא יָבוֹא עוֹד שְׂמִישׁוֹ וִירִיחוֹ לֹא
יֵאסֵף כִּי ה' יִהְיֶה לָּהּ לְאוֹר עוֹלָם וְשְׁלָמוֹ יָמֵי אֲבָלָהּ: כְּאִישׁ אֲשֶׁר אָמַר
תִּנְחַמְנוּ כֹּן אֲנִי אֲנַחֲמָכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמּוּ: וְזִכּוֹת הַצְדִּיקִים יַעֲמִיד
וַיִּגֹּן עָלֵינוּ אָמֵן.

עמוד 14	יום השבת אין כמוהו - סימן מנצור	עמוד 20	אגדלך - חכם אברהם אבן עזרא
עמוד 16	יום שבתן - חכם יהודה הלוי	עמוד 26	אהבת הדסה - חכם מארי סאלם (שלום) שבזי
עמוד 20	יעלה יעלה - חכם ישראל נגארה	עמוד 26	אהבת רעיה - חכם מארי סאלם (שלום) שבזי
עמוד 21	יפרח וירבה - חכם אשר מזרחי	עמוד 26	איילת חן - חכם מארי סאלם (שלום) שבזי
עמוד 30	יערת דבש - חכם ישראל נגארה	עמוד 35	אל אליהו - חכם אברהם אבן עזרא
עמוד 30	יפת עין ליבבתיני - סימן ישעיה	עמוד 18	אל גליל - חכם יצחק ציון סונה
עמוד 27	ישמח משה - ר' יוסף עמר מתוך התפילה	עמוד 21	אליך אקרא יי - חכם שלמה זריהן
עמוד 24	כוכב צדק - חכם דוד בוזנלו	עמוד 29	אל מאוד נעלה - חכם משה אשקר הכהן
עמוד 13	כי אשמרה שבת - חכם אברהם אבן עזרא	עמוד 23	אעופה אשכונה - חכם יצחק אביחצירא
עמוד 15	כשיבוא השישי - ר' ציון שרעבי	עמוד 31	אערוך מהלל נבי - חכם דוד חסין
עמוד 22	לדוד שיר ומזמור - חכם דוד חסין	עמוד 24	אפתח פי ברינה - סימן אני מאיר
עמוד 18	לך אנא עורך - חכם נסים בן יצחק הלוי	עמוד 24	ארגב יא לעאלי - חכם דוד בוזנלו
עמוד 20	למולדת שובי רוני - חכם אשר מזרחי	עמוד 26	אשאל אלהי - חכם יוסף בן ישראל
עמוד 34	לנר ולבשמים - חכם מארי סעדיה בן עמרם	עמוד 14	אשיר לאל אשר שבת - חכם משה הלוי
עמוד 16	מה ידידות מנוחתך - סימן מנחם	עמוד 25	אשיר לך ארץ חמדה - חכם יצחק רואש
עמוד 21	מה נאו עלי - חכם שמעון בן נסים	עמוד 23	אשמח בך - חכם ישראל אביחצירא
עמוד 19	מול אלי וגדלו - חכם נסים בן יצחק הלוי	עמוד 31	ברוכים אתם קהל אמוני - סימן יחזה
עמוד 28	מקהלות עם - חכם מרדכי עבאדי	עמוד 12	בר יוחאי - חכם שמעון לביא
עמוד 17	נגילה הללויה - חכם אשר מזרחי	עמוד 23	בזוכרי ימים ימימה - לא ידוע
עמוד 18	נורא אל נורא - חכם אברהם דוויק הכהן	עמוד 30	בתי צאי - חכם אשר מזרחי
עמוד 15	עזרי אל חי - חכם רפאל ענתבי	עמוד 13	דרור יקרא - חכם דונש בן לברט
עמוד 22	עת דודים כלה - סימן חיים	עמוד 14	דודי ידו לך מכרמו - אביהו מדינה
עמוד 35	על בית זה ויושביהו - חכם יוסף חיים	עמוד 19	זהו אלי וגואלי - חכם יעקב מזרחי
עמוד 25	צור שהחיני - חכם דוד בוזנלו	עמוד 34	המבדיל בין קודש לחול - סימן יצחק הקטן
עמוד 15	שבת מתנה - ר' אביהו מדינה	עמוד 19	חביבי יי חביבי - חכם אשר מזרחי
עמוד 15	שלום לכן דודי - חכם שלמה אבן גבירול	עמוד 13	יודוך רעיוני - חכם ישראל נגארה
עמוד 17	שמח בני בחלקך - חכם יצחק ציון סונה	עמוד 16	ידיד נפש - חכם אלעזר אזכרי
עמוד 25	שער פתח דודי - חכם שלמה אבן גבירול	עמוד 31	יהי שלום בחילנו - סימן יהושע
עמוד 22	תשבי צרי לבבי - סימן יעקב	עמוד 19	יהלומה - חכם אברהם דוויק הכהן
		עמוד 17	יה רבן עלם - חכם ישראל נגארה

עכשיו יותר מתמיד

כל ישראל חברים